JUNIUS 1.

1. Szent Jusztinosz (Jusztin) vértanú és filozófus. Pogány szülőktől született a szamáriai Szichem városában (későbbi nevén Nabulusz) Kr. u. 105-ben. Buzgón kereste a bölcsességet a filozófusoknál: először a sztoikusoknál, majd a peripatetikusoknál, a püthagoreusoknál, végül pedig a platonistáknál. Bár Platón filozófiája sem elégítette ki teljesen, ennél maradt meg a legtovább, mivel nem talált semmi mást, ami ennél jobban vonzotta volna.

Isten gondviselése folytán azonban megjelent neki egy tiszteletreméltó öregember, aki megingatta benne a platóni filozófiába vetett hitét. Emlékeztette őt, hogy az emberek nem ismerhetik meg az igazságot Istenről, amíg Isten azt fel nem fedi nekik, Isten pedig a Szentírás könyveiben nyilatkoztatta ki magát. Jusztinosz elkezdte olvasni a Szentírást, és meggyőződéses kereszténnyé vált. Ennek ellenére nem akart megkeresztelkedni, sem kereszténynek neveztetni mindaddig, amíg személyesen meg nem győződött azoknak a vádaknak a hamisságáról, amelyeket a pogányok hoztak fel a keresztények ellen. Filozófus köpenyben érkezett Rómába, ahol hamarosan nagy tiszteletre és sok hívőre tett szert. Tanúja volt Szent Ptolemaiosz és Lukiosz vértanúhalálának. Látva az ártatlan keresztények kínzását, megírta az „Apológiát" (védőbeszédet) a keresztények és a keresztény tanítás védelmében, és átadta azt Antoninus császárnak és a Szenátusnak. A császár figyelmesen elolvasta a védelmet, és elrendelte a keresztényüldözés beszüntetését. Jusztinosz magához vette a császári rendelet másolatát, és Ázsiába ment, ahol e dokumentum segítségével sok üldözött keresztényt mentett meg. Ezután ismét visszatért Rómába.

Amikor Marcus Aurelius császár idején újabb üldözés kezdődött, megírta második Apológiáját, és a császárnak címezte. Egy tisztességtelen kinikus filozófus, Krészkensz, irigységből – mivel Jusztinosz minden vitában felülmúlta őt – keresztényként vádolta be. Így Jusztinosz börtönbe került. Krészkensz, aki Jusztinosz halálát kívánta, és félt, hogy a bíróság előtt tisztázza magát, kihasználta az alkalmat, és valahogy megmérgezte őt a börtönben. Így fejezte be földi életét a keresztény hit e nagy védelmezője 166-ban, és költözött át a boldog örökkévalóságba.

2. Szent Jusztinosz, Kharitón, Kharitó, Evelpisztosz, Hierax, Peón, Valeriánusz és Juszthosz vértanúk. Mindannyian Rómában szenvedtek vértanúhalált Marcus Aurelius császár és Rusztikosz prefektus idején. Amikor Rusztikosz megkérdezte: „Azt hiszitek, hogy ha meghaltok Krisztusért, jutalmat kaptok a mennyben?", Szent Jusztinosz így válaszolt: „Nem csak hisszük, hanem tudjuk". Ezután, 163-ban mindannyiukat lefejezték, és átköltöztek Krisztus Isten örök országába.

3. Tiszteletreméltó Kijevi Agapit (Agapit Pecserszkij), az ingyenes orvos. Szent Antal Pecserszkij tanítványa volt. Imádsággal és olyan füvek adásával gyógyította az embereket, amelyekből saját kenyerét is készítette. Így gyógyította meg Vlagyimir Monomah fejedelmet is, amiért messze földön híressé vált. A fejedelem orvosa, egy örmény férfi, megirigyelte ezt, és rágalmazni kezdte őt. Amikor Agapit megbetegedett, elment hozzá ez az örmény, és ránézve azt mondta neki, hogy három nap múlva meg fog halni – ha pedig nem hal meg, akkor ő, az örmény is szerzetesnek áll. Agapit azt felelte neki, az Úr kinyilatkoztatta számára, hogy nem három nap, hanem három hónap múlva fog meghalni. Így is történt. Agapit halála után az örmény elment a Pecserszkij kolostor apátjához, és kérte, hogy avassák szerzetessé, mondván: Agapit megjelent neki a másvilágról, és emlékeztette ígéretére. Így lett az egykori irigy emberből szelíd szerzetes Isten gondviselése által, aki azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön. Szent Agapit 1095 körül hunyt el.

Aki Krisztusé, Krisztusért hal meg,
Szent Jusztinosz, az igazság védője,
Krisztus erejét megismerte és hirdette,
Félelem nélkül járta be az egész birodalmat,
Védve az igazakat, dorgálva az istenteleneket,
Az igazság fényével világítva az egész világnak.
A kereszteletlenek városából származott,
Ahol egykor a tíz leprás
Keserűen kiáltott a Megváltó Krisztushoz,
És az Ő szavára meggyógyultak.
Most Jusztinosz is a hazugság lepráját
Krisztus hitének erejével enyhíti,
Atyaként védelmezi a kereszténveket,
A pogányság ostobaságát leleplezi,
A császároknak az igazságot vallja —
Világosság volt, míg a gyertya el nem égett,
Míg a gonoszok el nem vették a testét,
Lelkét angyalok vitték a Paradicsomba,
Hogy az égbolton napként ragyogjon,
Ahogy ragyog az ő Apológiája is,
Dicsőítve a halhatatlan Jusztinosz nevét,
Tanítva a világot, mi is az igazság.

ELMÉLKEDÉS

Senki sem szórt annyi szégyentelen rágalmat az Úr Krisztusra, mint a zsidók. Talmudjuk forrong az Úr iránti gyűlölettől és gonoszságtól. Azonban mindezen hitvány rágalmakat megcáfolja a Krisztus utáni legkiemelkedőbb zsidó történész, Josephus Flavius, a rabbi és tudós, ki az I. század végén élt. Így ír: „Ebben az időben élt Jézus, a bölcs férfiú, kit aligha lehet embernek nevezni azon csodás tettek miatt, melyeket véghezvitt – tanítója azon embereknek, kik örömmel fogadták az igazságot. Sok követőt vonzott magához, mind a júdeaiak, mind a görögök közül. Ő volt a Krisztus. S még azután is, mikor Pilátus legelőkelőbb embereink feljelentése alapján keresthalálra ítélte Őt, mégsem hagyták el Őt azok, kik korábban is szerették: a harmadik napon ismét megjelent nekik élve, amint azt az isteni próféták megjövendölték ezen és sok más, Reá vonatkozó tettről. S a keresztények szektája, melyet így neveztek el Róla, a mai napig létezik." Így jegyezte fel egy ember, ki nem hitt Krisztusban, de tudósként mentes volt az elfogultságtól és a gonoszságtól.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Péter anyósának csodálatos meggyógyítását:

1. hogyan fogta meg az Úr Jézus a lázas asszony kezét, mire a láz elhagyta őt, és ő szolgálni kezdett nekik,
2. hogyan gyógyíthat meg az Úr engem is a szenvedélyek lázától, hogy azonnal felegyenesedhessek és teljes lélekkel szolgálhassak Neki.

SZENTBESZÉD
arról, hogy mi a bölcsesség kezdete

„A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme." (Példabeszédek 1, 7)

Ha valaki ismerné is az ég csillagainak számát, a tenger halainak nevét, a mező füveinek sokaságát és a hegyek vadállatainak szokásait, de nem volna benne istenfélelem, tudása olyan lenne, mint a víz a rostában. Halála előtt pedig tudása nagyobb rettegővé tenné őt, mint a legegyszerűbb tudatlant.

Ha valaki képes volna kitalálni az emberek minden gondolatát, megjósolni sorsukat és feltárni minden titkot, amit a föld rejt mélységeiben, de nem volna benne istenfélelem, tudása olyan lenne, mint a tisztátalan edénybe öntött tej, amelytől az egész tej megromlik. Halálos óráján bölcsessége még annyira sem világítana, mint a láng nélküli parázs, hanem a halál éjszakáját még sötétebbé tenné számára.

A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme. Aki nem helyesen kezdte, hogyan fejezhetné be helyesen? Aki kezdettől fogva görbe úton indult el, annak vissza kell térnie, és meg kell ragadnia a helyes kezdetet, vagyis rá kell lépnie az igaz útra. Akiben nincs istenfélelem, abban nem lehet szeretet sem Isten iránt. Mit is mondunk? Akiben nincs istenfélelem, abban hit sincs Istenben. A legnagyobb aszkéták, az önkéntes vértanúk, akik 40 vagy 50 éven át éjjel-nappal küzdöttek, halálukig telve voltak istenfélelemmel; és ők, a halandók közül a legbűntelenebbek, halálos ágyukon így kiáltottak: Istenem, irgalmazz nekem bűnösnek!

Az istenfélelem az egész vallásosság sója. Ha nincs meg ez a só, minden kegyességünk íztelen és erőtlen. Az istenfélelem megfeszíti a derekat, felövezi a testet, kijózanítja a szívet, megfékezi az elmét, megkorbácsolja az önfejűséget. Hol van bűnbánat istenfélelem nélkül? Hol az alázat? Hol az önmegtartóztatás? Hol a tisztaság? Hol a türelem? Hol a szolgálat és az engedelmesség?

Ó, testvéreim, csókoljuk meg ezt az igét, mint szent igazságot: a bölcsesség kezdete az Úrnak félelme! Ó, mindenható Urunk, gyökereztesd el félelmedet a mi szívünkben. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

JUNIUS 2.

1. Hitvalló Szent Niképhorosz (Nikifor), Konstantinápoly patriárkája. Konstantinápolyi nemes volt. Apja, Theodórosz, a császári udvar magas rangú tisztviselője volt, gazdag és kegyes ember. Niképhorosz néhány évig ugyanabban a tisztségben szolgált az udvarban, mint az apja. Látva azonban a világi híúságokat, elhagyta a Boszporusz partját, és ott monostort épített. Monostora hamarosan megtelt szerzetesekkel, ő pedig vezette azt, bár maga nem akarta felvenni a szerzetesi rendet arra hivatkozva, hogy méltatlan rá, jóllehet mindenben mintaképül szolgált másoknak. Korábban a császár és a patriárka akaratából világiként vett részt a VII. egyetemes zsinaton, ahol kiváló Szentírás-ismeretével sokat segített a zsinat munkájában.

Amikor Tarasziosz patriárka meghalt, Niképhoroszt akarata ellenére patriárkává választották. Megválasztása után azonnal felvette a szerzetesi és minden egyéb fokozatot, majd 806-ban a Hagia Szophiában patriárkaként trónra emelték. Ez Niképhorosz császár idején történt, aki hamarosan hadba indult a bolgárok ellen és elesett. Fia, Sztaurakiosz csak két hónapig uralkodott, majd meghalt. Ezután a jóságos Mikhaél császár, melléknevén Rangabé került trónra, de csak két évig uralkodott, amíg az örmény León meg nem döntötte hatalmát és száműzte őt.

Amikor ez a León lett a császár, a patriárka elküldte neki aláírásra az igazhitű vallástételt (minden bizánci császár szokása szerint, ami eskünek számított az igaz hit megtartására és védelmére). A császár nem írta alá, hanem elhalasztotta a koronázás utánra. Miután azonban a patriárka megkoronázta őt, megtagadta az aláírást, és hamarosan ikonpromboló eretneknek nyilvánította magát. A patriárka próbálta tanácsokkal visszatéríteni az igaz hitre, de hiába. A császár erőszakkal száműzte Niképhoroszt Prokonnisz szigetére, ahol nyomorban és mindenféle hiányban töltött tizenhárom évet, majd 827-ben elköltözött az örökkévalóságba. Patriárkaként kilenc évig vezette Krisztus Egyházát.

2. Szent Konstantin újvértanú. Muszlimnak született Mitiléné szigetén. Miután egy templomi szenteltvíz segítségével kigyógyult egy súlyos betegségből, és látva a Krisztus-hit egyéb csodáit, megkeresztelkedett az Athos-hegyen, a Kapszokaliwia szkítiben. Később a törökök kezére került, akik negyvennapnyi szörnyű kínzás után Konstantinápolyban felakasztották 1819. június 2-án.

3. Szent Új-János (Szucsávai János) vértanú. Trapezunti nemes volt. Egy irigy latin ember vádjára szenvedett vértanúhalált Krisztusért 1492-ben Akkerman városában. Megkínozták, mert nem akarta felvenni a perzsa vallást (mivel a város polgármestere e hit követője volt), majd Szent Jánost lábainál fogva egy lóhoz kötözték és végighúzták a városon. Egy gonosz zsidó ezt látva odafutott és elvágta a torkát. Azon az éjszakán sokan tűzoszlopot láttak a teste felett, és három fényes alakot körülötte. Később Jóalexander moldvai vajda nagy tisztességgel Szucsáva (Suceava) városába szállíttatta szent testét, és a metropolita templomban temettette el, ahol ma is nyugszik, és csodás módon menti meg az embereket a különféle gyötrelmektől és betegségektől. Tisztességgel szenvedett és megdicsőült 1492. június 2-án.

4. Szent Eraszmosz (Erazmo) ochridi püspök és vértanú, Ez a szent antiochiai származású volt, és Diocletianus és Maximianus császárok idejében élt. Erőteljesen küzdött a lelki üdvéért a Libanon-hegyén, és Istentől megkapta a csodatevés nagy ajándékát. Főpapként indult el az evangéliumot hirdetni. Ochrid városába érkezve Eraszmosz imádságával feltámasztotta egy Anasztasz nevű ember fiát, és meg is keresztelte őt. Ekkor Eraszmosz sok más pogányt is megkeresztelt, és lerombolta az ochridi bálványoltárokat. Emiatt bevádolták Maximianus császárnál, aki akkoriban Illíriában tartózkodott. A császár Zeusz rézszobra elé vitette, és megparancsolta neki, hogy mutasson be áldozatot és hódoljon a bálványnak. Szent Eraszmosz isteni erőt mutatott: a bálványból egy félelmetes sárkány jött elő, amely megijesztette a népet. A szent ismét erőt mutatott, és a sárkány elpusztult. Ekkor a szent Krisztusról prédikált, és húszezer lelket keresztelt meg. A feldühödött császár elrendelte mind a húszezer ember kivégzését, Eraszmoszt pedig súlyos kínzásoknak vetette alá, majd börtönbe záratta. De megjelent Isten angyala, mint egykor Péter apostolnak, és kivezette Eraszmoszt

a börtönből. Ezután Isten szolgája Campaniába ment, ahol az evangéliumot hirdette az embereknek, majd visszatért Hermelia városába, és visszavonult egy barlangba, hogy ott haláláig aszkéta életet éljen. Halála előtt háromszor meghajolt kelet felé, és felemelt kézzel kérte Istent, hogy bocsássa meg a bűnöket és ajándékozzon örök életet mindazoknak, akik hittel hívják az ő nevét. Az imádság végeztével hang hallatszott az égből: „Úgy legyen, ahogy kérted, gyógyítóm, Eraszmosz!" A szent nagy örömmel nézett még egyszer az égre, látta a dicsőség koszorúját leszállni rá, és látta az angyalok, próféták, apostolok és vértanúk kórusait, akik azért jöttek, hogy fogadják szent lelkét. Végül felkiáltott: „Uram, fogadd be lelkemet!" és 303 körül kilehelte lelkét. Szent Eraszmosz barlangja a kis templommal ma is ott áll Ochrid közelében, és a mai napig megnyilvánul benne Isten szolgájának, Eraszmosz vértanú püspöknek nagy ereje.

Nagy volt Niképhorosz, nagy a szentek között,
Nagy volt Niképhorosz, óriás az emberek között.
De a császár túl kicsiny volt, bár oroszlán nevet viselt,
Minden dicsősége csak dacból és gonoszságból ált.
A császár dolga, hogy az állam ügyét vigye,
S ne az igazhitű vallás dogmáit ítélje.
Niképhorosz patriárka a dogmákat magyarázta,
De a kevély kis császár a bölcset csak játszotta:
Bár császárrá lett, lelkében egyszerű sudra maradt,
Nem hallgatott a bölcs szent tanácsaira.
A patriárkát a császár puszta távolba száműzte,
S maga kezdte magyarázni az isteni igazságot.
Nagy volt Niképhorosz, nagy a száműzetésben is,
Akárcsak trónján, méltóságában is.
Nagysága mind belülről fakadt,
Nem hamis, véletlen, márol holnapra.
Niképhorosz megszentelődött hittel és tisztasággal,
Erős hittel, böjttel és alázatos egyszerűséggel.
León császárt pedig megölték, szörnyű halállal,
Talán bánta volna, de késő volt már a bűnbánattal.

ELMÉLKEDÉS

Az ikontisztelet az ortodoxia szerves része, amelytől elválaszthatatlan. Az, hogy egyeseknek az ikontisztelet bálványimádásnak tűnik, nem bizonyíték az ikonok ellen. A zsidóknak is úgy tűnt, hogy Krisztus a sátán, és nem Isten erejével tesz csodákat; a rómaiaknak pedig úgy tűnt, hogy a keresztény vértanúk közönséges varázslók és

bűvészek. „Az ikon isteni dolog, de nem imádandó isten” – mondta Szent Niképhorosz az ikonromboló León örmény császárnak. Ezután elmagyarázta neki, hogyan parancsolta meg Isten Mózesnek, hogy készítsen rézkígyót és emelje fel a pusztában, jóllehet korábban azt parancsolta: ne csinálj magadnak faragott képet. Az előbbit azért parancsolta, hogy megmentse a választott népet az egyiptomi bálványimádástól, az utóbbit pedig azért, hogy Ő, az egyetlen és magasságos Isten, megmutassa erejét egy látható dolgon keresztül. Így mutatja meg erejét az ikonokon keresztül is. Ez az Ő szent akarata és a mi üdvösségünkre szolgáló hasznunk. Ha az ikonok jelentéktelen dolgok vagy bálványok lennének, vajon az egyháztörténet legszentebb és leglelkibb emberei közül oly sokan vállalták volna értük a vértanúhalált?

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük egy leprás csodálatos meggyógyítását (Mt 8, 2):

1. hogyan kérte a leprás az Urat, hogy gyógyítsa meg őt, és hogyan érintette meg őt az Úr a kezével, mire egészséges lett,
2. hogyan vagyok én is leprás a bűntől, és hogyan érintheti meg az Úr az én lelkemet is, hogy meggyógyítsa azt, ha imádkozom Hozzá.

SZENTBESZÉD
arról, miként nyilvánítja ki magát a bölcsesség mindenütt

„A bölcsesség kint kiált az utcán, a tereken hallatja szavát; a legnagyobb zsivajban kiált, a kapuknál, a városban mondja el beszédeit.” (Péld. 1, 20-21)

Isten Bölcsessége maga az Úr Jézus Krisztus, aki által teremtetett minden, ami létezik. És minden teremtett dolog hirdeti a maga bölcs Teremtőjét, legyen az a mezőn vagy a városban. A mezőn a tiszta és fényes természet, a városban pedig az ember a maga mesterségeivel és tudományával. Isten Bölcsessége kiált, és nem suttog az egész természeten, valamint az ember minden hasznos mesterségén és tudományán keresztül. Bejárta az egész mezőt, betöltötte az egész várost, ott van a föld felett és a föld alatt, a csillagos magasságokban és a tenger mélységeiben. Aki hallani akarja, minden helyen meghallhatja; aki tanulni akar tőle és gyönyörködni benne, minden helyen tanulhat és gyönyörködhet; aki általa akar javulni és épülni, minden helyen javulhat és épülhet.

Így Isten Bölcsessége világos és nyilvánvaló a világban a világ kezdete óta minden teremtett dologban. De még világosabb és nyilvánvalóbb a prófétákban és Isten más embereiben, akik méltóvá váltak arra, hogy a teremtett természeten túl is Őhozzá-

férjenek. Az ő szájukon keresztül Isten Bölcsessége hallatszott a mezőkön és a városokban, a város utcáin és az ember kapuinál.

Ám Isten Bölcsessége a leghangosabb és legvilágosabb magának az Úr Jézus Krisztusnak a személyében. Az Úr Jézus Krisztus személyében Isten Bölcsessége testben jelent meg, és megmutatkozott az embereknek a maga csodálatos erejében és szépségében. Itt Isten Bölcsessége nem teremtményeken vagy embereken keresztül szól, hanem önmaga által és önmagából, személyesen és közvetlenül. Bölcsességével az Úr betöltötte az egész világot az Ő Szent Egyháza által, úgyhogy elmondható: amint tizenkilenc évszázaddal ezelőtt Palesztinában, Ő ma is az Ige szolgáin keresztül kiált a mezőn, az utcákon, a világ legnagyobb forgatagában, minden városban és minden kapu előtt.

Ó, testvéreim, nyissuk meg lelkünk kapuit Isten Bölcsessége előtt, aki az Úr Jézus Krisztusban öltött testet!

Ó, Úr Jézus, Isten Bölcsessége és Ereje, nyisd meg lelkünket és költözz belénk. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

JUNIUS 3.

1. Szent Lucillianus (Lucilliján) vértanú és társai: Claudius, Hypatius, Paulus, Dionysius és Paula szűz. Lucillianus pogányként és bálványimádó papként öregedett meg, majd ősz aggastyánként megismerte a keresztény igazságot és megkeresztelkedett. Kereszténységre térése nagy felzúdulást keltett a nikomédiai pogányok körében, ezért bíróság elé állították. Mivel nem volt hajlandó megtagadni új hitét, kegyetlenül megverték, majd összeverve börtönbe vetették. A börtönben négy ifjút talált: Claudiust, Hypatiust Paulust és Dionysius-t, akiket Krisztusba vetett hitükért zártak be. Az öreg örült az ifjaknak, az ifjak pedig az öregnek, és mindannyian együtt töltötték az időt jámbor beszélgetésekkel, imádsággal és zsoltáréneklésssel. Amikor kihozták őket a börtönből, különféle kínzásoknak vetették alá őket, végül Bizáncba küldték őket, ahol az ifjakat a katonák karddal lefejezték, Lucillianust pedig a zsidók keresztre feszítették. A gonosz zsidók egész testét szögekkel szúrták át. Egy Paula nevű szűz nyilvánosan magához vette a vértanúk testét és tisztességgel eltemette őket. Ezért feljelentették, és a kínzások után őt is lefejezték, így két koszorút kapott az Úrtól: a szüzesség és a vértanúság koszorúját. Vértanúságuk Aurelianus császár idején, 270 és 275 között történt.

2. Szent Lucianus (Lukiján) vértanú püspök. Római ember volt, előkelő származása, gazdagsága és tudottsága miatt vált híressé. Egy ideig Péter apostol taníit-

ványa volt. Később Kelemen pápa Dionüsziosz Areopagitészszel együtt Galliába küldte az evangélium hirdetésére, miután előzőleg püspökké szentelte. Lucianus nagy buzgalommal hirdette Krisztus tanítását, először Galliában, majd Belgiumban. Amikor a gonosz Domitianus császár megkezdte a kereszténygyűldözést, Rómából különleges embereket küldtek Galliába, hogy keressék meg és fogják el a keresztény misszionáriusokat. Először Szent Dionüszioszt fogták el és ölték meg, majd üldözőbe vették Lucianust is. Belgiumban találtak rá segítőivel együtt: Maxianus áldozópappal és Julianus diakónussal. Egyik helyen megölték a két segítőt, a másik helyen pedig lefejezték Lucianust. Amikor Lucianust lefejezték, holtteste felemelkedett a földről, kezébe vette a saját fejét (hasonlóan Szent Dionüszioszhoz és Szent János Vlagyimirhoz), és elment arra a helyre, ahol eltemettetni vágyott. Ott rogyott össze, és ott is temették el. Ereklyéi fölé később templomot építettek.

3. Szent Dimitrij (Demeter) vértanú, orosz cárevics. A hatalméhes Borisz Godunov gyilkoltatta meg kegyetlenül nyolcéves korában, 1591-ben Uglis városában. Halála után megjelent egy szerzetesnek, és megjövendölte, hogy felbukkan majd egy ál-Dimitrij, aki a gyilkos Borisz Godunov halálát fogja okozni, ami később be is következett. Számtalan csoda történt a meggyilkolt cárevics sírjánál. Ereklyéit tizenöt évvel később épségben és romlatlanul találták meg, ünnepélyesen Moszkvába szállították, és a Szent Mihály arkangyal-székesegyházban temették el.

Dimitrij, a kisgyermek, nagy szentté lett végül,
De Godunov, a gyilkos, örök átokba merült.
A hatalomvágyó a hatalommal sosem boldogul,
Az tűz mindkét világban, mi kiolthatatlanul gyull.
Borisz kelyhéből mérgeződtek az emberek,
De maga Borisz itta ki, s felette önmaga ítélkezett.
A trónig Borisz vérfolyón hajózott tova,
De az a folyó férgek tengerébe ömlik bele.
A bűnös fején a korona reszket, mint a földrengés,
Fél és retteg mindentől, mit reá szór az égi tekintés.
Ki ártatlan vért ont, készítse a magáét hamar,
E szabály alól kivétel nincs, s nem is volt soha már.
A hatalomvágy szárnyas csikó, viaszból a szárnya,
Míg a csúcsra érne – elolvad a szárnyak lágy árnya.
Akkor a csúcsról a mélybe hull, koldusnál is lejjebb,
S a sátán övéinek így szól: nézd, a századik őrült jön el!
Dimitrij, az ifjú cárevics, ártatlanul szenvedett,
Cárevics volt akkor is, s cárevics marad mindöröket.

ELMÉLKEDÉS

Ó, bárcsak behatolhatnánk az isteni Gondviselés titkába az emberi életben! Félelemmel és reszketéssel telnénk el minden gonosz tett és minden emberi bűn előtt. *Megértettem műveidet, Uram, és elborzadtam!* Bizonyos nagy eseményeknél az isteni Gondviselés titka még a kevésbé lelkiek számára is világos, mint Dimitrij cárevics és a vérszomjas, hataloméhes Borisz Godunov sorsában. Hogy megszerezze az első helyet a nemesek között Feodor cár udvarában, Godunov sok elöljárót megmérgezett. Amikor a cár utáni első ember lett, elhatározta, hogy megmérgezi a cár testvérét, a nyolcéves Dimitrijt is. Felbérelt embereken keresztül többször is erős mérget adatott a kis cárevicsnek, de ő nem halt meg. A Gondviselés engedte, hogy a bűnös megölje áldozatát, de nem titokban és némán, hanem nyilvánosan: Godunov gyilkosokat küldött, akik fényes nappal, mindenki előtt megölték a cárevicset. Így lett Dimitrij nyilvános vértanúvá, Godunov pedig nyilvános bűnössé egész Oroszország előtt. Később felbukkant egy bizonyos Dimitrij, aki cárevicsnek vallotta magát (mintha ő lett volna az igazi, és valaki mást öltek volna meg helyette), és sereggel indult Godunov ellen. Legyőzte Godunovot, és olyan szorult helyzetbe hozta, hogy saját magának kellett mérget készítenie és megmérgeznie magát. Aki másokat mérgezett, önmagát mérgezte meg! És azt, aki megölte az ártatlan Dimitrijt, egy Dimitrij nevű ember győzte le! Akinek van lelki szeme a látáshoz, lássa meg az isteni Gondviselés titkát.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a vihar csodálatos lecsendesítését a tavon (Mt 8, 24):

1. hogyan kiáltottak a tanítványok: *Uram, ments meg minket, elveszünk!*, és hogyan csendesítette le az Úr egyetlen szóval a vihart, mire nagy csendesség lett,
2. hogyan várja az Úr, hogy félelemmel hívjam Őt, hogy lecsendesítse az életem tengerén a szenvedélyek, az emberek és a démonok támasztotta vihart.

SZENTBESZÉD
a bolondok békéjéről és az esztelenek szerencséjéről

„A bolondokat megöli saját békéjük, az esztelenekét pedig elveszíti saját szerencséjük.” (Péld. 1, 32)

Vajon a béke öl? Igen, az istentelen béke öl. Vajon a szerencse elveszejthet? Igen, az Istent nélkülöző és az Isten törvényével ellentétes szerencse elveszejthet. Bolondok azok, akik ilyen békét keresnek, és esztelenek azok, akik ilyen szerencse után futnak. Mert valójában nem békét keresnek, hanem fegyvert, és nem a szerencse,

hanem a pusztulás felé futnak. Mi a bolondok békéje? És mi az esztelenek szerencséje? A bolondok békéje a testi nyugalom, az esztelenek szerencséje pedig a testi dőzsölés. Ilyen békét akart Heródes király, és a férgek emésztették meg; ilyen szerencsét akart Jezabel, és a kutyák falták fel.

Hogyan neveznénk azt az embert, aki házépítésbe fogva azon tanakodik, miként tehetné fel előbb a tetőt a levegőbe, s csak azután emelné a falakat és rakná le az alapokat? Bolondnak és esztelennek. Ilyenek mindazok is, akik külső békét próbálnak teremteni a világban belső béke nélkül, és külső szerencsét az embereknek belső boldogság nélkül. A keresztény hit az egyetlen, amely mindent az alapoktól épít, az alap pedig Krisztus, a szilárd és elpusztíthatatlan kőszikla. Így az emberek békéjét és szerencséjét is a keresztény hit Krisztusra alapozza. Krisztus Urunkon nyugszik a belső, szelíd és örömteli béke, és ezen a békén alapul a külső béke. Ugyanez igaz a valódi és tartós szerencsére is. Még találóbb azt mondani, hogy az igazi béke és az igazi szerencse olyan, mint egy jól megépített ház, a külső béke és szerencse pedig olyanok, mint a ház külső díszei. Ha a díszek tönkremennek is, a ház állni fog; de ha a ház dől össze, vajon a díszek megmaradnak-e a levegőben?

Ó, testvéreim, a keresztény tanítás az egyetlen értelmes tudomány a békéről és a szerencséről. Minden egyéb bolondság és esztelenség. Mert hogyan is építhetnének a szolgák palotát uruk birtokán az úr jóváhagyása és segítsége nélkül?

Ó, Urunk, az igazi béke és az igazi szerencse örök forrása, ments meg minket a bolondok békéjétől és az esztelenek szerencséjétől. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

JUNIUS 4.

1. Szent Métrophanész (Mitrofán), Konstantinápoly első patriárkája. Apja, Dometiosz, Probus római császár testvére volt, aki keresztényként menekült el Rómából az üldöztetések idején, és Bizáncba érkezett. Titosz bizánci püspök szentelte őt áldozópappá. Titosz halála után Dometiosz lett Bizánc püspöke, majd az ő halálát követően idősebb fia, Probus foglalta el a püspöki széket. Probus elhunyta után Métrophanész követte őt a trónon. Amikor Konstantin császár először találkozott Métrophanésszel, úgy megkedvelte, mintha az apja lett volna. Az Első Egyetemes Zsinat idején Métrophanész már száztizenhét éves aggastyán volt, így nem tudott személyesen részt venni a zsinati munkában, ezért segédpüspökét (khórepiszkoposzát), Alexandroszt jelölte ki helyetteséül. A császár eszközölte ki számára a zsinatnál a patriárka címet, így ő lett Konstantinápoly első patriárkája. A császár az egész zsinati tagságot elhívta, hogy látogassák meg a beteg és élemedett korú főpásztort. Amikor a császár

megkérdezte, kit szeretne utódjául a patriárkai trónon, Métrophanész Alexandroszt nevezte meg. Ezután az alexandriai Alexandroszhoz fordult: „Ó, testvérem, kiváló utódot hagysz magad után!" - s kézen fogta Athanasziosz archidiakónust (a későbbi Nagy Szent Atanázt), és mindenki előtt megdicsérte őt. E prófécia után mindenkitől elbúcsúzott, majd tíz nap múlva, 325-ben átadta lelkét Istennek.

2. Szent Konkordiosz (Konkordije) vértanú. Nagy aszkéta és földi életében csodatevő volt. Antoninus császár idején tartóztatták le Krisztusba vetett hitéért. Kínzások és börtönbüntetés után Diusz (Zeusz) kőszobra elé vitték, hogy hódoljon előtte. Ő azonban leköpte a bálványt, amiért azonnal lefejezték.

3. Szent Frontasius, Severinus, Severianus és Silanus vértanúk. Claudius császár idejében szenvedtek vértanúhalált Franciaországban. Miután fejüket vették, felkeltek, kezükbe vették saját fejüket, átkeltek az Il folyón, és elmentek a Szent Istenszülő templomába, ahol Fronton püspök imádkozott Istenhez. Belépve a templomba, fejüket a püspök lábai elé helyezték, ők maguk pedig lefeküdtek, kezüket a mellükön keresztbe téve. Ott temették el őket nagy tisztességgel. Temetésükkor láthatatlan angyali seregek éneklése hallatszott.

4. Tisztelendő Zószimosz, Új-Babilon püspöke. Új-Babilon városának püspöke volt Egyiptomban. A Sínai-hegyen folytatott aszkéta életet. Amikor ügyes-bajos dolgai miatt Alexandriába érkezett, a boldog Apollinariosz patriárka Babilon püspökévé szentelte. Kiváló pásztora volt Krisztus nyájának. Ám amikor legyőzte az öregkor és a fáradtság, ismét visszavonult a Sínai-hegyre, ahol átadta lelkét Istennek, és elnyerte a dicsőség koszorúját a nagy hierarchák között. A VI. században élt és hunyt el.

5. Szent Asztiosz (Asztije) vértanú püspök, Dyrrachium elöljárója. Traianus császár uralkodása idején szenvedett vértanúhalált hitéért. Miután súlyos bántalmazásokat és kínokat állt ki, hűségét megőrizve adta át lelkét az Úrnak. Szent Asztiosz a legnagyobb szenvedések közepette is Istent dicsőítette, így nyerte el a vértanúknak és a főpapoknak járó égi koszorút.

6. Szent Márta és Mária. Lázár testvérei. Az Úr mennybemenetele után Lázár az evangélium hirdetésének szentelte életét, amelyben nővérei is hűségesen segítették őt. Földi életük befejezésének pontos helye nem ismeretes.

A vendégszeretet Istentől rendelt erény,
Általa sok lélek jutott a Paradicsom fényébe már.
A csodás Ábrahám mérhetetlen vendégszeretetet mutatott,
Mérhetetlent és szívélyeset, nem pedig képmutatót.
Dávid király is nagyra tartotta e nemes tettet,
Ezért Saul király életét is szigorúan védelmezte.
S mikor megjelent a hatalmasabb, mint az ősz Ábrahám,

Mikor a sötétség eloszlott Dávid utódja nyomán,
Akkor Márta és Mária, Lázárnak nővérei,
Vendégszeretetüket mutatták, e jóságos szüzek:
Vendégül látták a Legnagyobbat, mióta a nap kél,
S e jósággal mindegyikük égi Paradicsomot nyert.
Tökéletes vendégszeretettel szívben és ételben,
Kiváló vendégszeretettel szóban és tettben.
S a leggazdagabb Úr gazdagon fizetett vissza:
Mikor e vendégszerető házat a halál elszomorította,
Jézus a meghalt fivért a nővéreknek feltámasztotta,
S örök dicsőségüket az egész világon szétárasztotta.
Ez a vendégszeretet bére magától az Istentől,
Az Úr szereti a vendéglátást az őszinte szívből.
A Szent Egyház büszke Mártára és Máriára,
Tanítva, hogy mi is vendégek vagyunk Isten asztalánál.

ELMÉLKEDÉS

Szörnyű dolog megölni egy embert. Nincs szó, amely leírhatná azt a borzalmat, amely hatalmába keríti az embergyilkost. Amíg az ember készül a gyilkosságra, azt gondolja, egy embert megölni ugyanaz, mint leölni egy ökröt. De miután elköveti kitervelt bűnét, hirtelen úgy érzi, hadat üzent égnek és földnek, és olyan lesz, mint akit száműztek és elvágtak mind az égtől, mind a földtől. Az áldozat nem hagy neki békét sem éjjel, sem nappal. Szent Zószimoszhoz a Sínai-hegyre elment egy ismert rabló, és kérte, hogy avassa szerzetessé. Zószimosz szerzetesi ruhába öltöztette, és a Gáza melletti Szent Dorotheosz-monostorba küldte, hogy ott egy közösségben (kinóbiában) gyakorolja az aszkézist. Kilenc év után a szerzetessé lett rabló visszatért hozzá, visszakérte világi ruháját, a szerzetesi ruhát pedig visszaadta. Arra a kérdésre, miért teszi ezt, a rabló azt felelte, hogy kilenc éven át buzgón imádkozott Istenhez, böjtölt, virrasztott és minden engedelmességet teljesített; érzi, hogy sok bűne megbocsáttatott, de egy bűne szüntelenül gyötri. Egyszer megölt egy ártatlan gyermeket, és az a gyermek megjelenik neki éjjel-nappal, és azt kérdezi: „Miért öltél meg engem?” Ezért elhatározta, hogy elmegy és feladja magát a hatóságoknak, hogy végezzenek ki, és így vérrel fizessen a vérért. Felöltve korábbi ruháját Dioszpolisz városába ment, ahol beismerte bűnét, és lefejezték. Így mosta le saját vérével véres bűnét.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a gadarai megszállottak csodálatos meggyógyítását (Mt 8, 28):

1. hogyan űzi ki az Úr a démonokat a megszállottakból, mire azok békésekké és szelídekké válnak,

2. hogyan áll az Úr mellettem is, és várja, hogy hívjam Őt, hogy segítsen és megtisztítson minden gonosz lélektől, amely Isten ellen hergel és elválaszt Tőle.

SZENTBESZÉD
Bízzál az Úrban, ne a saját eszedben!

„Szíved minden bizalmát Istenbe vesd, saját értelmedre ne igen hagyatkozz..” (Péld. 3, 5)

Ha minden hegy megindulna ellened, el tudnád-e tolni őket a kezeddel? Nem tudnád. És ha minden égi és földi titok sötétsége rázúdulna értelmed aprócska gyertyalángjára, meg tudná-e világítani azokat az értelmed? Még kevésbé. Ne támaszkodj a saját értelmedre, mert abból a jelentéktelen dologból is, amit te értelemnek nevezel, a nagyobbik rész nem más, mint holt hamu. Ne támaszkodj a saját értelmedre, mert az is csak kérdez, de nem válaszol. Ó, ember, ne támaszkodj a saját értelmedre, mert az egy olyan út, amelyen az érzéki benyomások éhes, szomjas, tarka és kíváncsi tömege robog végig.

Bízzál, ó ember, az Úrban teljes szívedből! Nála van a végtelen és mindent látó értelem. „Enyém a tanács és a valóság, én vagyok az értelem, enyém az erő” (Péld. 8, 14) – mondja az Úr. Ő látja az ösvényeket, amelyeken véred folyik, és minden válaszutat, amelyen gondolataid bolyonganak. Ő szánalommal és szeretettel kínálja magát vezetődül, te pedig a te elhomályosult és jelentéktelen értelmedben bízol! Hol volt a te értelmed születésed előtt? És hol volt az értelmed akkor, amikor tested formálódott, amikor szívedben forrni kezdett a vér, amikor szemed nyílni kezdett, amikor hangod áradni kezdett torkodból? Kié volt mindezen értelem, amíg a tiéd még úgy aludt, mint a szén a bányában? És amióta az értelmed felébredt, fel tudod-e sorolni mindazon csalódásokat, amelyekbe belevitt, minden hazugságot, amelybe befont, minden veszélyt, amelyet nem látott előre? Ó, testvérem, bízzál egyedül az Úrban teljes szívedből! Ő számtalanszor megszabadított már téged a saját értelmedtől, annak csalásaitól és hazugságaitól, a veszélyektől, amelyekbe taszított. Ami a vak a látóhoz képest, az a te értelmed Isten értelméhez képest. Bízzál a vezetőben, ó, vak ember! Bízzál, testvérem, egyedül az Úrban teljes szívedből.

Ó, Mindentlátó Úr, Örök és Tévedhetetlen Értelem, ki mélyebb vagy a mindenségnél és fényesebb a napnál, szabadíts meg minket ezután is értelmünk tévelygéseitől. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

JUNIUS 5.

1. Szent Dorotheosz (Dorotej) vértanú püspök, Türosz elöljárója. Türosz püspöke volt Diocletianus idejétől egészen Hitehagyott Julianus uralkodásáig, akinek idején megkínozták és vértanúhalált halt az igaz hitünkért. Százhét évig élt a földön, és Istennek tetsző életet élve 361-ben költözött át az örök életbe. Igen tanult férfiú volt, számos tanító jellegű művet írt görög és latin nyelven. Különösen híres görög-latin nyelvű *Szintagma* (Gyűjtemény) című műve.

2. Tisztelendő Teodor remete, a csodatevő. A Jordán-pusztában végzett hosszú aszkéta küzdelmei által megtisztította lelkét, és elnyerte Istentől a csodatevés ajándékát. Egyszer hajóval utazott Konstantinápolyba, de a hajó eltévedt, és elfogyott az ivóvíz. Amikor a szomjúságtól már minden utas a halálhoz közel állt, Teodor az ég felé emelte kezeit, imádkozott Istenhez, és a kereszt jelével megáldotta a tengervizet. Ezután mondta a hajósoknak, hogy merítsenek a tengerből és igyanak; s mikor ittak, a víz édes volt. Amikor mindenki leborult Teodor előtt, ő kérte őket, ne neki adjanak hálát, hanem az Úr Istennek, aki emberi szeretetéből vitte véghez e csodát. Békében hunyt el 583-ban.

3. Tisztelendő Anubiosz (Anuvije). Az egyik nagy egyiptomi szerzetes volt, aki sokat szenvedett az igaz hitért. Amikor halála előtt három pusztai atya látogatta meg, ő mint látnok, feltárta előttük szívük minden titkát. Békében hunyt el az 5. század második felében.

4. Boldog Igor, csernyigovi és kijevi fejedelem. Rokonai üldözték, ezért elhagyta a világot és szerzetesnek állt. A kijeviek, elégedetlenkedve az Olegovics-dinasztiával, ki akarták irtani azt. Megrohanták a monostort, elfogták az ártatlan és fiatal Igor szkhimaszerzetest, és megölték. E bűntett miatt sok csapás érte Kijev lakóit. E boldog ember sírjánál több ízben is láttak maguktól meggyulladó gyertyákat, a templom felett pedig, ahol eltemették, tűzoszlop jelent meg. Ez 1147-ben történt.

5. Tisztelendő Korisai Péter (Petar Koriški). A Prizren melletti Szent Márk-monostor felett fekvő Korisa faluból származott (más hagyomány szerint egy Peć melletti faluból). Fiatalon egy félszemű ökörrel szántott; szokatlanul szelíd és harag nélküli ember volt. Jelenával, a nővérével korán visszavonult az aszkéta életmódba. Igen keményen és kitartóan küzdött, a démoni kísértések elleni nehéz harcban győzedelmesnek bizonyult. Számos szerzetes gyűlt köré, akiknek tanítója lett. Az emberi dicsőség elől menekülve egy időre a Crna Rijeka (Fekete-folyó) vidékére költözött, ahol később Deviči Szent Joannikiosz is élt. Időskorában a korisai barlangjában hunyt el. Halálának éjszakáján sok gyertya fényét látták a barlangjában, és angyali énekszó hallatszott. Ez a csodás szent valószínűleg a XIII. században élt. Csodatévő ereklyéi fölé

Dusán cár templomot emeltetett, amely a Hilandar-monostor birtoka (metokhionja) volt. Később Szent Péter ereklyéinek maradványait titokban a Crna Rijeka-monostorba szállították, ahol ma is nyugszanak.

6. Boldog Konsztantinosz (Konsztantin), kijevi metropolita. A boldog Igor fejedelem idejében, amikor nagy viszály és zűrzavar uralkodott az orosz fejedelmek között, az egyházban is rendetlenségek és gyakori püspökváltások történtek. Mikhaél kijevi metropolita halála után Izjaszláv fejedelem egy Klim nevű tanult szerzetest tett meg metropolitának anélkül, hogy a régi szokás ellenére kikérte volna a konstantinápolyi patriárka áldását. Ekkor a patriárka elküldte Konsztantinosz metropolitát, hogy vizsgálja ki az ügyet. Konsztantinosz elmozdította Klimet, és eltávolította az egyházból mindazon klerikusokat, akiket Klim szentelt fel. Emiatt a nép megoszlott: egyesek Klimet, mások Konsztantinoszt támogatták. Végül az orosz fejedelmek kérésére a patriárka egy harmadikat, Teodóroszt küldte, Klimet és Konsztantinoszt pedig elmozdították. Amikor Konsztantinosz 1159-ben meghalt, felnyitották a végrendeletét, amelyben esküvel kérte, hogy ne temessék el, hanem dobják ki a mezőre, hogy az ebek egyék meg, mivel magát tartotta az egyházi zűrzavar okozójának. Bár rettegtek, nem mertek ellenszegülni a végakaratnak, így a metropolita testét a mezőre vetették, ahol három napig feküdt. E három nap alatt szörnyű vihar tombolt Kijev felett, villámok cikáztak, dörgött és a föld remegett; nyolc ember meghalt a villámcsapástól. Konsztantinosz holtteste felett három lángoszlop jelent meg. Mindezt látva a kijevi fejedelem elrendelte, hogy vegyék fel a testet, és tisztességgel temessék el abban a templomban, ahol Igor sírja is volt. Ezt követően a természet azonnal lecsendesedett. Így igazolta Isten az Ő alázatos szolgáját.

Anubiosz, még három sötét éjjel,
S Isten igaz ítélete elé lépsz fel:
Mondj nékünk egy hasznos igét! –
Kérte őt a három pusztai atya ekképp.
Anubiosz felelt az öregeknek:
– Üldöztetéseknek voltam kitéve,
A drága Keresztért s az igaz hitért.
Fejemet akartam adni az Úrért,
De az Úr ettől engem eltérített,
Vértanúi koszorút nem akart adni.
Földi jót Istentől sose kértem,
Az Úr minden jóval megvigasztalt engem,
Fényes angyalok jelentek meg nékem,
Mennyei étket hoztak énnékem.
Amit csak kértem, Istentől megkaptam,
Sok titkot láttam és kifürkésztem,

Láttam az eget s az angyali karokat,
Apostolokat, szenteket, vértanúkat,
Az égi kart, szentet és örömtelit,
S a csodás Édent, csodást és édeset.
Láttam a Poklot s a bűnösök kínját,
S a sátán minden sötét seregét,
Hazugság az ajkamat sosem hagyta el.
Minden földi gyönyörről lemondtam,
Krisztus arca nékem a napnál is fényesebb,
Bocsássatok meg, atyák, a bűnös Anubiosznak!

ELMÉLKEDÉS

Soha ne szegd meg a szerdai és a pénteki böjtöt! Ezt a böjtöt az Egyház rendelte el és alaposan megindokolta. Ha életedben valaha is megszegted ezt a böjtöt, kérd Istent, hogy bocsásson meg neked, és többé ne vétkezz! A kegyes emberek még utazás közben, sőt betegség idején sem tekintik magukat felmentve e böjt alól. Szent Pakhomiosz egyszer embereket látott, amint halottat visznek, és két angyalt pillantott meg a menetben. Imádkozott Istenhez, hogy tárja fel neki az angyalok jelenlétének titkát ezen ember temetésén: „Miféle jót tett ez az ember, hogy Isten szent angyalai kísérik őt a sírig?" Ekkor Isten gondviselése folytán a két angyal Pakhomioszhoz lépett, és így magyarázták: „Egyikünk a szerda angyala, a másikunk pedig a pénteké. Mivel ez az ember egészen haláláig mindig böjtölt szerdán és pénteken, mi tisztességből kísérjük a testét. Mivel ő mindhalálig megtartotta a böjtöt, mi is megdicsőítjük őt."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az inaszakadt (béna) csodálatos meggyógyítását (Mt 9, 1):

1. hogyan adta vissza a jóságos Úr az inaszakadt ember egészségét, csupán annyit mondva: „Kelj fel és járj!",
2. hogyan hozza az Egyház az én inaszakadt (megbénult) lelkemet is az Úr elé, hogy az Úr visszaadja annak egészségét, ha én is úgy akarom.

SZENTBESZÉD
Az irgalmasság méltányosságáról

„Ne vond meg a jótéteményt azoktól, akik rászorulnak,
ha módodban van megtenni." (Péld. 3, 27)

Az Úr sem vonja meg tőled azt, amire szükséged van; ne vond meg hát te sem attól az embertől, akit az Úr küldött eléd, hogy megpróbálja szívedet. Ha egy szegény

életedben egyszer segítő kezet nyújt feléd, adj neki és ne utasítsd el! Gondolj bele, hány éves vagy, hány óra van egy napban, és hány perc egy órában – minden egyes percben, annyi ezer napon át nyújtod kezedet az Úr felé, és az Úr ad neked, és nem utasít el. Emlékezz Isten irgalmára, és a te irgalmatlanságod úgy fog égetni, mint a parázs, és nem hagy neked nyugtot, amíg bűnbánatot nem tartasz és szíved meg nem lágyul.

Soha ne mondd: „Elegem van már ezekből a koldusokból!" Ahány millió ember él a földön, és mindannyian az Úr koldusai: a királyok éppúgy, mint a napszámosok, a gazdagok éppúgy, mint a szolgák – mind az Úr koldusai –, s az Úr sosem mondta: „Elegem van már ezekből a koldusokból!" Ó, ember, adj hálát Istennek, hogy valaki valamilyen jót kér tőled, legyen az anyagi vagy lelki! Ez azt jelenti, hogy te Isten bizalmasa vagy; azt jelenti: Isten rád bízta az Ő javainak egy részét (mert minden jó az Istené). Mutasd meg, hogy méltó vagy erre a bizalomra: légy méltó a kevésben, hogy többet bízzanak rád.

Ó, leggazdagabb Urunk, lágyítsd meg szívünket és világosítsd meg értelmünket, hogy irgalmasok legyünk azon javakkal, melyeket Te, Irgalmas Istenünk, ránk bíztál. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

JUNIUS 6.

1. Szent Küriosz (Visszarion) Atya. Egyiptomban született és nevelkedett. Már korán a lelki életnek szentelte magát, és „nem szennyezte be azt a lelki köntöst, amelyet a szent keresztségben öltött magára". Meglátogatta Szent Gerazimot a Jordánnál, és hallgatta Peluszioni Szent Izidort. Testét böjttel és virrasztással győzte le, de aszkézisét, amennyire csak tudta, eltitkolta az emberek elől. Egyszer negyven napig állt imádságban evés és alvás nélkül. Télen-nyáron ugyanazt az egy ruhát viselte. A csodatevés nagy ajándékával rendelkezett. Állandó lakhelye nem volt, késő öregségéig a hegyekben és erdőkben élt. Betegeket gyógyított és sok más csodát tett az emberek javára és Isten dicsőségére. 466-ban hunyt el békében.

2. Új Szent Hilárión. A konstantinápolyi Dalmát-kolostor apátja. Dekapolita Szent Gergely tanítványa és a Nagy Szent Hilárión életének követője volt, akinek nevét is felvette. Erős volt az imádságban, állhatatos és bátor a szenvedésben. Sokat szenvedett az ikonokért a gonosz ikonromboló császárok, Örmény Leó és mások idején. Később Leó császárt saját katonái vágták le karddal ugyanabban a templomban és ugyanazon a helyen, ahol ő először gúnyolta ki a szent ikonokat, és ahonnan az első ikont eltávolíttatta. Ekkor a szent Hiláriónt kiengedték a börtönből. De nem sokáig. Ismét kínozták és börtönben tartották egészen a hithű Teodóra császárné idejéig. Lát-

noki képességgel rendelkezett: látta Isten angyalait, amint Sztudita Szent Teodor lelkét a mennybe viszik. Miután tetszett az Istennek, 845-ben, hetvenéves korában nyugodott le a mennyek országában.

3. Szent Arkelaisz, Tekla és Zsuzsanna vértanúszüzek. Apácákként, tisztaságban és szüzességben éltek egy jelentéktelen kolostorban Róma közelében. Amikor a gonosz Diocletianus császár alatt megkezdődött a keresztényüldözés, Campaniába menekültek, és Nola városa mellett telepedtek le. Szent életüket nem tudták elrejteni az emberek elől; a környékbeliek hozzájuk jártak tanácsért, útmutatásért és segítségért különféle bajaikban és betegségeikben. Végül azonban a pogányok elfogták és bíróság elé állították őket. Nyilvánosan és szabadon megvallották Krisztusba vetett hitüket. Amikor Leontius bíró a keresztény hitről kérdezte Szent Arkelaiszt, ő így válaszolt: „Krisztus erejével tiprom le az ördög erejét, megvilágosítom az emberek értelmét, hogy megismerjék az egy igaz Istent., és az én Uram, Jézus Krisztus, az Isten egyszülött Fiának nevében általam, az Ő szolgálóleánya által adatik egészség minden betegnek." Mindhárom szüzet megverték, forró szurokkal öntötték le, a börtönben éheztették, végül pedig karddal fejezték le őket. Amikor a vesztőhelyre vitték őket, angyalok jelentek meg nekik, akiket a hóhérok közül is láttak néhányan, és annyira megijedtek, hogy nem mertek kardot emelni a szent szüzekre. Ám ők bátorították őket, hogy teljesítsék kötelességüket. Így fejezték le őket, mint a bárányokat 293-ban, és távoztak Krisztus Országába, hogy az örökkévalóságban megnyugodjanak és gyönyörködjenek Isten arcának látásában.

Szent Visszarion, hajlék s kenyér nélkül,
Gyermekségtől sírig élt tisztán, bűn nélkül:
Testi épségét és elméje fényét,
Megőrizve nyert el égi bölcsességet,
Isteni értelmet és mennyei erőt,
Lélekben vidáman, elűzve a bánat sötétségét.
Bú sötétje nélkül, borús gondolat híján,
Tiszta s éles elme, mint áttetsző kristály.
Szent szeretet tüze gyúlt ki a szívében,
Sok dicső s nagy csodát tett élete során:
Vízen járt, miként a száraz talajon,
S minden sötét szellemnek rettentő ostora volt.
Megállítá a napot, az estét eltolta,
Amit ajka mondott, az Úr valóra váltotta.
Isten ereje munkált őbenne
Mert engedelmes volt Néki mindenben.
Csodatevő szentünk, segíts most minékünk,
Isten trónja előtt légy az esedezőnk!

ELMÉLKEDÉS

A káröröm egy piszkos ruha, melyet lelkünk néha előszeretettel ölt magára. Abban a pillanatban, amikor örülsz testvéred bűnös bukásának, te magad is elbuktál – az ördög nagy örömére, aki egyetlen horoggal két halat fogott ki. A testi testvériség nagy kötelék, de a lelki testvériség még nagyobb. Ha elszomorít testi testvéred bűne, hogyan ne szomorítana el lelki testvéredé? És ha eltitkolod testi testvéred bűnét, miért hirdeted kárörvendve lelki testvéredét? Kik a te lelki testvéreid? Minden keresztény – mindazok, akik veled együtt ugyanabból a Kehelyből, ugyanabból az Életből áldoznak. Ó, mily hatalmasak voltak a szentek a testvéri szeretetben! Ó, mily távol állt tőlük a káröröm! Szent Visszarionról a következőt mesélik: egyszer az összes szerzetes összegyűlt a templomban imádságra. Az apát odalépett egy szerzeteshez, aki valamilyen bűnt követett el, és megparancsolta neki, hogy hagyja el a templomot. A szerzetes elindult kifelé, Visszarion pedig követte őt, mondván: „Én is éppen ilyen bűnös vagyok!"

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Jairus leányának csodálatos feltámasztását (Mt 9, 18), mégpedig:

1. hogyan győzi meg az Úr az embereket, hogy a leány nem halt meg, hanem alszik,
2. hogyan ragadja meg a kezét, és a leány élve felkel,
3. hogyan képes az Úr az én bűntől holt lelkemet is feltámasztani Élethordozó Lelkének egyetlen érintésével.

SZENTBESZÉD
a szív megőrzéséről

„Nagy gonddal őrizd a szívedet, mert hiszen belőle indul ki az élet." (Péld 4,23)

A szívben van az akarat, a szívben van a szeretet, a szívben van az értelem – a szívben van a Szentháromság isteni képmása. A szív az Atya háza, a Fiú áldozati oltára és a Szentlélek műhelye. Isten a szívet akarja: fiam, add nekem a szívedet! Ó, testvérem: minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet! Omoljanak össze a hegyek, száradjanak ki a tengerek, hagyjanak el a barátok, csaljon meg a gazdagság, rágják szét testedet a férgek, zúdítsa rád a világ minden gyalázatát – te ne félj, csak őrizd meg a szívedet, őrizd meg és ragaszkodj az Úrhoz, add át magad az Úrnak. A szívből indul ki az élet – honnan lenne élet a szívben, ha nem lakozna benne az Élet Urának és Forrásának, Istennek a lehelete?

„A jó ember szíve jó kincséből jót hoz elő, a gonosz ember pedig a gonoszból gonoszt hoz elő” (Mt 12,35). Ezek az Úr szavai, aki szíved kamráját megtölti az Ő gazdagságával. Ki a jó ember? Az, akinek szíve jó kamra. Ki a gonosz ember? Az, akinek szíve gonosz kamra. A (gonosz ember) szívéből származnak a gonosz gondolatok, gyilkosságok, házasságtörések, paráznaságok, lopások, hamis tanúskodások és Isten elleni káromlások (Mt 15,19); a jó szívből pedig származik: békesség, türelem, jóság, irgalmasság, hit, szelídség és önmegtartóztatás (Gal 5,22–23). Látod-e, mily hatalmas raktár az emberi szív? Látod-e, mi minden férhet el az emberi szívben? Ó, testvérem, maga az Úristen, a Szentlélek is elfér az emberi szívben, ha úgy tetszik Neki. És nemcsak elférhet, hanem akar is ott lakozni. Csak arra vár, hogy elkészítsd számára a szívedet. Hogy templommá szenteld azt, mert a Szentlélek Isten csak templomban lakik. Ahogyan a kígyó őrzi a fejét, úgy őrizd te is, fiam, a szívedet. Minden féltett dolognál jobban őrizd, fiam, a szívedet! Mert abba lép be, és abból árad ki az élet, amely az élő Istentől van.

Életadó Urunk, segíts nekünk, hogy megőrizzük szívünket Számodra, Teérted, ó Urunk! Neked legyen dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

JUNIUS 7.

1. Szent Theodotosz ankürai vértanú. Krisztus ezen vértanúja titkos keresztény volt, és mint ilyen, segítette az egyházat, és tisztességgel temette el a szent vértanúk testeit. Így temette el annak a hét leánynak a testét is, akik Krisztusért szenvedtek vértanúhalált. Amikor a pogányok ezt megtudták, őt is kínvallatásnak vetették alá és kivégezték (lásd május 18.).

2. Szent Küriakia, Valéria és Mária vértanúnők. Mindhárom vértanúnő a palesztinai Cezáreából származott. A keresztényüldözés idején visszavonultak a városból egy kunyhóba, ahol lankadatlanul imádkoztak Istenhez, böjtölve és sírva, hogy Krisztus hite terjedjen el az egész világon, és szűnjön meg az Egyház üldöztetése. Egy feljelentés alapján bíróság elé állították, megkínozták és 304-ben halálra gyötörték őket. Így nyerték el e dicsőséges szüzek a vértanúi koszorút.

3. Szent Marcell pápa és vértanútársai. Maximianus idejében arra ítélték, hogy egy kijelölt helyen állatokat őrizzen. Hogy kedvébe járjon Diocletianusnak, aki társcsászárává fogadta, Maximianus fürdőket kezdett építtetni Rómában, az úgynevezett Thermákat, és a keresztényeket kényszerítette erre a munkára, ahogyan egykor a fáraó a zsidókat Egyiptomban. Sok keresztény szenvedett ekkor vértanúhalált. Köztük volt Küriakosz diakónus is, akinek nagy hatalma volt a démonok felett, és aki meggyógyította Diocletianus megszállott leányát, Artemiát, valamint a perzsa király leányát,

Jóviát, és mindkettőjüket megkeresztelte. Mártírhalált halt ekkor maga Artemia is, valamint Sziszinniusz diakónus, Szmaragdosz és Largiosz (Küriakosz társai), Aproniánusz diakónus, két újonnan megkeresztelt római katona, Papiasz és Maurosz, továbbá az öreg Szaturninusz és Kriszkentiánusz, valamint a boldog szüzek, Priszcilla és Lukina, akik vagyonukból sírboltokat készíttettek a megölt keresztény vértanúknak. Szent Marcell pápa sokáig őrizte az állatokat, végül az éhségtől, a megaláztatástól és a katonák sanyargatásától kimerülve kilehelte lelkét és átadta azt Istennek.

4. Szent Marcellinusz pápa és vértanú. Marcellinusz a római trónon Marcell pápa elődje volt. Amikor Diocletianus császár magához hívatta és kínzásokkal fenyegette, áldozatot mutatott be a bálványoknak, amiért a császár egy értékes köntössel ajándékozta meg. Marcellinusz azonban keservesen megbánta tettét, és éjjel-nappal sírni kezdett Krisztus megtagadása miatt, miként egykor Péter apostol. Ebben az időben püspöki szinódust tartottak Campaniában. A pápa zsákruhába öltözött, fejére hamut szórt, belépett a gyűlésbe, és mindenki előtt megvallotta bűnét, kérve, hogy ítélkezzenek felette. Az atyák azt mondták neki, ítélkezzen önmaga felett. Ekkor így szólt: „Megfosztom magam a papi méltóságtól, amelyre nem vagyok méltó; és halálom után testemet ne temessék el, hanem vessék a kutyák elé!” Ezt mondván átkot mondott arra, aki vakmerő módon mégis eltemetné. Ezután Diocletianus császárhoz ment, eléje dobta az értékes köntöst, megvallotta Krisztusba vetett hitét és meggyalázta a bálványokat. A dühödt császár parancsára megkínozták, majd a városon kívül megölték három derék férfival: Claudiusszal, Quirinnel és Antoninusszal együtt. E három férfi testét azonnal eltemették, de a pápa teste harminchat napig ott feküdt. Ekkor megjelent Szent Péter az új pápának, Marcellnek, és megparancsolta, hogy temesse el Marcellinusz testét, mert – mint mondta –: „Aki megalázza magát, felmagasztaltatik.”

5. Szkétiszi Szent Dániel. A híres egyiptomi Szkétisz apátja, Szent Arszéniosz tanítványa és sokak tanitoja. Számos szava és tanítása olyan a szerzetesek számára, mint az útmutató csillagok. Egyszer, amikor barbárok támadtak a Szkétiszre, a testvérek hívták, hogy meneküljön velük. Ő így válaszolt: „Ha Isten nem gondoskodik rólam, miért is élnék?!” Dániel azt is mondta: „Amennyire hízik a tested, annyira soványodik a lelked.” Negyven évig élt közösségben (kinovion), majd 420-ban a pusztába vonult vissza. Alexandriában tartózkodott, amikor egy gonosz após megölte menyét, a szent életű Thomaidát (lásd április 13.) annak tisztasága miatt; Dániel és tanítványa temették el a mártírnőt.

Ó, bűnös ember, vesd el a kétségbeesést,
S hodoly Istennek bűnbánatal, ne késlekedj!
A reménytelenség az ördögnek vígság.
Nézd Marcellinuszt, főpap volt és nagyság,
S mikor kínpadra vonták őt kegyetlen,

A császár előtt az Urat elárulta.
De a kétségbeesésnek magát át nem adta,
Szörnyű bűnét nyíltan megvallotta,
S saját vérével dicsően lemosta.
Ó, bűnös, te se csüggedj el soha,
S mint kígyót, a bűnt ne rejtsd el!
A rejtett bűn: kígyó az ember kebelén,
A titkos bűnös szívét marja belülről.
Péter vétkezett – de gyorsan bűnét elvetette,
Így tesz az, ki az igaz bűnbánatot kereste.
Ha az apostol és a pápa is vétkeztek,
S Istentől mégis bocsánatot nyertek,
Hogyne lenne számodra is bocsánat és kegyelem?
Csak bánjad meg bűnöd, s ne késlekedj sosem!
Mert a zord halál elvághatja utadat,
S Istentől örökre elválaszthat téged s sorsodat.
Gyorsan, gyorsan vesd el a kétségbeesést,
S hodoly gyorsan Istennek a bűnbánatal!

ELMÉLKEDÉS

A szentek lelkiismerete rendkívül éber. Amit az átlagemberek kis bűnnek tartanak, azt a szentek súlyos véteknek tekintik. Dániel abbáról mesélik, hogy a rablók háromszor fogták el és vitték a hegyekbe. Kétszer szerencsésen megszabadult a fogságból, de harmadszor, amikor menekülni akart, kővel megütötte az egyik rablót, aki meghalt, ő pedig elmenekült. Ez a gyilkosság nehéz ólomként nehezedett a lelkiismeretére. Kétségek közt vergődve Timóteus alexandriai pátriárkához ment, meggyónt neki és tanácsot kért. A pátriárka megnyugtatta és felmentette minden penitencia alól. De a lelkiismerete továbbra is marta, így Rómába ment a pápához. A pápa ugyanazt mondta neki, mint Timóteus pátriárka. Dániel továbbra is elégedetlen maradt, és sorra látogatta a többi pátriárkát Konstantinápolyban, Antiochiában és Jeruzsálemben, mindegyiküknek meggyónva és tanácsot kérve. De egyik válasz sem nyugtatta meg. Ekkor visszatért Alexandriába, és feladta magát a hatóságoknál gyilkosként. A hatóság letartóztatta. Amikor a fejedelem előtt folyt a tárgyalás, Dániel elmesélt mindent, ahogy történt, és kérte, hogy végezzék ki, hogy megmentse lelkét az örök tűztől. A fejedelem elcsodálkozott ezen, és így szólt hozzá: „Menj, atyám, imádkozz Istenhez énértem is, még ha másik hetet is megölnél!” Dániel ezzel sem volt elégedett, ezért elhatározta, hogy magához vesz egy leprás embert a cellájába, és haláláig szolgálja őt, majd ha az meghal, vesz egy másikat. Így is tett; és csak ezen a módon nyugtatta meg a lelkiismeretét.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a vérfolyásos asszony csodálatos meggyógyítását (Mt 9, 20), mégpedig:

1. hogyan érinti meg a vérfolyásos asszony nagy hittel az Úr Jézus ruhájának szegélyét, és gyógyul meg,
2. hogyan hasonlít az én lelkem is a vérfolyásos asszonyhoz, amíg a test és a vér rabszolgája,
3. hogyan gyógyulhat meg és válhat szellemivé az én lelkem is az Úr Krisztus egyetlen érintése által.

SZENTBESZÉD
a hangyától való tanulásról

„Eredj a hangyához, te rest, nézd meg az ő útjait, és légy bölcs!” (Péld 6,6)

A Teremtő akarata, aki e világba küldött minket, az, hogy cselekedjünk, amíg a világban vagyunk. Maga az Úr Jézus parancsolja: cselekedjetek, virrasszatok! Megdicséri azokat, akik kamatoztatják a nekik adott tálentumokat, és elítéli a resteket, akik elássák azokat. Földi idejét szolgálatnak nevezi, és azt mondja, hogy nem azért jött, hogy Neki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon. Példának állítja mennyei Atyját, mondván: „Az én Atyám mindmostanáig munkálkodik, én is munkálkodom.” „Munkálkodjatok, amíg nálatok van a világosság” – parancsolja tanítványainak.

Ó, mily rettenetes szégyen az emberre nézve, amikor a szorgalom példájaként a hangyát állítják elé; egy oktalan teremtményt! De ha az ember nem tudja követni Isten szorgalmát, szükséges őt arra irányítani, hogy legalább a hangyát kövesse. A hangya egész nyáron dolgozik, és gyűjti magának a téli élelmet. Készítünk-e mi is, testvéreim, „téli élelmet”, amelyet halálunk után nyitunk fel és mutatunk meg? Ó, bárcsak ne üres kézzel állnánk Az elé, aki teli kézzel ad nekünk, amíg ebben az életben vagyunk!

A restség a halálos bűnök egyike. Mert megöli az emberben a lelket. A rest test a bűnök fészke; a rest lélek az ördög lakhelye.

Mindenható Urunk, aki egyszerre vagy maga a teljes nyugalom és a teljes cselekvés, szabadíts meg minket a pusztító restségtől, és indíts minket Szentlelkeddel minden jó cselekedetre, lelkünk üdvösségére. Neked legyen dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

JUNIUS 8.

1. Szent Efrém, antiochiai patriárka. Anasztáz bizánci császár idejében Efrém a keleti területek hadvezére volt. Nagy jámborsága és irgalmassága miatt mindenki ismerte és tisztelte. Amikor Antiochiát a földrengés és tűzvész pusztítása után újjá kellett építeni, a császár Efrém hadvezért bízta meg a munkálatok irányításával. Efrém szorgalommal és szeretettel végezte feladatát. Az egyszerű kőművesek között volt egy püspök is, aki ismeretlen okból elhagyta püspökségét, és egyszerű munkásként dolgozott; senki sem tudta róla, hogy püspök. Egy nap ez az ember a nehéz munka után lepihent a többi munkással együtt, és elaludt. Efrém hadvezér ekkor egy tűzoszlopot látott felemelkedni az alvó embertől egészen az égig. Az ámulatba esett és megrémült Efrém magához hívatta az embert, és megeskette, hogy mondja el, ki ő. Az ember sokáig titkolózott, de végül bevallotta, hogy püspök, és megjövendölte Efrémnek, hogy hamarosan antiochiai patriárkává szentelik (a patriárkai szék ugyanis megüresedett, mert az előző patriárka, Eufráziosz, életét vesztette a földrengésben). Ez valóban meg is történt: Efrémet hamarosan megválasztották és felszentelték patriárkává. Jósága, tisztasága és az ortodox hit iránti buzgalma miatt Isten a csodatétel nagy ajándékával áldotta meg. Egyszer, hogy meggyőzzön egy eretneket az igaz hitről, imádkozás közben a tűzbe tette omoforionját (püspöki vállszalagját). Az omoforion három órán át volt a tűzben, de sértetlen maradt. Ezt látva az eretnek elszörnyedt, és elhagyta tévtanait. Szent Efrém 540-ben békében hunyt el, és az Isten Országába költözött.

2. Szent Zoszimosz, föníciai szerzetes. Ez a szent a Türosz város környékén fek-vő Szinda faluban született. Türosz közelében, saját kolostorában élt szerzetesi életet. Mivel lelkiismeretén egyetlen felhő sem volt, lélekben átlátott a távolságokon, és tudta, mi történik a világban. Így látta meg Antiochia pusztulását a földrengés idején: keservesen sírva a földre borult, és kérte Istent, ne pusztítsa el végleg a várost. Egyszer megtörtént, hogy útközben egy oroszlán megölte és felfalta a szamarát. A szent megparancsolta az oroszlánnak, hogy a szamár helyett ő szolgáljon neki, és vigye a terhet. Az oroszlán szelíd lett, mint a bárány, magára vette a terhet, és elvitte Cezárea város kapujáig, ahol Zoszimosz szabadon engedte. Szent Zoszimosz békében hunyt el a VI. században.

3. Szent Teodor Sztratilátész (Tivadar hadvezér) vértanú. Ezt a szentet február 8-án is ünneplik, ahol élete részletesen le van írva; június 8-án viszont ereklyéinek Irakliából Euhaitába való átszállításáról emlékeznek meg. Szent Teodor ugyanis szenvedései idején így hagyta meg szolgájának, Varusnak: „Testemet helyezd el Euhaitában, őseim birtokán.” Színai Szent Anasztáz a következő csodát jegyezte fel Szent Teodor ikonjáról: a Damaszkusz melletti Karszatban volt egy templom, amelyet Szent Teodor Sztratilátész tiszteletére szenteltek. Amikor a szaracénok meghódították Da-

maszkuszt, egy csoportjuk feleségeikkel és gyermekeikkel ebben a templomban telepedett le. A falon Szent Teodor freskója állt. Egy szaracén nyilat lőtt ki, és arcon találta a szent alakját. Hirtelen vér kezdett folyni az ábrázolásból. Nem sokkal ezután a szaracénok egész csoportja meghalt ott a templomban. Szent Anasztáz állítja, hogy ő maga is járt abban a templomban, látta a szent arcát a falon és a megalvadt vér nyomait.

Szent Efrém, ki buzgó hittel telve,
A gonoszság ellen hadba kelve,
Küzdött buta, bűnös tévtan ellen,
Hogy Krisztus Egyháza tiszta legyen.
Mit az Úr szent vére váltott meg régen,
Az Úr szent vére mely a keresztről folyt,
És fénylik dicsőségben örök időkig,
Efrém óvta nyáját farkasok elől,
Pókhálót szaggatott hamis tan felől.

Szent Efrém, kit Isten kiválasztott,
Antiochiának fényt és reményt hozott.
Az egyház fénylik szent szavai által,
Mint Aranyszájú Szent János korában.
Isten is dicséri hűséges szolgáját,
Csodás gyógyítások erejét adván rá.
Efrém - fényes csillag a dicső múltunkban,
Az Ortodox Egyház büszke tartóoszlapa.

ELMÉLKEDÉS

Félelem a szenvedésben és félelem a szenvedés hiányától. Ez ugyanaz a félelem, amely a szellemi ember azon aggodalmát fejezi ki, hogy vajon Isten eltávolodott-e tőle. Amikor Szent Katalin sok és súlyos kínt szenvedett el, megjelent neki az Úr, ő pedig megkérdezte Tőle: „Hol voltál eddig, Uram, hogy megvigasztalj ennyi szenvedés közepette?" Az Úr pedig így válaszolt neki: „Itt voltam, a szívedben."

De nem kisebb félelem foghatja el a szellemi embert akkor sem, ha hosszú ideig nem éri szenvedés. Egy szerzetes betért egy alexandriai templomba, és látott egy asszonyt, amint az Üdvözítő ikonja előtt térdelve, zokogva kiáltott az Úrhoz: „Elhagytál engem, Uram, irgalmazz nekem, Irgalmas!" Az imádság után a szerzetes megkérdezte az asszonyt: „Ki bántott meg téged, hogy ilyen keservesen panaszkodsz Istennek?" Az asszony így felelt: „Eddig senki sem bántott meg; és éppen ezért sírok, mert elhagyott az Isten, és három éve semmilyen szenvedéssel nem látogatott meg. Ez idő alatt sem én nem voltam beteg, sem a fiam, és a háziállataim közül sem pusztult el egy sem."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a két vak csodálatos meggyógyítását (Máté 9, 27):

1. Hogyan kiáltottak a vakok az Úrhoz, hogy nyissa meg szemeiket;

2. Hogyan érintette meg az Úr az ő szemeiket, és hitük szerint cselekedett velük, ők pedig látni kezdtek;

3. Hogyan érintheti meg az Úr az én vak lelkemet is, és adhatja vissza szellemi látásomat, ha hittel kiáltok Hozzá.

SZENTBESZÉD

A királyok Királyáról

„Általam uralkodnak a királyok, és a fejedelmek igazságot szolgáltatnak.
Általam uralkodnak a vezérek, a főemberek és a föld minden bírája.
Én szeretem azokat, akik engem szeretnek.” (Péld. 8, 15-17)

Ne gondolja a király, hogy saját erejéből és bölcsességéből uralkodik, mert csúffá teszik őt az erőtlenek és az esztelenek. Ne gondolja az uralkodó, hogy saját esze és akarata szerint tesz igazságot az emberek között – ne gondoljon ilyen gyermeteg balgaságot. Ne gondolják a vezérek, főemberek és bírák, hogy bárki más akarata vagy kegye szerint uralkodnak Isten akaratán és kegyelmén kívül, mert halálra zúzzák magukat a jégen, amelyen mindazok elcsúsznak, akik elfelejtik Istent.

„Én szeretem azokat, akik engem szeretnek” – mondja az Úr. Ezt az Úr elsősorban a királyoknak, fejedelmeknek és az emberek bíráinak mondja. Mert ha ők szeretik az Urat, igen kedvesek az Úrnak. Ha ők szeretik az Urat, szeretni fogják Őt a népek is, akik felett uralkodnak és ítélkeznek. Ha pedig a népek szeretik az Urat, szeretni fog ják királyaikat, fejedelmeiket és bíráikat is.

Minél inkább felmagasztaltatik egy ember hatalommal és méltósággal mások fölé, annál közelebb kell állnia Istenhez azoknál, akik fölé emeltetett.

Ó, testvéreim, az Úr keresztre feszíttetett értünk, és ezzel megmutatta irántunk való szeretetét. Aki keresztre feszíttetett értünk, valóban jobban szeret minket annál, aki csak együtt vigadozik velünk az asztalnál. Ha annyira szeretjük barátainkat az asztal körül, hogyan ne szeretnénk Azt, aki irántunk való szeretetből keresztre feszíttetett!

Ó, áldott Urunk, nyisd meg szellemi látásunkat, hogy megláthassuk Szereteted mérhetetlen mélységét, és hogy mi is lángra lobbanjunk az Irántad való szeretetben! Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

JUNIUS 9.

1. Szent Cirill (Kürillosz), alexandriai érsek. Nemes származású volt, Teofil alexandriai patriárka közeli rokona, akinek halála után őt szentelték patriárkává. Élete során három kemény küzdelmet vívott: a novatiánus eretnekekkel, Nesztóriosz eretnekkel és az alexandriai zsidókkal. A novatiánusok Rómában tűntek fel, és Novatianus áldozópapról, az eretnekség alapítójáról kapták nevüket. Büszkék voltak erényeikre, fehér ruhában jártak, tiltották a második házasságot, és úgy tartották, hogy nem kell imádkozni azokért, akik halálos bűnt követnek el, és nem szabad visszafogadni az egyházba azokat, akik egyszer elhagyták azt, még ha keservesen bűnbánatot tartanak is. Cirill legyőzte és püspökükkel együtt kiűzte őket Alexandriából. A zsidókkal folytatott harc sokkal nehezebb és véresebb volt. A zsidók Alexandria alapítása, Nagy Sándor ideje óta megerősödtek a városban. Keresztények iránti gyűlöletük dühödt és zavaros volt: alattomosan gyilkolták, mérgezték és keresztre feszítették őket. Hosszú és nehéz küzdelem után Cirill elérte II. Teodóz császárnál a zsidók kiűzését a városból. A Nesztóriosz konstantinápolyi patriárka elleni harcát a III. Egyetemes Zsinat döntötte el Efezusban. A zsinaton maga Cirill elnökölt, képviselve Celestinus római pápát is, aki kora miatt nem tudott eljönni. Nesztórioszt elítélték, kiátkozták, a császár pedig a birodalom keleti határára száműzte, ahol borzalmas halállal halt meg (férgek rágták szét a nyelvét, amellyel a Szent Szüzet káromolta, Krisztusszülőnek nevezve őt). A harcok végeztével Cirill békében élt és buzgón legeltette Krisztus nyáját. 444-ben költözött el az Úrhoz. Úgy tartják, ő állította össze az „Üdvözlégy, Istennek Anyja” imádságot.

2. Belozerszki Szent Cirill. Moszkvában született és nevelkedett egy főúri családban. A Szimonov-kolostorban lett szerzetes, ahol olyan aszkéta életet élt, amivel minden más szerzetes csodálatát kivívta. Hogy elrejtse erényeit, „Krisztusért bolondnak” tettette magát. Személyesen beszélt Radonyezsi Szent Szergijjel, akitől sok hasznos tanítást kapott. Akarata ellenére a kolostor apátjává választották, de ő szüntelenül a Szent Szűzhöz imádkozott, hogy mutasson neki utat a csendes remeteséghez. Egy éjjel nagy fényt látott és egy hangot hallott: „Cirill, menj ki innen és menj a Fehér-tóhoz!” Valóban elhagyta a Szimonov-kolostort egy társával, elment a Fehér-tó vidékére, és ott, egy sűrű fenyőerdőben kezdett remetéskedni. Idővel ez a puszta hatalmas kolostorrá vált. Szent Cirill a csodatétel nagy ajándékát kapta Istentől, betegeket gyógyított és sok más csodát tett. 1429-ben, élete kilencvenedik évében hunyt el, és megtért az Úrhoz, akit egész életében lángoló szeretettel szeretett.

A rendíthetetlen Szent Cirill hite,
Ámulatba ejté a világot véle.
A Szent Kereszttel, mint hős, felövezve,
Támadt az Egyház minden ellenségére.
A zsidókra, kik a Keresztnek ellenei,
S a novatiánusokra, kiket meg kellett feddni.
Mert ők magukat kevélyen fennhordták,
S az isteni irgalomnak határt szabták,
A bűnöst az Ítélet előtt elítélték,
S Isten csodás erejét megtagadták.
Ám Cirill fénye akkor ragyogott fel leginkább,
Mikor Nesztóriosz ellen vívott hitvitát,
Ki az igaz hitet rombolni akarta,
S az Isten Anyját szavaival gyalázta.
Isten Anyja segíté Cirillt e harcban,
Hogy győzzön az ördögi erőn s a bajban.
Az Egyházat a konpolytól megtisztította,
Mindezt a Szűzanya oltalmával tette.
Cirill az igaz hitnek dicső lovagja,
Ezért őt az Egyház hálával magasztalja.
S imádkozik hozzá szüntelen kéréssel,
Hogy óvjon minket az ellenség kezétől.
Ó, Cirill, csillag a fényes csillagok között,
Segíts imáiddal, mikor a baj ránk köszönt!

ELMÉLKEDÉS

Vétkezünk, ha kötelességünknek tartjuk gyűlölni azokat, akiket rokonaink is gyűlölnek. Ez a gyűlölet úgy száll ránk, mint valami családi betegség. Átvéve rokonaink szeretetét, átvesszük az ő gyűlöletüket is. E gyengeségnek olykor még a nagy szellemi óriások is megadták magukat. Teofil patriárka egyáltalán nem szerette Aranyszájú Szent Jánost, és haláláig elszánt ellenfele maradt. Szent Cirill, az ő rokona és utódja az alexandriai trónon, átvette ezt a gyűlöletet a szentéletű János ellen, és sokáig hordozta magában. Hiába tanácsolta neki Peluszioni Szent Izidor, hogy változtassa meg véleményét Aranyszájú Jánosról, és írja be őt a szentek diptichonjába (névsorába); Cirill nem tudta leküzdeni ellenszenvét. Ekkor a Legszentebb Istenszülő, akinek dicsőségéért és tiszteletéért Cirill annyit küzdött Nesztóriosz ellen, megjelent Cirillnek egy látomásban angyalok sokaságával és Aranyszájú Jánossal, nagy dicsőségben. A Szent Tisztaságos pedig kérte Jánost, hogy bocsásson meg Cirillnek, és ők átölelték és

megcsókolták egymást. Ez a látomás teljesen megváltoztatta Cirill érzéseit János iránt, és Cirill szégyenkezve bánta meg, hogy oly ésszerűtlenül gyűlölte Jánost, Isten nagy szentjét.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a néma és ördögtől megszállt ember csodás meggyógyítását (Máté 9, 32):

1. Hogyan űzte ki az Úr belőle az ördögöt, mire a néma megszólalt;
2. Hogyan törekszik az ördög minden erejével arra, hogy lelkemet némává tegye, hogy ne dicsőítse az Urat;
3. Hogyan tudja az Úr, ha én is akarom, egyetlen szóval eltávolítani tőlem a tisztátalan lelket, és az Isten dicsőségének hárfájává tenni engem.

SZENTBESZÉD

Azokról, akik a halált szeretik

„Mindazok, akik gyűlölnek engem, a halált szeretik." (Péld. 8, 35)

Így szól az Úr, ég és föld Teremtője az Ő prófétája által. Aki gyűlöli Isten Bölcsességét, az Istent gyűlöli; aki pedig Istent gyűlöli, mi mást szerethetne, mint a halált? Hát nem halál-e minden, ami az Úron kívül van? A nap és a csillagok, a tengerek és a hegyek, az állatok és a növények – mi más mindez, mint holt por, amelyet Isten ereje, Isten szava és Isten bölcsessége formált meg és élesztett fel? Aki nem szereti Istent, az nemcsak Istent nem szereti, hanem semmit sem szeret, ami Istentől való: sem a csillagok szépségét, sem a tengerek és hegyek rendjét, sem az állatokban és növényekben lakozó életerőt. Aki nem szereti Istent, az kiveszi és eltávolítja Istent a természetből. Mi marad akkor? Csak a holt, alaktalan, sötét por – csak a halál. De még ezt a port is Isten teremtette. Így az istengyűlölőnek vissza kell adnia e port is Istennek, és csak az marad neki, amihez Isten nem ér hozzá, tudniillik: a halál, a bűn és az ördög. Aki nem szereti Istent, az valójában a halált, a bűnt és az ördögöt szereti. Minden istengyűlölő az ördög játékszere, a bűn gyümölcse és a halál falatja.

Ha Téged gyűlölünk, ó, Szeretetnek Ura, nincs kit és nincs mit szeretnénk. Mert amit szeretünk, az is mind Tőled van. Esztelen az, aki szereti a fénysugarat, de gyűlöli a napot; és aki szereti a vízcseppet, de gyűlöli a forrást.

Ihless meg minket az Irántad való életadó szeretettel, mindenszerető Urunk! Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

JUNIUS 10.

1. Szent Timóteus vértanú püspök, Prusza püspöke. Lelkének nagy tisztasága miatt Isten a csodatétel ajándékát adta neki, így mindenféle betegséget és gyötrelmet meggyógyított az embereken. A gonosz Julianus császár idejében, aki megtagadta Krisztust, Szent Timóteust börtönbe vetették. A hívők a börtönben is meglátogatták, hogy bölcs tanítást halljanak főpásztoruktól. Amikor Julianus erről tudomást szerzett, parancsot adott a hóhérnak, aki 362-ben a börtönben lefejezte a szentet. Lelke a Paradicsomba szállt, ereklyéi pedig csodatevők maradtak, hogy segítsenek az embereken és hirdessék Isten erejét.

2. Szent Alexandrosz és Antonina vértanúk. Mindketten Alexandriából származtak: Antonina tiszteletreméltó szűz, Alexandrosz pedig császári katona volt. Mindketten keresztények voltak. Először Antoninát állították bíróság elé és kínozták meg. Amikor börtönbe vetették, Alexandrosz - Isten angyalának parancsára - bement a börtönbe (bár addig ismeretlen volt Antonina számára), ráterítette katonai köpenyét, megkérte, hogy hajtsa le fejét, és sétáljon ki az ajtóban álló őrök mellett. Így a szűz megmenekült, a katona pedig a börtönben maradt. Ezután Alexandroszt a bíró elé vitték, és kínozni kezdték Krisztus nevéért. Amikor Antonina erről értesült, önként jelentkezett a bírónál, aki mindkettőjüket különféle kínzásoknak vetette alá. Levágatta a kezüket, meztelen testüket verték, sebeiket gyertyákkal égették, végül egy gödörben rakott tűzbe vetették és földdel borították be őket. Tisztességgel szenvedtek Krisztus szeretetéért, és 313. május 3-án a Mennyei Király palotáiba költöztek. A gonosz bíró, Phisztosz, a vértanúk halálának órájában elnémult, megszállta egy dühödt szellem, amely hét napig kínozta, majd végül megölte őt.

3. Szent Bassziánusz, Lodi püspöke. Pogányként született Szirakúzában, tekintélyes és gazdag pogány szülőktől. Rómában nevelkedett a filozófia tudományában. Saját buzgó vágyából egy kegyes öreg, Gordiánusz keresztelte meg. Ez megsértette szüleit, ezért, hogy elkerülje haragjukat, a neki megjelenő Szent János evangélista parancsára Ravennába ment rokonához, Ursus püspökhöz. A püspök útmutatása szerint a városon kívüli Szent Apollinárisz vértanú templománál telepedett le, és ott hosszú ideig önsanyargatásban, böjttel és imádsággal élt. Amikor a liguriai Lodi városában meghalt a püspök, Bassziánuszt egy álombeli kinyilatkoztatás alapján választották meg, bár ő ezt nem kívánta. Milánói Ambrus és ravennai Ursus szentelte püspökké. A gyógyítás nagy kegyelmével rendelkezett; még halottakat is képes volt feltámasztani. Jelen volt Szent Ambrus utolsó óráinál, és hallotta annak szájából, amint látja az Úr Jézus Krisztust. Munkában és aszkézisben élt mély öregkoráig, kilencvenévesen hunyt el és költözött Isten Országába 409 körül. Szent ereklyéi csodatevők maradtak, tanúságot téve Isten erejéről és Isten szentjének nagyságáról.

Szent Bassziánusz az Urat szerette,
Szent Bassziánusz az Urat kereste.
A kegyelmes Úr megáldotta őt,
Hogy belelásson az emberi szívbe mélyen.
Látta a démonok gonosz játékait,
S hogy miként viszik bűnbe az ember fiait.
Egyszer a szent a piacon járt-kelt,
S látott egy kalmárt, ki hamisan mért.
A fekete ördög a mérlegen ült,
Csalárdul mért, s a számmal hazudott.
Örült a kereskedő, hogy mindenkit becsap,
Kevés áruért sok hasznot kap.
Szent Bassziánusz a bolthoz lépett:
Kalmár, kiáltott, nyisd ki a szemedet!
Ó, ne örülj a könnyen jött haszonnak,
Nyisd ki a szemed, nézz a társadra! –
Ekkor a kalmár szemei megnyíltak,
S hátraugrott látva az ördögöt.
Félelem szállta meg, reszketett teste,
Látta, hogy átok ül minden kis nyereségen.
Keserűen sírt, a szent elé térdelt:
Imádkozz értem! – Bassziánusztól kérte.
Tarts bűnbánatot! – tanította a szent,
Hogy lelked ne gyötörje örökös kín lent.
Az ördög a társának ugyan pénzt ajándékoz,
De cserébe a lelkét viszi a pokolba.

ELMÉLKEDÉS

Nem mindegy, hogy áldással vagy áldás nélkül esszük-e ételünket. Minden étkezés Isten asztala, amelyet maga Isten terített nekünk. Ezért Istennek, mint házigazdának, hálát kell adnunk, és kérnünk kell az Ő áldását. Az megáldott étel édesebb és laktatóbb; míg az áldatlan - íztelen, nem laktat és - egészségtelen. Egyszer II. Teodóz császár sétálni ment Konstantinápoly környékén, és meglátva egy szerzetes kunyhóját, betért hozzá. Az öreg megkérdezte a császártól, szeretne-e enni valamit. „Szeretnék" - felelte a császár. Az öreg kenyeret, olajat, sót és vizet tett a császár elé. A császár evett és ivott, majd megkérdezte a szerzetest: „Tudod-e, ki vagyok?" „Isten tudja, ki vagy!" - felelte a szerzetes. „Én Teodóz császár vagyok." A szerzetes némán meghajolt a császár előtt. A császár így szólt hozzá: „Én császár vagyok, és császárnak

született, de hidd el nekem, soha életemben nem ettem olyan jót, mint ma nálad." „És tudod-e, miért?" - kérdezte az öreg. „Azért - folytatta -, mert mi, szerzetesek, az ételt mindig imádsággal és áldással készítjük, emiatt nálunk a hitvány étel is édessé válik; nálatok viszont sok fáradozással készítik az ételt, de nem kérik rá (Istentől) az áldást, ezért a finom étel is íztelenné lesz."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a sorvadt kezű ember csodás meggyógyítását (Máté 12, 10):

1. Hogyan mondta az Úr a sorvadt kezűnek: Nyújtsd ki a kezedet! – és az kinyújtotta;

2. Hogyan sorvad el az én kezem is mindannyiszor, amikor nem adok alamizsnát. Az Úr pedig szüntelenül mondja nekem: Nyújtsd ki a kezedet!

SZENTBESZÉD
Arról, hogy a bűnöst utoléri az, amitől fél

„Amitől retteg a bűnös, az szakad rá, s amit az igazak kívánnak, Isten megadja nekik." (Péld. 10, 24)

A hitetlen fél a hirtelen haláltól, a tolvaj fél a betörőtől, a gyilkos fél a kardtól, a kevély fél a szégyentől, a rabló fél az éhségtől, a torkos fél a betegségtől, a rágalmazó pedig az igazság ítéletétől. Amitől a hitetlen fél, az utol is éri őt.

Az igaz ember tiszta lelkiismeretet, igaz gondolatokat, békét, irgalmasságot, szeretetet, igazságot, méltányosságot és szelídséget kíván. És Isten megadja ezt neki már itt a földön. Az igaz ember Isten Országát kívánja, vágyik a Paradicsomra, az angyalok és szentek társaságára, és arra, hogy láthassa Isten arcát a halhatatlan életben. És Isten mindezt megadja neki, amikor Magához szólítja.

Ó, mily igazságos az Úr a hitetlenekkel, és mily jóságos az igazakkal! Amitől a hitetlen fél, azt az Úr ráengedi, de amitől az igaz ember fél, azt az Úr elhárítja tőle. Mitől fél az igaz ember? Csak a bűntől. És Isten távol tartja a bűnt az igaz embertől, lábait pedig az erény útjára irányítja; Isten megőrzi az igazat a gonosz szellemektől, a bűn magvetőitől, és kegyelmével öntözi az erény vetését a szívében.

Ó, Mindentlátó Urunk, ments meg minket a hitetlenek útjaitól, a hitetlenek használatától és a hitetlenek félelmétől! Segíts ingatag szívünknek, hogy csak azt kívánja, ami Neked kedves. Mert ami Neked kedves, az fog végül győzedelmeskedni és uralkodni, minden egyéb pedig enyészetnek és feledésnek adatik. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

JUNIUS 11.

1. Szent Bertalan apostol. Egyike a tizenkét nagy apostolnak. Minden jel arra mutat, hogy Bertalan és Natánael ugyanaz a személy. Fülöp apostollal és Fülöp húgával, a szűz Mariamméval – egy ideig pedig Szent János teológussal is – együtt hirdette az Evangéliumot először Ázsiában, majd Indiában, végül pedig Örményországban, ahol vértanúhalált halt. Hierapoliszban e szent apostolok imádsággal megöltek egy hatalmas kígyót, amelyet a pogányok a templomban tartottak és tiszteltek. Ugyanebben a városban imádságukkal visszaadták a látását Sztakhüsznek, aki negyven évig volt vak. Ekkor a nép ellenük támadt, Fülöpöt és Bertalant is keresztre feszítették (Bertalant fejjel lefelé). Ekkor földrengés támadt, amelyben meghaltak a gonosz bírák és a nép közül is sokan. Ezt Isten büntetéseként értékelve sokan odafutottak, hogy levegyék az apostolokat a keresztről, de Fülöp már kilehelte lelkét, míg Bertalan még életben volt. Ezután Bertalan Indiába ment, ahol hirdette az igét, és indián nyelvre lefordította Máté evangéliumát. Ezután Örményországba ment, ahol meggyógyította a király lányát az őrültségből. Ám a király irigy testvére, Asztüagész elfogatta Isten apostolát és keresztre feszíttette, majd megnyúzta, végül pedig fejét vétette az örményországi Albanopoliszban. Testét a keresztények tisztességgel egy ólomkoporsóba temették. Mivel ereklyéi felett számos csoda történt, a pogányok fogták a koporsót és a tengerbe dobták. A víz azonban a Lipari-szigetekhez sodorta, ahol Agathon püspök egy álombeli kinyilatkoztatás alapján fogadta és egy templomban eltemette. Szent Bertalan fehér ruhában megjelent a templomban Szent József Himnuszírónak, és megáldotta őt az Evangéliummal, hogy lelki énekeket tudjon zengeni: „Folyjanak nyelvedről a mennyei bölcsesség vizei!” Megjelent Anasztasziosz császárnak is (491-518), és megígérte neki, hogy őrizni fogja az újonnan épült Dari várost. Később e nagy apostol ereklyéit Beneventóba, majd Rómába szállították. Felettük nagy és félelmetes csodák történtek.

2. Szent Barnabás apostol. Egyike a hetven apostolnak. Cipruson született gazdag szülők gyermekeként, Lévi törzséből, és Saullal együtt Gamálielnél tanult. Eredetileg Józsefnek hívták, de az apostolok Barnabásnak, a „Vigasztalás Fiának” nevezték el, mivel rendkívüli módon tudta vigasztalni az emberi lelkeket. Saul megtérése után ő vezette be őt először az apostolok közé; később Pállal és Márkkal hirdette az Evangéliumot Antiochiában és más helyeken. Ciprus szigetén szenvedett vértanúhalált a zsidók keze által. Márk temette el Szalamisz városának nyugati kapujánál, mellén Máté evangéliumával, amelyet saját kezűleg másolt le. Sírja évszázadokig ismeretlen maradt, de mivel azon a helyen sokan meggyógyultak betegségeikből, elnevezték a „gyógyulás helyének”. Zénó császár és a khalkédóni zsinat idején az apostol három egymást követő éjszakán megjelent Antimosz ciprusi érseknek, és felfedte előtte sírjának helyét. Az apostol megjelenése éppen akkor történt, amikor a hatalomvágyó Péter

antióchiai pátriárka azt követelte, hogy a ciprusi egyház az antióchiai szék fennhatósága alá tartozzon. Barnabás megjelenése után azonban elrendelték, hogy a ciprusi egyház, mint apostoli alapítású, örökre önálló maradjon. Így jött létre a ciprusi egyház autokefáliája.

3. Az „Axion Esztin" (Méltó valóban) ikon ünnepe és a csoda, amely Nikolaosz Khrüszobergész pátriárka idején (983-996) történt előtte. A csoda a következő: Egy éjszaka egy szerzetes a Pantokrátor-kolostor egyik cellájában (amelyet ma „Axion Esztin"-nek hívnak) a Szűzanya kánonját olvasta és a „Tisztelendőbb a Kerubnál" kezdetű éneket énekelte. Lelkiatyja éppen Karüeszben tartózkodott. Hirtelen megjelent egy ember a templomban, és énekelni kezdte: „Méltó valóban..." Ez az ének addig ismeretlen volt az egyházban. A szerzetes az éneket hallva mélyen megrendült, mind a tartalma, mind a csodálatos, mennyei dallama miatt. „Nálunk így énekelnek" – mondta az idegen a szerzetesnek. A szerzetes szerette volna leírva is látni az éneket, ezért hozott egy kőtáblát, amelyre az idegen az ujjával úgy írta fel a szöveget, mintha viaszba írna. Majd hirtelen eltűnt. Az idegen Gábriel arkangyal volt. A táblát Konstantinápolyba vitték, az ének pedig a mai napig megmaradt az egyházban.

Egy magányos szerzetes az éjben, a templom csendjében,
Buzgó imával űzi lelkéről a sötétséget.
Ekkor egy barát lép be, egyszerű, mint bárki más,
S énekelni kezd ő is, ajkán zeng a szent fohász.
Az első szerzetes a „Tisztelendőbb"-et kezdte,
Isten Anyját, a dicsőbbet, hittel ünnepelte.
A különös vendég így szólt e dicsőítésre:
– Nálunk, mondá másként zeng ez a dal!
Mi nem úgy kezdjük, ahogy te kezdted, jámbor atya,
Hanem a „Méltó valóban"-nal,!
S az egész éneket a „Méltó"-val elzengte,
A szerzetes minden szavát a szívébe véste.
– Ó, derék testvérem, könnyebb most a lélegzetem,
Hadd írjam le e dalt, hogy el ne felejtsem!
De nincs se toll, se papír, amire irna,
A templom az ima helye, nem az írás háza!
Ekkor az éjféli vendég keresztet vetett a térben,
S ujjával írni kezdett a kő kemény felszínében.
A kőbe úgy írt, mintha lágy viaszba vájna,
A szerzetes ámult e különös ember láttára.
Ki vagy te? – kérdezte a vendéget félve.

Gábriel a nevem, legyen ennyi elég neked mára!
S abban a pillanatban eltűnt. A szerzetes rettegve,
S a szerzetesi csuha alatt az Arkangyalt felismerte.
Amit ő leírt, azt senki ki nem törölheti –
Miga templomot elárasztotta a mennyei illat.

ELMÉLKEDÉS

Az igaz barát imádkozik Istenhez barátjáért. Az igaz barát törődik barátja lelki üdvével. Értékes barátság az, ha valaki letéríti barátját a hamis utakról, és az igazság útjára vezeti őt. Isten szentjei az emberek legjobb barátai. Két ifjú, Barnabás és Saul (Pál), barátok voltak, mikor együtt jártak Gamáliel iskolájába. Amikor Barnabás kereszténnyé lett, kitartóan és könnyek között imádkozott Istenhez, hogy világosítsa meg Pál értelmét is, és fordítsa meg a szívét, hogy ő is kereszténnyé váljon. Barnabás gyakran beszélt Pálnak Krisztus Urunkról, de Pál gúnyolódott vele, és megtévesztettnek tartotta őt. A jóságos Úr azonban nem hagyta gyümölcs nélkül Barnabás imáit. A jóságos Úr megjelent Pálnak, és a hazugság útjáról az igazság útjára térítette őt. A megtért Pál ekkor barátja lábai elé borult, és így kiáltott: „Ó, Barnabás, az igazság tanítója, most már meggyőződtem róla, hogy igazat beszéltél nekem Krisztusról!" Barnabás sírva fakadt örömében, és átölelte barátját. A barát buzgó imával megmentette barátja lelkét. Ha Barnabásnak sikerült volna Pált római császárrá tennie, kevesebbet tett volna érte, mint amennyit azzal tett, hogy imájával az igazsághoz vezette őt.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a vak és néma ember csodálatos meggyógyítását (Mt 12, 22):

1. Hogyan gyógyította meg az Úr a vak és néma embert;
2. Hogyan tudja az Úr pillanatok alatt meggyógyítani az én lelkemet is, amely vak és néma a Krisztustól való távolság miatt, ha csak az Úr elé viszem a lelkemet.

SZENTBESZÉD
az úrról és a szolgáról

„Aki nem használ pálcát, gyűlöli a fiát, aki meg szereti, az megfenyíti.." (Péld 13, 24)

Isten emberi iránti szeretete annyival felülmúlja az emberi szeretetet, amennyivel az ég magasabb a földnél, a szerető Isten mégis megveri az embereket. Isten nem azért veri meg az embereket, hogy megölje, hanem hogy megjavítsa és megmentse

őket. Ó, áldott verés, mely szeretetből fakad! *„Mert akit szeret az Úr, megfenyíti, és megostoroz mindenkit, akit fiává fogad.” (Zsid 12, 6)* Mivel veri meg Isten az embert? Bottal. Milyen bottal? A betegség botjával, a balszerencse botjával, a veszteség botjával, az éhínség botjával, a terméketlenség botjával, az aszály botjával, az árvíz botjával, a rokonok és barátok halálának botjával, a gonosz démonok botjával - amikor engedi, hogy azok hatalmat nyerjenek az ember felett. Ezek Isten botjai, melyekkel Isten megostorozza Gyermekeit, hogy megjavítsa, észhez térítse, megvilágosítsa és megmentse őket.

Miért ne verné meg a szülő a gyermekeit, ha igazán szereti őket? A bot a nagy szeretet és gondoskodás eszköze. Ha a gyermek érzéketlen a lelki feddésre, érzékeny a botra. És minél érzéketlenebb egy gyermek lélekben és lelkiismeretben, annál érzékenyebb testben. A test nem azért adatott az embernek, hogy önmagában jelentsen valamit, hanem hogy a lélek szolgája legyen, hogy segítse a lelket, és hasznára váljon a léleknek. Ha a testi fenyítés felébreszti az emberben a lelket, és a lélekkel együtt a lelkiismeretet, akkor a test tökéletesen betöltötte kötelességét lelki ura iránt. Ha az úr alszik, a szolgákat éri az ütés, hogy felébresszék őt. Ha a szolgák felébresztik urukat a veszély órájában, nem fogják sajnálni a kapott ütéseket, mert megmentették urukat. A felébredt és megmentett úr pedig tudja majd, hogyan hálálja meg szolgáinak. Ezért igazán: *aki kíméli a botját, gyűlöli a fiát.* Aki kíméli a szolgát, elárulja az urat.

Ó, Bölcs Úr, nyisd meg a szülők szívét, hogy befogadják e szent tanításodat. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

JUNIUS 12.

1. Nagy Szent Onuphriosz. Hatvan teljes évet töltött el ez a szent aszkéta a pusztában, amikor Paphnutiosz szerzetes meglátogatta őt. Haja és szakálla a földig ért, testét pedig a hosszú ideig tartó mezítelenség miatt sűrű szőrzet borította. Minden hajszála fehér volt, mint a hó, egész megjelenése pedig tündöklő, magasztos és félelmetes. Meglátva Paphnutioszt, a nevén szólította, majd elmesélte neki pusztai életét. Őrzőangyala jelent meg neki, és ő vezette el erre a helyre a pusztában. Hosszú ideig csak a pusztában ritkán fellelhető növényekkel táplálkozott, majd miután kibírta a démoni kísértésekkel vívott ádáz küzdelmet, és szíve teljesen megerősödött az Isten iránti szeretetben, Isten angyala hozott neki kenyeret eledelül. Ezenkívül Isten jóságos Gondviselése folytán cellája mellett egy pálmafa is nőtt, amely bőséges datolyát termett, és egy élővizű forrás is fakadt. „De leginkább - mondta Onuphriosz - Isten szavaival táplálkozom és szomjamat is azzal oltom.” Paphnutiosz kérdésére, hogy miként áldozik, a remete azt felelte, hogy Isten angyala minden szombaton elhozza neki a Szent

Áldozást és megáldoztatja őt. Másnap az aggastyán megmondta Paphnutiosznak, hogy ez az ő távozásának napja e világból, majd térdet hajtott, imádkozott Istenhez, és átadta lelkét az Úrnak. Ekkor Paphnutiosz mennyei fényt látott, amely bevilágította az elhunyt szent testét, és hallotta az angyali erők énekét. Miután tisztességgel eltemette Onuphriosz testét, Paphnutiosz visszatért kolostorába, hogy élő tanúként mesélje el mások épülésére Isten emberének különös életét és Isten gondviselésének nagyságát azok iránt, akik teljesen átadják magukat Isten szolgálatának. Onuphriosz 400-ban hunyt el.

2. Athoszi Szent Péter. Származása szerint görög, foglalkozása szerint katona volt. Egy alkalommal az arabok elleni harc során fogságba esett, láncra verték és börtönbe vetették. Péter hosszú ideig sínylődött az Eufrátesz folyó menti Amara városának börtönében, és szüntelenül kérte Istent, hogy szabadítsa meg a fogságból, és vezesse el egy pusztába, ahol teljesen az imádságos aszkézisnek szentelheti magát. A börtönben megjelent neki az Istenfogadó Szent Simeon és Szent Miklós; Simeon a botjával megérintette a bilincseit, azok pedig elolvadtak, mint a viasz, és Péter hirtelen a városon kívül, a mezőn találta magát. Azonnal elindult Rómába, ahol Szent Péter apostol sírjánál maga a pápa nyírta őt szerzetessé. Ezután hajóval ismét Kelet felé indult. Álmában megjelent neki a Legszentebb Istenszülő Szent Miklóssal együtt; az Istenszülő azt mondta Szent Miklósnak, hogy az Athosz-hegyet jelölte ki Péter számára az aszkézis helyéül. Péter azelőtt még csak nem is hallott az Athosz-hegyről. Miután partra szállt a Szent Hegyen, Péter beköltözött egy barlangba, ahol ötvenhárom évet töltött kemény aszkézisben, küzdve az éhséggel, a szomjúsággal, a hőséggel és a fagyokkal, de leginkább a démoni erőkkel, mígnem Isten segítségével mindet le nem győzte. Miután kiállta az első kísértéseket és sikeresen letette az első nehéz vizsgákat Isten előtt, Isten angyala negyvennaponta kenyeret kezdett hozni neki. Többször is megjelent neki a kísértő ördög a világosság angyalának képében, de Péter a kereszt jelével és a Legszentebb Istenszülő nevével elűzte őt. Egy évvel a halála előtt rátalált egy vadász, aki szarvasokra vadászott az Athoszon, és a szent ajkáról hallotta meg annak életútját. 374-ben hunyt el. Ereklyéit Macedóniába szállították.

3. Egyiptomi Szent Timóteus remete. Először Thébában (Thébaidában) aszkétáskodott, majd visszavonult a pusztába, ahol harminc évet töltött el. Miután tetszésére volt az Istennek, békében elhunyt.

4. Szent Basszián és Jónás. A Szoloveckij-kolostor szerzetesei. 1651-ben a tengerbe fúltak, testüket pedig partra vetette a víz. Sírjuk felett égi jel mutatkozott, ezért templomot építettek föléjük. Később ott jött létre a Petrominszkij-kolostor. Egy alkalommal Nagy Péter cár, miután megmenekült egy vihartól, három napot töltött ott, és hálából egy keresztet készített, amelyet a parton állított fel.

Szent Péter a félelmetes ,zord pusztaságban,
Mely szegény minden földi javakban,
De gazdag az ördögi csalárdságban,
Mindet legyőzte síró imádságban.
Szívét megfékezte, Istenhez emelte,
Elméjét az ég felé vezérelte.
Rendíthetetlen sziklaként a sziklák közt,
Éhségtől gyötörten, virrasztások közt,
Az igazság útján járt szüntelen,
Mint testetlen lény a földi testben.
Fél évszázadon át az Athoszi-hegyen,
Imádságal csak Istennel beszélt.
Az öregségtől fehéren, mint a hó,
Embert nem látott, s nem is volt rá vágya.
Isten megnyitotta néki az ég ablakát,
Péter látta az Úr sok-sok csodáját:
Isten Anyját s az angyalok seregét,
A szentek fénylő, dicső népét.
Az Úr hozzá angyalát küldötte,
A Szent Áldozást az égből néki hozta.
Míg Péter szellemi óriássá lett,
Mint magas hegyen épült vár.
Hogy tanító legyen századokon át,
Szent szerzeteseknek adjon példát.

ELMÉLKEDÉS

Nagy és csodálatos a Szent Áldozás titka. Még a remeték és a pusztai aszkéták sem vágytak semmire annyira, mint arra a lehetőségre, hogy magukhoz vehessék a Szent Áldozást. Egyiptomi Szent Mária kérte Szent Zoszimoszt, hogy hozza el neki a szent titkot a Jordánhoz, és áldoztassa meg őt. Amikor Szent Paphnutiosz visszatért Szent Onuphriosztól, a pusztában négy fiatal aszkéta szerény lakhelyére bukkant. Amikor Paphnutiosz megkérdezte tőlük, hogy áldoznak-e és hogyan, azt felelték, hogy minden szombaton és vasárnap meglátogatja őket Isten angyala, és részesíti őket a Szent Áldozásban. Paphnutiosz ott maradt a következő szombatig, és személyesen is meggyőződött erről. Amikor megvirradt a szombat, az egész lakhelyet elmondhatatlanul csodálatos illat árasztotta el, és miközben mindannyian imádkoztak, megjelent Isten angyala egy gyönyörű, villámfényű ifjú képében a legtisztább Titkokkal. Paphnutiosz megijedt és a földre borult félelmében. De ők felemelték és az angyalhoz vezették,

így ő is velük együtt áldozott az angyal kezéből. Saját vallomása szerint Szent Onuphriosz is angyali kézből áldozott, miként sok más remete és pusztai aszkéta is. Teljességgel téves tehát azt gondolni, hogy a remeték és aszkéták nem áldoztak. Isten, aki gondoskodott testi táplálékukról, nem hagyta őket Krisztus Urunk testének és vérének éltető tápláléka nélkül sem.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a kenyerek csodálatos megszaporítását a pusztában (Mt 14, 15):

1. Hogyan táplált meg az Úr ötezer embert az öt megáldott kenyérrel;
2, Hogyan Ő az az Élet Kenyere, Aki egyedül képes csodálatosan táplálni az én éhező lelkemet, amelyet az egész világ összesen sem tud jóllakatni.

SZENTBESZÉD
a palotáról és a kunyhóról

„A hitetlenek háza elpusztul, de az igazak sátra kivirul.” (Péld 14, 11)

Heródes palotája romokban hever, de a Betlehemi Gyermek barlangja áll. A császári koronák elvesztek, de a vértanúk csontjai megmaradtak. A pogány uralkodók palotái kőhalmokká és porrá váltak, de a remeték barlangjai csodálatos templomokká nőttek. Az aranybálványok semmivé foszlottak, de Péter apostol láncait szentségként őrizik. A hatalmas Római Birodalom ma már csak egy történet egy halottról, miközben a keresztény kunyhó, az Anyaszentegyház, ma a világ leghatalmasabb országa. Hol vannak a zsidók, az Istengyilkosok? Szétszórva a világban. Hol vannak a hatalmas rómaiak? A sírban. Hol van a véres Néró ereje? Hol a gonosz Diocletianus és az aljas Maximianus hatalma? Hol van a hitehagyott Julianus sikere? Hol vannak azok a magas tornyok? Ott, ahol Bábel tornya: por és hamu alatt, szégyenben és átok alatt.

Járjatok csak körbe a városotokban, és kérdezzétek meg: hány hitetlen otthona dőlt romba? És hány igaz ember kunyhója nőtt csodálatos házzá? Testvéreim, az ég és a föld az igazságra épült, Isten rendíthetetlen igazságára. Ezért a hitetlenek minden alkotása olyan, mint a felfújt buborék, amely szétpukkad, és a járókelők talpa eltaposса. A fáraók és a babiloniak palotái eltaposott buborékok, de az igaz Ábrahám sátra zöldell és virágzik az örökkévalóságban. Ó, testvéreim, mily mindenható és maradandó az igazság, és mily zajos és múlandó az igazságtalanság, mint a nyári vihar!

Ó, Igazságos Urunk, mily fenséges és következetes vagy az igazság megtartásában. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

JUNIUS 13.

1. Szent Akvilina vértanúnő. A palesztinai Büblosz (Vivlosz) városában született, tiszteletreméltó keresztény szülők gyermekeként. Hétéves korában a kis Akvilina már teljesen jártas volt az igaz keresztény életben, tízévesen pedig annyira eltelt az isteni értelemmel és a Szentlélek kegyelmével, hogy nagy erővel és buzgósággal hirdette Krisztust társainak. Amikor megkezdődtek a Diocletianus-féle üldözések, valaki feljelentette Akvilinát Volusianus császári helytartónál, aki egy vadállat természetű ember volt. Volusianus először megostoroztatta, majd parancsba adta, hogy tüzes vasrudat szúrjanak át a fülén és az agyán. Akvilina szűz az utolsó pillanatig szabadon és nyilvánosan vallotta meg Krisztus Urunkat; s amikor agya és vére folyni kezdett a fejéből, holtan esett össze. A helytartó, azt hívén, hogy Akvilina valóban meghalt, parancsba adta, hogy vigyék ki a városon kívülre és dobják a szeméttelepre, hogy a kutyák falják fel a testét. Ám éjszaka megjelent neki Isten angyala, és így szólt: „Kelj fel, légy egészséges!" A szűz felkelt, meggyógyult, és hosszú ideig hálát adott Istennek, kérve Őt, ne tagadja meg tőle a vértanúi harc beteljesítését. „Menj, legyen úgy, ahogy kérted!" – hallatszott egy hang az égből. Akvilina ekkor elindult a városba. A városkapu magától megnyílt előtte, ő pedig - mint egy szellem - bement a helytartó palotájába, és megjelent az ágyánál. A helytartót kimondhatatlan iszonyat fogta el, látva az élő szüzet, akit halottnak hitt. Másnap parancsára a hóhérok kivezették Akvilinát, hogy karddal fejezzék le. A kivégzés előtt a szűz térden állva imádkozott Istenhez, majd átadta lelkét az Úrnak. A hóhér már csak a holttest fejét vette le. Ereklyéi sok betegnek adtak gyógyulást. Szent Akvilina tizenkét éves volt, amikor az Úrért szenvedett. 293-ban szenvedett vértanúhalált és nyerte el a vértanúi koszorút.

2. Szent Triphülliosz, a ciprusi Leukouszia (Nicosia) püspöke. Szent Szpiridon tanítványa, később pedig szolgatársa volt Ciprus szigetén. Irgalmas szívű, tiszta gondolatú ember volt, aki egész életében szüzességben élt; a „könnyek élő forrásaként" és nagy aszkétaként ismerték. Bölcsen igazgatta Krisztus nyáját, majd elszenderülve elnyerte a koronát a mennyei nagy főpapok között. 370-ben hunyt el békében.

3. Szent Anna és fia, János. Árvaként került egy előkelő ember házába, ahol fogadott gyermekként nevelték fel. Mivel derék leánnyá serdült, az előkelő úr feleségül adta őt saját fiához. Amikor az öregúr meghalt, a rokonság nyomást gyakorolt a fiára, hogy bocsássa el feleségét annak alacsony származása miatt, és vegyen el egy másikat, aki rangban és vagyonban jobban illik hozzá. Az úr fia azonban félte az Istent, és nem akarta ezt megtenni. Anna, látva férje küzdelmét a rokonaival, titokban elhagyta őt, és egy távoli, lakatlan szigetre menekült. A szigetre érkezve már áldott állapotban volt, és hamarosan fiút szült. Ezen a szigeten harminc éven át aszkézisben élt, böjtölve és imádkozva. Végül Isten Gondviselése folytán egy szerzetespap (hieromonachus) kötött ki a szigeten, aki megkeresztelte a fiát, és a János nevet adta neki. Ez a szent lélek az 5. században élt és aszkétáskodott, majd békében elhunyt.

Míg diakónusként szolgált Szent Triphilliosz,
Zsoltárt s Evangéliumot olvasott, a kegyes.
Szelíden, édes hangon szólt a néphez,
Szent Szpiridon figyelmesen halgatta.
Egyszer a templomban, a tömegben állva,
A béna gyógyulását magasztosan olvasta:
Amint a jóságos Úr meglátta a beteget,
'Vedd az ágyadat és járj!' – mondta, s a beteg elindult..
Triphilliosz az „ágyat" „fekhelyre" cserélte,
Ekkor szent Szpiridon diakónusát magához hívta:
– Hogy változtathatsz szót, drága fiam, ,
Melyet Üdvözítőnk mondott ki oly tisztán?
Az „ágy" szó hagyta el az Ő szent ajkait,
De te „fekhelyet" mondtál, elhagyva szavait!
E könyv, fiam, fentről, ihletve íratott,
Olvassuk hát úgy, ahogy ott megadatott.
Az evangéliumi szó erővel van tele,
De az emberi szó gyarló, s nincs hitele.
Az emberi ágy nem vadaknak fekhelye,
Mondd hát, fiam: Isten, bocsáss meg nekem érte!
Triphilliosz diakónus hibáját belátta,
Keserűn megbánta, s az arcát szégyen járta.
Boldog Triphilliosz, kit lelkiatyja intett,
Szpiridon, ki csodákkal áldott meg bennünket.

ELMÉLKEDÉS

Szentjeinket szelídség és harag nélküliség ékesítette, ez adott nekik erőt és bölcsességet ahhoz, hogy ne fizessenek rosszal a rosszért. Amikor Konsztantiosz császár, Konstantin fia Antióchiában megbetegedett, elhívatta Szent Szpiridont, hogy imádkozzon felette. Szent Szpiridon diakónusa, Triphülliosz kíséretében elindult Ciprusról, és Antióchiába érkezve a császári udvar elé állt. Szpiridon silány ruhát viselt: fején egyszerű fonott sapka volt, kezében pálmabot, mellén pedig egy kis cserépedény lógott, amelyben a Szent Kereszt alól való olajat tartott (ahogy az akkoriban a jeruzsálemi keresztények körében szokás volt). Így felöltözve, ráadásul a böjttől és a hosszú úttól elcsigázva, a szent semmivel sem árulta el rangját és méltóságát. Amikor be akart lépni a császár palotájába, az egyik udvari szolga, azt hívén, hogy egy egyszerű koldus, arcul ütötte őt. A szelíd és harag nélküli szent odafordította neki a másik arcát is. Amikor nagy nehezen eljutott a császárhoz, kezével megérintette annak fejét, és a császár meggyógyult.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük, hogyan járt az Úr csodálatos módon a vízen, mintha szárazföldön járna (Mt 14, 25):

1. Hogyan került bajba éjszaka a tanítványok hajója a tenger hullámai között, és hogyan sietett az Úr a segítségükre, látva szorongattatásukat;

2. Hogyan kerülök én is gyakran bajba a sötétség és a szenvedélyek hullámai miatt, és hogyan siet hozzám segítségül az irgalmas Úr, járva a szenvedélyek felett, mint szilárd úton.

SZENTBESZÉD
az élet útjáról és a halál útjáról

„Van olyan út, amely helyesnek látszik az ember előtt, de a vége a halálba vezető út.” (Péld 14, 12)

Néha az embernek úgy tűnik, hogy a hitetlenek útja egyenes, mert a hitetlent gazdagsághoz és sikerhez vezeti. Ó, bárcsak megadatna neki, hogy lássa annak az útnak a végét! Elszörnyedne, és soha nem lépne rá arra az útra.

Ha egy út vége pusztulásba torkollik, vajon egyenes-e az az út? Ezért, ó ember, egyetlen útról se mondd, hogy egyenes, ha nem látod a végét! Kérdezed: hogyan láthatnám én, gyenge és rövidlátó ember, egy hosszú út végét? Kétféleképpen: olvasva a Szentírást az Ortodox Egyház tapasztalatán keresztül, és megfigyelve azok életútjának végét, akik körülötted és előtted halnak meg. De az első út a megbízhatóbb, és ha tartod magad hozzá, tudd meg, nem fogsz elbukni az örök halál éjszakájában.

Csak az az út egyenes, amelyet Isten mutatott meg egyenesként. Minden más út, amely az elmédnek egyenesnek tűnik, de nem egyezik meg Isten útjával, görbe és halálos. Íme, a vadállatoknak is megvannak a maguk útjai; vajon azokon az utakon fogsz járni, ha egyenesnek tűnnek is neked? Ne menj, mert a végén a vadállatok éhes állkapcsai közé esel. Az Isten által mutatott út pedig, még ha görbének tűnik is neked, egyenes – járj azon! Bűneink miatt tűnik nekünk néha Isten útja görbének. Ha nem volna bűnünk, és ha elménket nem görbítette volna meg a bűn, soha egy pillanatra sem tűnhetne nekünk úgy, hogy Isten útján kívül bármely más út egyenes lehetne. A meggörbült elme számára sok görbe út tűnik egyenesnek, és az egyetlen egyenes út – görbének.

Ó, Mindentlátó Urunk, Útmutatónk, egyenesítsd ki elménket, hogy ne időzzön görbe utakon. Te vagy, Jézus, az egyetlen út, az igazság és az élet, és amit Te rajtad kívül elgondolunk, az tévút, hazugság és halál. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

JUNIUS 14.

1. Szent Elizeus próféta. Kilencszáz évvel Krisztus előtt élt. Amikor az Úr magához kívánta szólítani az agg Illés prófétát, kinyilatkoztatta neki, hogy utódjául a prófétai szolgálatban Elizeust, Sáfát fiát választotta, Rúben törzséből, Ábel-Meholá városából. Illés közölte Elizeussal az Úr akaratát, vállára vetette palástját, és kettős prófétai kegyelmet kért számára Istentől. Elizeus azonnal elhagyta házát és rokonságát, és követte Illést. Amikor az Úr tüzes szekéren elragadta Illést, Elizeus ott maradt, hogy folytassa a prófétai szolgálatot, még nagyobb erővel, mint Illés. Tisztaságban és buzgóságban méltó párja volt a legnagyobb prófétáknak, az Istentől kapott csodatevő erejével pedig mindenkit felülmúlt. Kettéválasztotta a Jordán vizét, mint egykor Mózes a Vörös-tengert; Jerikó keserű vizét ihatóvá tette; vizet fakasztott a kiásott árkokban a móábiak elleni háború idején; megszaporította az olajat a szegény özvegy korsóiban; feltámasztotta a súnemi asszony halott fiát; húsz árpakenyérrel száz embert lakatott jól; meggyógyította Naámán hadvezért a leprából; ezüstvágya miatt leprával sújtotta szolgáját, Géházit; megvakított egy egész szír sereget, egy másikat pedig menekülésre kényszerített; számos eseményt jövendölt meg a népnek és egyes embereknek egyaránt. Mély öregségben költözött el az Úrhoz.

2. Szent Metód, konstantinápolyi pátriárka. A szicíliai Szirakúza városában született. Világi tanulmányai befejeztével szerzetes lett, és egy kolostorban kezdett aszkéta életet élni. Niképhorosz pátriárka vette maga mellé szolgálatba. Az ikonromboló császárok idején mindenütt az ikontisztelet elszánt védelmezőjeként vált ismertté. A gonosz Theophilosz császár emiatt egy szigetre száműzte, ahol hét teljes évet töltött börtönben két közönséges rablóval együtt, nedvességben, fény nélkül és elegendő élelem nélkül, mintha csak sírban lett volna. A kegyes Theodóra császárné és fia, Mihály idején szabadult fel, és (Nagy Szent Joannikiosz korábbi próféciája szerint) pátriárkává választották. A Nagyböjt első vasárnapján Metód ünnepélyesen bevitte az ikonokat a templomba, és kánont írt az ikonok tiszteletére. Mivel az eretnekek sehogy sem tudtak fogást találni rajta, felbéreltek egy asszonyt, aki azt állította, hogy a pátriárkának tisztátalan testi kapcsolata volt vele. Egész Konstantinápoly felbolydult e rágalom hallatán. A pátriárka, nem tudván másként bizonyítani ártatlanságát, félretette szégyenérzetét, és meztelenre vetkőzött az általa kért bíróság előtt, megmutatva aszott, a böjtöléstől elgyötört testét. A bíróság szemmel láthatóan meggyőződött arról, hogy a pátriárkát megrágalmazták. A nép ennek hallatán megörült, az eretnekek pedig megszégyenültek. Ekkor az asszony is bevallotta, hogy rávették és megfizették, hogy ezt a rágalmat terjessze Isten szentjéről. Így azok, akik szégyent akartak hozni Metódra, akaratlanul is növelték dicsőségét. A hit e nagy hitvallója 846-ban békében hunyt el, és átköltözött Isten Országába.

3. Szent János, eukhaitai metropolita. Mavropousz („Feketelábú”) néven is ismerték. Igen művelt, ugyanakkor mélyen lelki ember volt. Csak idős korában, I. Alexiosz Komnénosz császár idején lett eukhaitai metropolita. Különösen azáltal vált híressé, hogy megjelent neki Szent Vazul, Hittudós Szent Gergely és Aranyszájú Szent János (lásd: január 30.), és elmagyarázták neki, hogy mindhárman egyenlő dicsőségben részesülnek a mennyben. E látomás után elcsitult a nép körében a vita arról, hogy e három szent közül ki a nagyobb és ki a kisebb. Szent János állította össze Jézus Legédesebb Nevének ismert kánonját, valamint az Őrzőangyalhoz szóló kánont, emellett más hasznos írásokat is hagyott az utókorra. 1100-ban hunyt el békében.

4. Szent Niphón (Nifont). Argirokasztro vidékén, Lukovo falujában született, egy pap fiaként. Fiatalkora óta vonzódott a magányhoz és az imádsághoz. Ez a vágy vezette végül az Athosz-hegyre (Szent Hegyre), ahol először Athoszi Szent Péter barlangjában, majd a Szent Anna-pusztaságban aszkétáskodott. Kenyeret sem akart enni, hanem füvekkel és gyökerekkel táplálkozott. Irigyei megvádolták, hogy undorodik a kenyértől, ám ő ettől a vádtól könnyen és gyorsan tisztázta magát. Végül Szent Maximosszal társult a Kapszokalüvia remeteségben. Az Isten iránti őszinte szeretete miatt Niphón elnyerte a csodatevés és a tisztánlátás (jövőbelátás) ajándékát. Imával és olajjal való megkenéssel gyógyította a betegeket, és belelátott a már megtörtént, valamint a jövőbeli eseményekbe. Megjövendölte magáról, hogy a Péter-Pál böjt idején fog meghalni. Amikor elérkezett elhunytának napja, így szólt a körülötte lévő testvérekhez: „Ne sírjatok, hanem örüljetek, mert bennem imádkozótok lesz Isten előtt a ti üdvösségetekért.” Végül azt mondta: „Itt az idő, hogy mennem kell!” És 1330. június 14-én átadta szent lelkét Istennek.

Mit ér a kincs s e szép világ minden java,
Ha az embert sújtja a lepra undoka?
Naámán vezér ő, kit bélpoklosság fedett,
Hófehér testén a gennyes seb égetett.
Isten emberéhez siet a nagy vezér,
Mert már csak tőle reméli, hogy gyógyulást nyer.
Aranyat s ruhát visz, egy egész karaván̈t,
Hogy Isten szolgájának fizesse a hálá̈ját.
De Elizeus mondta: a Jordánhoz menjél,
S a vízben hétszer teljesen megfürödjél!
Naámán megharagudott nagy szerencsétlenségében:
Tisztább és nagyobb folyó – Nincs-e nálunk,?
S már-már sietve haza akart térni,
De bölcs szolgája kezdte őt kérlelni:
– Uram, ne hátrálj meg oly gyorsan,

Itt a Jordán, fürödj meg,!
Naámán szót fogadott, a Jordánhoz sietett,
S hétszer a folyó hűs habjaiba merült.
Egészséges lett Naámán, a lepra elszállt,
Mint a tiszta gyermeké, oly ép testte lett.
„Egy az Isten!" – kiáltott – „Izráel Istene,
Ki dicső csodákkal áraszt el bennünket!"

ELMÉLKEDÉS

„Nem a hely fog megmenteni minket, ha nem cselekedjük Isten akaratát" - mondja a bölcs Aranyszájú Szent János. Mesélik egy szerzetesről, hogy egy olyan kolostorban élt, ahol öt rendtársa szerette őt, egy pedig bántotta. Emiatt az egy miatt, aki bántotta, átköltözött egy másik kolostorba. Abban a második kolostorban azonban nyolcan szerették, de ketten bántották. Elmenekült a harmadik kolostorba. Ott heten szerették, de öten bántották. Elindult a negyedik kolostorba, de útközben elgondolkodott: „Meddig fogok még helyről helyre menekülni? Az egész világon nem találok majd nyugalmat. Jobb lesz, ha türelmessé válok." Elővett egy papírt, és nagy betűkkel ráírta: „Mindent elviselek Jézus Krisztusért, Isten Fiáért." Amikor belépett a negyedik kolostorba, ott is voltak, akik szerették, és voltak, akik bántották. Ő azonban elkezdte türelemmel viselni a bántásokat. Amint valaki megbántotta, elővette a papírt, és elolvasta: „Mindent elviselek Jézus Krisztusért, Isten Fiáért." Így a türelme által elérte, hogy végül mindenki megnyerje a szeretetét, és ott maradt azon a helyen haláláig.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük, hogyan járt az Úr csodálatos módon a vízen, mintha szárazföldön járna (Mt 14, 25):

1. Hogyan hívja az Úr, a víz felszínén járva, Pétert is: „Jöjj!"; Péter elindul, de kishitűsége miatt merülni kezd;

2, Hogyan hív engem is az Úr, hogy járjak a szenvedélyek árja és vihara felett, és hogyan indulok el én is, de merülök el kishitűségem miatt.

SZENTBESZÉD
az alázatról mint a dicsőség előfutáráról

„A dicsőség előtt alázatosság jár." (Péld 15, 33)

Itt az igaz dicsőségről van szó, nem a hamisról; a múlhatatlan dicsőségről, nem a halandóról. A dicsőség, amely emberektől van, halandó dicsőség, de a dicsőség,

amely Istentől van, múlhatatlan dicsőség. Akit az emberek dicsőítenek meg, az nincs megdicsőítve, de akit Isten dicsőít meg, az valóban megdicsőült. *„Dicsőséget egymástól fogadtok el, de azt a dicsőséget, amely az egy Istentől van, nem keresitek" (Jn 5, 44)* – mondta az Úr a zsidó írástudóknak. Látjátok, hogyan különbözteti meg az Úr az emberi dicsőséget az isteni dicsőségtől. Önmagáról pedig ezt mondta: *„Dicsőséget emberektől nem fogadok el" (Jn 5, 41).*

Aki emberektől keresi a dicsőséget, a kevélység útján jár, aki pedig Istentől keresi a dicsőséget, az alázat útján jár. Alázat nélkül senkit sem dicsőített meg Isten. Isten szentjei Isten legalázatosabb szolgái voltak. A Legszentebb Istenszülőt is mérhetetlen alázat jellemezte. Saját nagy alázatának tulajdonította azt, hogy Isten Anyjává választatott: *„mert megtekintette az Ő szolgálóleányának alázatosságát" (Lk 1, 48).* De az alázatosak közül is a legalázatosabb maga az Üdvözítőnk, Úr Jézus Krisztus volt. Az Ő földi életében az alázat mindig a dicsőség előtt járt. A mi életünkben is így kell lennie, testvéreim, ha igaz dicsőségre vágyunk. Mert ha az alázat nem jár a dicsőség előtt, a dicsőség soha nem jön el.

Ó, Úr Jézus, az alázat példaképe és tanítója, egyetlen dicsőségünk, minden alázatos és szelíd megdicsőítője, ihless meg minket a Te kimondhatatlan alázatoddal. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

JUNIUS 15.

1. Szent Ámósz próféta. A Betlehem közeli Tékoa (Tekuja) faluban született. Egyszerű származású és életű ember volt, jeruzsálemi gazdagok sertéseit őrizte. Ám Isten, Aki nem a külsőségeket nézi, hanem a szív tisztaságát, és Aki Mózest és Dávidot is a juhok mellől hívta el, hogy népük vezetőivé tegye őket, Ámószt választotta prófétájául. Ámósz megfeddte Uzziás (Oziás) királyt és papjait a bálványimádás miatt, és elfordította a népet a bételbeli aranyborjúk imádásától, arra tanítva őket, hogy az egyetlen és élő Istent imádják. Amikor Amáziás főpap üldözőbe vette, Ámósz megjövendölte, hogy az asszírok leigázzák Izráelt, megölik a királyt és Amáziás fiait, Amáziás feleségét pedig szeme láttára gyalázzák meg az asszír katonák, mivel Amáziás is bálványimádásra csábította a népet. Mindez később be is teljesedett. A főpap fia olyan erővel ütött bottal a próféta homlokára, hogy az összeesett. Alig élve vitték vissza szülőfalujába, Tékoába, ahol kilehelte szent lelkét. Krisztus előtt a VIII. században élt. (Lásd az Ószövetségben, Ámósz próféta könyvét.)

2. Szent Vitus, Modestus és Crescentia vértanúk. Szent Vitus Szicíliában született, előkelő, de hitetlen szülők gyermekeként. Modestus a tanítója, Crescentia pedig a dajkája volt. Szent Vitus korán megkeresztelkedett, és már tizenkét évesen

nagy aszkézisbe kezdett. Angyalok jelentek meg neki, vezették és erősítették őt, ő maga pedig olyan fényes és gyönyörű volt, mint Isten angyala. A bírónak, aki megverette őt, elszáradt a keze, de Vitus imájával meggyógyította azt. Apja megvakult, amikor Vitus szobájában tizenkét szent angyalt látott, „akiknek szemei olyanok voltak, mint a csillagok, arcuk pedig mint a villámlás". Vitus azonban imájával visszaadta látását. Amikor apja meg akarta ölni, egy angyal jelent meg, és Modestusszal, valamint Crescentiával együtt Lucaniába (Likánia), a Silar folyó partjára vezette őt. Szent Vitus ott is számos csodát tett a betegekkel és a megszállottakkal. Diocletianus császár hívására Rómába ment, ahol kiűzte a gonosz lelket a császár fiából, amiért a császár nem jutalmazta meg, hanem kegyetlenül megkínoztatta, mert nem akart hódolni a bálványoknak. Ám az Úr minden kíntól megszabadította, és láthatatlan kezével visszavitte Lucaniába, ahol ő, Modestus és Crescentia elköltöztek az Úrhoz. Szent Vitus ereklyéi Prágában találhatók.

3. Szent Dulasz vértanú-szerzetes. Egy egyiptomi kolostorban élt szent életet. Egyik rendtársa irigységből szentségtöréssel – egyházi tárgyak ellopásával – vádolta meg. Az ártatlan Dulaszról levették a szerzetesi ruhát, és a fejedelem elé vitték ítéletre. A fejedelem megkorbácsoltatta, és a törvény értelmében le akarta vágatni a kezét, ám ekkor a vádló rendtárs megbánta tettét, és beismerte Dulasz ártatlanságát. Miután húsz év száműzetés és megaláztatás után visszatért a kolostorba, a harmadik napon elszenderült az Úrban. Teste csodálatos módon eltűnt.

4. Szent Lázár szerb fejedelem. Azon szerb főurak egyike, akik Dušan cár után a szerb birodalmat kormányozták. Uroš cár halála után Jefrém pátriárka szerb cárrá koronázta Lázárt. Követséget küldött Konstantinápolyba Ézsaiás szerzetessel, hogy kérje a szerb nép kiátkozásának visszavonását. Több alkalommal is harcolt a török hatalom ellen. Végül 1389. június 15-én a Rigómezőn (Kosovo polje) összecsapott Amurat (Murád) török szultánnal, ahol életét vesztette (lefejezték). Testét saját alapítású kolostorában, a Ćuprija melletti Ravanicában temették el, később onnan a szerémségi Ravanicába vitték át. A második világháború alatt (1942-ben) Belgrádba szállították és a Székesegyházban helyezték el, ahol romlatlan teste ma is nyugszik, vigaszt és gyógyulást nyújtva mindazoknak, akik imával fordulnak hozzá. Megújította a Hilandart és a Gornjakot; felépítette a Ravanicát és a Lazaricát; pártfogója (ktitora) volt az orosz Pantelejmon-monostornak és számos más templomnak és kolostornak. (Szent ereklyéi ma a Ravanica-kolostorban nyugszanak).

5. Szent Jefrém, szerb pátriárka. Egy pap fiaként már gyermekkora óta a lelki és aszkéta élet felé vonzódott. Az Athosz-hegyre menekült, amikor szülei meg akarták házasítani. Később visszatért, és az Ibar-szurdokban, valamint Decsaniban élt aszkétaként. Amikor az államban, s sajnos az egyházban is viszály és az elsőségért való harc támadt, a zsinat 1375-ben Jefrémet választotta pátriárkává az elhunyt Száva

helyére. Amikor közöltétek vele a megválasztását, keservesen sírni kezdett, de nem tudott ellenállni. 1382-ben cárrá koronázta Lázár fejedelmet, majd lemondott a trónról Szpiridon javára, és ismét visszavonult a pusztaságba. Szpiridon halála után azonban, 1388-ban, Lázár cár kérésére újra elvállalta a tisztséget. A szerb egyházat a rigómezei tragédia nehéz idején és azt követően is kormányozta egészen 1400-ig, amikor nyolcvannyolc éves korában elhunyt, és elköltözött az Úrhoz, akit oly nagyon szeretett. Ereklyéi a peći monostorban nyugszanak.

6. Boldog Ágoston, hippói püspök. Édesanyja, Mónika tanácsainak, könnyeinek és imáinak köszönhetően tért át a pogányságból a kereszténységre. Az egyház nagy tanítója és nagy hatású írója volt, bár tanításában akadtak bizonyos el nem fogadott szélsőségek. Harmincöt éven át dicsőítette az Urat hippói püspökként, és összesen hetvenhat évet élt a földön (354–430).

A gyönyörű Vitus, égi méztől édes,
A hitetlenek előtt Krisztusról hitvallást tesz,
S kigúnyolja a holt bálványokat,
S a bálványimádó, sötét papokat.
Krisztust dicsőíti, mint Isten erejét,
Tanítja atyját s a bírót, az igazság hitét,
De mindketten ellene támadtak,
A kis Vitusnak kínokat szántak.
De Isten megőrzi az Ő vértanúit,
S megdicsőíti az Ő hűséges fiait.
Vitusnak a császár szeme elé is kell állnia,
Hogy Krisztus Urunkról tanúságot adjon,
Hogy Rómában kinokat szenvedjen el nyilvánosan
S neve még dicsőbb legyen,. ’
A kis Vitust angyalok tartották,
A kis Vitust angyalok vezették,
Lelkét az angyalok végül magukhoz vették,
A Paradicsomba vitték, az Isten elé állitották.

ELMÉLKEDÉS

Nem könnyű mindenkor legyőzni magunkban a hiúság és a kérkedés szellemét: ez csak a nagy lelkivezetőknek sikerült, elsősorban Isten hatalmas kegyelmével, a saját lelkük feletti szüntelen virrasztással, valamint igen finom lelki érzékeléssel és megkülönböztetéssel. Niszteróiosz abbé egyszer úton volt egyik rendtársával. Hirtelen egy kígyót vettek észre az úton. A rendtárs gyorsan félreugrott, és utána a nagy Niszteróiosz is elmenekült. „Talán te is félsz, atyám?” – kérdezte a szerzetes Niszteróioszt. Az ag-

gastyán így felelt: „Nem, fiam, nem félek, de el kellett menekülnöm – különben nem menekültem volna meg a hiúság szellemétől. Vagyis: ha ott maradtam volna, te csodáltál volna engem, én pedig hiúvá váltam volna ettől!”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük sok beteg csodálatos meggyógyítását (Máté 14, 36):

1. Hogyan érintették meg sokan csupán az Úr ruhájának szegélyét, és meggyógyultak;

2. Hogyan gyógyulhat meg az én lelkem is, ha megérintem az Ő Testét és Vérét, mint az Ő Istenségének testi ruháját.

SZENTBESZÉD
szegényről és az ő Teremtőjéről

„Aki megcsúfolja a szegényt, annak Teremtőjét gyalázza.” (Péld 17, 5)

Ha gazdag vagy, mivel vagy gazdag, ha nem Isten tulajdonával? A dolgok, amelyek gazdagságodat alkotják, kiéi lennének, ha nem Istenéi? Ha tehát büszkélkedsz azzal, amid van, más tulajdonával büszkélkedsz, Isten kölcsönével büszkélkedsz. Miért csúfolod hát a szegényt, akinek a kezében kevesebb van a más tulajdonából? Miért csúfolod őt, ha ő kevesebbet kért kölcsön Istentől, mint te? Ha kevesebbet kapott, kevesebbel is tartozik; de te, aki többet kaptál, többel tartozol. Nemhogy csúfolnod nem kellene a szegényt, hanem csodálnod kellene őt. Íme, ő sokkal kevesebb eszközzel vívja harcát e világ küzdőterén, mint te. Mindketten katonák vagytok, csak te bőségesen ellátott katonaként harcolsz, ő pedig mezítelenül és éhesen küzd. Ha mindketten elbuktok és megadjátok magatokat az ellenségnek, őt enyhébben ítélik meg, mint téged; ha pedig mindketten győztök, ő nagyobb jutalmat kap, mint te, és az ő győzelmét jobban fogják dicsőíteni a tiédnél.

Aki megcsúfolja a mezítelen és éhező katonát, az ő királyát csúfolja meg. Aki megcsúfolja a szegényt, annak Teremtőjét gyalázza. Ha tudod, hogy a szegény Teremtője és a te Teremtőd egy és ugyanaz, nem fogod őt csúfolni. Ha tudod, hogy a szegény ugyanabban a harci sorban áll, mint te, akkor betakarod, megeteted és magadhoz öleled őt.

Ó, Mindenható Úr, mérhetetlen a Te bölcsességed a teremtés gazdaságában. Világosíts meg minket Szent Lelkeddel, hogy csodáljuk ezt a rendet, és tiszteletteljes félelemmel és szeretettel tekintsünk minden teremtményedre, Téged látva bennük. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

JUNIUS 16.

1. Szent Tikhon, Amathusz püspöke. Csodatevő. A boldog emlékezetű Memnoniosz halála után Tikhont egyhangúlag választották meg püspökké, és a dicsőséges Epiphaniosz szentelte fel az amathuszi egyházmegye élére. Életének tisztasága és az ortodoxia iránti buzgalma méltóvá tette őt erre a tisztségre. Abban az időben még sok pogány élt Ciprus szigetén, és Szent Tikhon apostoli hévvel látott munkához, hogy a hitetleneket hívőkké térítse, amiben nagy sikereket ért el. Az Úr szőlejében végzett hosszú és áldozatos munka után, 425 körül költözött át a boldog örökkévalóságba. Csodatevőnek a hívják a számos csoda miatt, amelyet még életében vitt véghez. Édesapja pék volt. Amikor apja a boltban hagyta őt, Tikhon ingyen osztogatta a kenyeret a szegényeknek. Egyszer ezért az apja megfeddte, ő pedig Istenhez imádkozott, mire a magtáruk úgy megtelt gabonával, hogy az ajtót is alig tudták kinyitni. Máskor egy száraz szőlővesszőt ültetett el, amely kizöldült, és a maga idejében gyümölcsöt hozott.

2. Szent Tigriosz és Eutropiosz vértanúk. Mindketten Szent Aranyszájú János klerikusai voltak. Amikor a gonosz emberek kiűzték Aranyszájú Jánost Konstantinápolyból, kigyulladt a székesegyház, a lángok pedig átcsaptak az Egyház e világító oszlopát üldözők házaira. A nép ebben Isten ujját látta, míg Aranyszájú János ellenségei a tüzet az ő híveinek tulajdonították. Emiatt sokan szenvedtek mártírhalált, köztük Tigriosz presbiter és Eutropiosz felolvasó is. A város elöljárója, egy Optatosz nevű meg nem keresztelt görög, különös gyűlölettel üldözte Aranyszájú János követőit. Tigriosz ifjabb korában egy gazdag ember rabszolgája volt, aki kiheréltette őt. Miután felszabadult, teljesen az Egyház szolgálatának szentelte magát, amelyben fényes csillagként tündökölt. Ezt a „szelíd, alázatos, irgalmas és vendégszerető” embert Optatosz súlyos kínzásoknak vetette alá, majd Mezopotámiába száműzte, ahol a börtönben fejezte be életét. Eutropiosz, aki születésétől fogva szűzi tisztaságban, feddhetetlenül és szelíden élt, ökörbőr korbácsokkal és botokkal verték meg, végül pedig felakasztották. Amikor a keresztények elvitték a testét, hogy eltemessék, az égből édes angyali énekszó hallatszott.

Aranyszájú dicső, mint sas száll az égben,
Vele van Tigriosz s Eutropiosz híven,
Mint hű saskölykök, bátrak és tiszták ők,
Gonoszságtól mentes, szent követők.
De a gyenge gonosz ármányhoz folyamodik,
S az ördög a hitvánnyal gyorsan szövetkezik.
Isten szolgáira támadtak az álnokok,
Zúdult rájuk gyalázat s nehéz átkok.
Mint gyújtogatókat, Isten hű lakóit,

Kínpadra vetették e nemes mártírokat.
De a kín szenvedés a hősöknek való –
Az erénytől gyengét megveti a kínzó!
Tigriosz áldozópap s Eutropiosz felolvasó,
Kínnal vallották: az isteni szó - az igaz szó.
Mint gyújtogatók, e szent hős vitézek,
Megölettek ők – mint ártatlan bárányok!
A sas után repültek a kis sasfiókák,
S az Éden nyugalmát végre megtalálták.
A gonosz a sárból a sasok után vonyít –
Sárban született, s a sárban is marad megint.

ELMÉLKEDÉS

A keresztény hit csodáit sorolva soha nem szabad megfeledkeznünk a szív és az emberi természet megváltozásának számtalan és hatalmas csodájáról az igazán hitre tértek körében. Mennyi dühödt bűnöst szelídített meg ez a hit! Mennyi vérszomjas rablót változtatott ártatlan báránnyá! Mennyi erkölcstelen embert tett tiszta szűzzé! Mennyi önző ezüstimádót tanított meg az irgalmasságra! Mennyi félénket vezetett rá az önfeláldozás útjára! Vlagyimir orosz hercegről írja Filaret metropolita: „A kéjvágyó, pogány Vlagyimir a kereszténységben a tiszta házasélet példaképévé vált; elbocsátott magától minden feleséget és ágyast, és egyetlen hűséges hitvesével, Annával élt. A pogányságában kegyetlen, bosszúálló és vérszomjas testvérgyilkos a kereszténységben a szegények legnyájasabb barátja lett. A szegények előtt mindig nyitva állt az út hozzá, ő pedig bőkezűen osztott nekik ételt és pénzt. Sőt, ennél többet is tett: »A betegek nem tudnak eljönni az udvaromba« – mondta, és elrendelte, hogy az utcákon húst, halat, kenyeret, kvászt és mézet hordjanak szét. Az evangéliumi szavak: »Boldogok az irgalmasok« a szíve mélyéig hatoltak, és életének törvényévé váltak.”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a kánaáni asszony leányának csodálatos meggyógyítását (Mt 15, 22)

1. Hogyan kérte a kánaáni asszony kitartóan és ismételten az Urat, hogy mentse meg leányát az ördögtől, aki kínozta őt;

2. Hogyan dicsérte meg az Úr az asszony hitét, és gyógyította meg leányát;

3. Hogyan tudja az Úr megszabadítani az én lelkemet is az ördögtől, aki támadja azt az Istentől való távolságban, ha kitartóan és hittel imádkozom Hozzá.

SZENTBESZÉD

Arról, hogy miként függ halál és élet a nyelvtől

„Halál és élet a nyelv hatalmában van.” (Péld 18, 21)

Vajon nem maga az Úr Jézus erősítette-e meg ezt, amikor azt mondta, hogy az emberek minden haszontalan szóról számot adnak majd az Utolsó Ítéleten? Vajon nem Ő mondta-e kifejezetten: *„Szavaid alapján igazulsz majd meg, és szavaid alapján ítéltetsz el” (Mt 12, 36-37)*? Aki megigazul, életet nyer; aki elítéltetik, halált kap. Látjátok-e tehát, miként van a nyelv hatalmában az élet és a halál? Jakab apostol pedig így szól: *„Ha valaki beszédében nem vétkezik, az tökéletes ember, az meg tudja fékezni egész testét is” (Jak 3, 2)*. Valóban nagy és kifürkészhetetlen a szó titka, a szó hatása pedig mérhetetlen és kiszámíthatatlan. Ma az emberi szót ügyes eszközökkel bolygónk egyik sarkából a másikba továbbíthatjuk. Az Amerikában kimondott szó Európában hallhatóvá válik. Vajon nem Isten mindent halló mivoltának képe-e ez? Ó, testvéreim, semmit sem suttoghatunk a földön, amit az egek meg ne hallanának. Minden szavunk az Isten angyalainak gyülekezete elé kerül. Minden gonosz szavunkat befogadja a Pokol, és megőrzi azt örök halálunk zálogául; minden jóságos szót pedig befogad a Paradicsom, és megőrzi örök életünk zálogául. Valóban, bölcsen beszél és időben int bennünket az ószövetségi bölcs e szavakkal: *halál és élet a nyelv hatalmában van!*

Ó, Urunk, Üdvözítőnk, Isten örök Igéje, segíts megfékezni nyelvünket, hogy ne beszéljen vesztünkre! Segíts, hogy nyelvünkkel csak azt szóljuk, ami a Te szent akaratod szerint való, és ami örök üdvösségünket szolgálja a halhatatlan életben. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

JUNIUS 17.

1. Szent Mánuel, Szabel és Iszmael vértanúk. Édestestvérek, perzsák, pogány apától és keresztény anyától születtek. Keresztény szellemben nevelkedtek és megkeresztelkedtek. Keresztényként Alamundar király magas rangú tisztviselői voltak. Követségbe küldték őket Julianus Apostata (Hitehagyott) császárhoz, hogy tárgyalásokat folytassanak és megszilárdítsák a békét a Perzsa és a Görög-Római Birodalom között. A hitehagyott császár bálványünnepet rendezett Kalkédónban, ahol főembereivel együtt áldozatokat mutatott be a bálványoknak. A perzsa követek távol maradtak az ünnepségtől. A császár magához hívatta őket, és megparancsolta, hogy vegyenek részt az ünnepen és áldozzanak az isteneknek. Ők kijelentették, hogy idegen állampolgárok, a perzsa király követeiként érkeztek a két birodalom közötti béke helyreállítása végett, és semmi másért; keresztények, és méltatlannak tartják a holt bálványok

előtti hódolatot és az áldozatbemutatást. A császár dühbe gurult és börtönbe vetette őket. Másnap újra elővezették őket, és vitatkozni kezdett velük a hitről, de a szent testvérek rendíthetetlenek és legyőzhetetlenek maradtak. Ekkor meztelenül fákhoz kötözték, verték és vaskefékkel kínozták őket. A kínzások alatt mindvégig hálával imádkoztak Istenhez: „Ó, édes Jézus, édesek nekünk e kínok a Te szerelmedért!" Isten angyala megjelent nekik, megvigasztalta őket és elvett minden fájdalmat. Minden nemzetközi joggal szemben a gonosz Julianus császár végül ítéletet hirdetett: a három testvért karddal fejezzék le. Kivégzésükkor nagy földrengés támadt, a föld meghasadt és befogadta a szent vértanúk testét, hogy a pogányok a császár parancsára ne égethessék el őket. Később a föld kivetette a vértanúk testét, hogy a keresztények megtalálják és tisztességgel eltemessék őket. Amikor a perzsa király meghallotta, milyen embertelen módon ölte meg Julianus a küldötteit, sereget indított ellene. Julianus a győzelemben bízva vonult a Perzsa Birodalom ellen, de megsemmisítő vereséget szenvedett, és maga is gyalázatosan pusztult el, az egész világ örömére és gúnyjára.

2. Boldog Piór, nitriai remete. Az Isten iránti szeretettől fellelkesülve Piór korán lemondott a világról, és az egyiptomi pusztába vonult, ahol hősies aszkézisben élt. Azt mondják róla, hogy soha nem ült asztalhoz enni, hanem mindig állva és munka közben étkezett. Amikor kérdezték, miért tesz így, Szent Piór azt felelte: „Nem akarok az evéssel mint főtevékenységgel foglalkozni, hanem csak mint mellékes dologgal." Amikor egy tanácsba hívták, hogy bíráskodjon egy testvér felett, aki vétkezett, a hátán egy nagy zsák homokot, a mellén pedig egy kis zacskó homokot vive érkezett. Kérdésre, hogy ez mit jelent, a szent így válaszolt: „A homokzsák a hátamon – azok az én bűneim, amiket nem látok; a zacskó homok – azok a testvérem bűnei, akik felett ítélkeznem kellene." Ekkor az összes testvér elszégyellte magát és felkiáltott: „Ez az üdvösség útja!" Száz évet élt, és a IV. században hunyt el az Úrban.

Keresztény anyától, pogány apa vérén,
Három édes testvér, békességnek szentjén:
Mánuel és Szabel, Iszmael az ifjú –
Krisztusért a földi gyönyör tőlük messze fú.
Elindultak bátran, békét szolgálandók,
Perzsát és Hellént megbékélni hívók.
De az ördög szolgája, az átkos Julianus,
A szent három testvér hitére lett gyanus,
Kényszeríté őket, kik Krisztusban éltek,
Hogy tiszta hit helyett szennyest cseréljenek.
Akkor így feleltek a koronás vadnak:
– Nem hitünket váltani jöttünk,
Hanem békét kötni, ó hellének ura,

Isten Egyszülött Fiában van hitünk sziklája.
A rosszat a jóért elhagyni még lehet,
De jóért a rosszat csak dőre cserélhet! –
Dühödt Julianus, Pokol ég benne már,
Kínok közt a három testvérre halált vár.
De a mindentlátó Isten, ki ismeri az árat,
A gonosz császárra ontá haragját s a vádat.
Gonosz Julianus, az Úr előtt gyenge,
Gyalázatos halálal távozott végre,
Nevetett is rajta mind, ki látta gőgjét,
S általa ismerte meg az igaztalanság gyöngéjét.

ELMÉLKEDÉS

Krisztus ellenfelei törekvéseikkel mindig az ellenkező eredményt érték el. Ahelyett, hogy megállították volna a kereszténység folyamát, kiszélesítették, mélyítették és harsányabbá tették azt. Ahelyett, hogy kiszárították volna, úgymond áradást idéztek elő vele az egész világon. Ahol egy vértanú elesett, ott keresztények serege támadt; ahol gyalázat érte a hitet, ott dicsőség fakadt; ahol azt mondták: „vége a kereszténységnek", ott egy dúsabb vetés kezdete vette kezdetét. Minden nemzetközi jogot és szokást figyelmen kívül hagyva, Julianus Apostata őrült bálványimádó fanatizmusából megölette a békéért érkező perzsa követeket: Mánuelt, Szabelt és Iszmaelt.

Mit ért el ezzel Julianus? Megsokszorozta a keresztények számát, növelte a szent vértanúk seregét, és meggyorsította mind a saját, mind a pogányság végét. Közvetve és akaratlanul a Hitehagyott segített a kereszténység elterjedésében és elmélyítésében. És ezt nemcsak gonosz üldözéseivel tette, hanem önkéntelen kijelentéseivel is. Így a keresztényekkel folytatott vitája során kijelentette: „Krisztus semmi olyat nem tett életében, ami dicsőséget érdemelne, hacsak nem számít nagy tettnek az, hogy sántákat és vakokat gyógyított, és démonokat űzött!" Ó, te szerencsétlen! Mintha egyetlen vak szemének megnyitása egy hatalmas szóval nem lenne nagyobb tett, mint tíz birodalom leigázása! De értékes az, hogy ő, mint Júdás után Krisztus legnagyobb árulója, elismerte Krisztus csodáit.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézus csodálatos színeváltozását (Mt 17, 1), mégpedig:

1. hogyan ragyogott fel az elváltozott Úr arca, mint a nap;
2. hogyan ragyoghatok fel én is, a bűntől elhomályosulva, Krisztus ereje és kegyelme által a bűntelen ember ősi fényével.

SZENTBESZÉD

A hamis tanúk kárhozatáról

„A hamis tanú nem marad büntetlen, és aki hazugságot beszél, elvész.” (Péld 19, 9)

Ami a világban történik, azt látja Isten és a mennyei seregek összessége. Hogyan rejthetné el hát az ember az igazságot ennyi igazságtanú előtt! És nemcsak látják a mennyei seregek az igazságot, hanem buzgón védelmezik is azt. Hogyan szállhatna hát szembe egy halandó ember az igazsággal, ami annyit tesz: szembe szállni az igazság számtalan mennyei őrzőjével! Valóban, elhomályosult az elméje annak, aki azt hiszi, elrejtheti az igazságot, és hazugságot hirdethet helyette. Ha angyalok milliói ismerik az igazságot, elrejtheti-e azt egyetlen ember? Felkelhet-e bárki az igazság ellen úgy, hogy büntetlen maradjon? Ó, testvéreim, semmi sem hazugabb a hazugságnál! Semmi sem sikertelenebb! Semmi sem vakmerőbb! Semmi sem dőrébb!

Ami az ember belsejében történik, azt látja Isten és az összes mennyei sereg. Látja azt különösen az ember őrangyala. És az őrangyal nem tűri, hogy az ember olyasmit állítson magáról vagy önmagából, ami nincs meg benne. Ha az ember megátalkodik a hazugságban, angyala elhagyja őt, és teljesen kiszolgáltatja a hazugság szellemeinek. Jaj akkor annak az embernek! Mit ér neki a hamis tanúság, ha a saját angyala tesz tanúbizonyságot ellene Isten és a mennyei seregek előtt! Jobb lett volna annak az embernek, ha meg sem születik. Mert aki hazudik, Isten Lelkének hazudik, és Isten Lelke a sötétségben és a halálban hagyja a hazugot.

Ó, igazságos Urunk, támogass minket Szentlelked erejével, hogy soha ne tanúskodjunk hamisan! Édesítsd meg számunkra a Te szent igazságodat, és fordítsd el a hazug szót nyelvünkről! Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

JUNIUS 18.

1. Szent Leontiosz vértanú. Római hadvezér volt a föníciai Tripolisz városában, Vespasianus császár idején. Görög származású, „termetes alakú, erős, edzett és a csatákban bátor” férfiú. Hadrianus császári helytartó, aki a keresztények dühödt ellensége és üldözője volt, egy osztagot küldött, hogy fogják el Leontioszt. Az osztag parancsnoka, Hüpatiosz, útközben súlyos lázbetegségbe esett, ami miatt az osztag lassítani kényszerült haladását. Egy éjszaka megjelent Isten angyala Hüpatiosznak, és így szólt hozzá: „Ha meg akarsz gyógyulni, kiáltsd háromszor az ég felé minden

katonáddal együtt: Leontiosz Istene, segíts rajtam!" Hüpatiosz közölte látomását társaival, és mindannyian egyhangúlag felkiáltottak az angyal tanácsa szerint, Hüpatiosz pedig azonnal meggyógyult. E csoda mindenkit ámulatba ejtett, különösen egy Theodulosz nevű férfit. Ekkor Hüpatiosz és Theodulosz a többi katonát megelőzve elindultak, hogy megkeressék Leontiosz hadvezért. Leontiosz szívélyesen fogadta és megvendégelte őket. Amikor kifejtette nekik Krisztusba vetett hitét, szívük lángra lobbant a Krisztus iránti szeretettől, és abban a pillanatban fényes felhő szállt alá Hüpatioszra és Theoduloszra, a felhőből pedig harmat hullott rájuk. Maga Isten Lelke keresztelte meg e megtért lelkeket, Szent Leontiosz pedig ekkor e szavakat mondta: „A Szentháromság, az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében." A gonosz Hadrianus megtudva, hogy Hüpatiosz és Theodulosz is kereszténnyé vált, elrendelte, hogy irgalmatlanul verjék meg őket, majd fejszével vegyék fejüket. Így végezte be életét Leontiosz e két lelki gyermeke. Ezután Hadrianus súlyos kínzásokat mért Leontioszra, de ő rendíthetetlen maradt szent hitében. Egész testét sebek borították, ő pedig buzgón imádkozott Istenhez, hogy ne hagyja el őt. A legszörnyűbb kínok közepette megjelent az Úr angyala, aki bátorította és vigasztalta őt. Végül a vértanút a földre terítették, és addig verték, amíg át nem adta lelkét Istennek. Szent Leontiosz szenvedését saját szemével látta egy bizonyos Kirusz Notariosz, aki mindezt ólomtáblákra jegyezte fel, és a táblákat a vértanú sírjába helyezte. Szent Leontiosz 73-ban szenvedett dicső vértanúhalált.

2. Boldog (Látnok) Leontiosz. Görög származású, a Peloponnészoszról való. Hatvan éven át aszkétaéletet folytatott a Dionüsziosz-monostorban, és 1605-ben hunyt el, nyolcvanöt éves korában. Erről a szentről azt mondják, hogy hatvan év alatt csak egyszer lépett be a monostorba, és csak egyszer jött ki onnan: akkor lépett be, amikor először jelentkezett a Dionüsziosz-monostorba, és akkor jött ki, amikor holtan vitték ki eltemetni. A tisztánlátás és a prófétálás csodálatos ajándékával rendelkezett, halála után pedig ereklyéiből mirha (kenet) áradt.

Leontiosz, szíve mint az oroszláné,
Oroszlánszívű ő, nevében hordozá,
Istenét soha meg nem tagadá,
S mindenki előtt Krisztust vallá.
Krisztust, az Istent, a világ Megváltóját,
Megvetve ifjúságot, rangot és a hadat,
A megfeszített Krisztus igazáért,
Ki dicsőn feltámadt a halál sötétjéből.
Hízelegtek néki, tisztelték és adtak,
De ő Istenétől el nem fordult soha.
Ostorozták, köpték, kínozták és vágták,
De ő Istenétől el nem fordult soha.
Mert minél nagyobb volt a kín és a gúny,
Annál fényesebben égett hitének tüze.
A Római Birodalom s a Pokol minden ereje
Mind együttesen rontott néki veszettül.
De ő tudta jól: nincs egyedül a bajban,
Hisz Krisztus ott állt mellette a harcban.
Kőszikla-oszlop a dühödt nádasban,
Lángoló oszlop a sötét rabságban.
Hitével a népet ámulatba ejté,
Életét adta, hogy az örökkévalót lelje.

ELMÉLKEDÉS

Amekkora figyelemmel vizsgálja a tudós a természet jelenségeit, nekünk még nagyobb figyelemmel kell vizsgálnunk Isten kegyelmének megnyilvánulásait és hatásait. Íme, mit tanúsít a Szent Áldozás hatásáról a szellemi élet egyik óriása. Kronstadti Szent János írja: „Ámulok a tiszteletreméltó Szent Áldozás nagyságán és élethordozó erején: egy idős asszony, aki vért köpött és már teljesen elgyengült, úgyhogy enni sem tudott, azon a napon, amikor tőlem felvette az Áldozást, javulni kezdett. Egy haldokló kislány az Áldozás után szintén javulni kezdett, enni, inni és beszélni tudott, holott azelőtt szinte eszméletlen volt, rángatózott, s sem nem evett, sem nem ivott." Ó, bárcsak minden pap olyan tudósi figyelemmel és imádságos szeretettel figyelné és kísérné a Szent Áldozás kegyelmi hatásait, mint János atya!

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük annak az ifjúnak a csodálatos meggyógyítását, akit az ördög gyötört, s hol tűzbe, hol vízbe taszított (Mt 17, 14), mégpedig:

1. hogyan parancsolt rá az Úr az ördögre, mire az ifjú meggyógyult;
2. hogyan taszít engem is a gonosz lélek hol a szenvedélyek tüzébe, hol a testiség vizébe;
3. hogyan menthet meg engem is az Úr a tűzbe és vízbe eséstől, ha kitartóan imádkozom Hozzá.

SZENTBESZÉD

Isten megajándékozásáról

„Aki megszánja a szegényt,, az Úrnak ad kölcsön,
és Ő megfizeti neki jótéteményét." (Péld 19, 17)

A kolduló szegény és az adakozó gazdag – mindketten lekötelezik az Urat, de csak azzal a feltétellel, ha a szegény az Úr nevében és alázattal kér, s ha a gazdag az Úr nevében és irgalommal ad. Mindenkinek, aki kap, tudnia kell, hogy Istenét kapja; és mindenkinek, aki ad, tudnia kell, hogy Istenét adja. Az ilyen adásnak értéke van, és az ilyen kapásnak is értéke van. Mindannyian mezítelenül jövünk e világra, és mezítelenül távozunk belőle. Mindannyian koldusok vagyunk az Úr előtt, mert semmink sincs, amit ne az Úrtól kaptunk volna. Ezért ajándékozd meg szegény testvéredet úgy, amint Isten is megajándékozott téged. Másét veszed el és a magadénak adod, amikor irgalmasságot gyakorolsz. A szegény ember közelebb áll hozzád minden vagyonodnál,

miként az emberek Teremtőjének, Istennek is minden ember összehasonlíthatatlanul drágább minden tulajdonánál. Ha gazdagság adatott neked, próbatételül adatott. Hogy megmérettessék a szíved! Hogy lássa Isten és minden mennyei sereg: megértetted-e, kitől van a vagyonod, és mire adatott az neked. Boldog vagy, ha tudod, hogy vagyonod Istentől van és Istené! Boldog vagy, ha a szegényeket társaidnak, házad népének tekinted, és osztasz nekik abból, amit Isten rád bízott!

Ó, mily mérhetetlen az isteni emberszeretet! Íme, minden, amid van, Istené, Isten mégis adósodnak tekinti magát, ha az Övéből veszel és a szegényeknek adsz, és megfizet neked jótéteményedért. Mely irgalom érhet fel ezzel?

Ó, emberszerető Urunk, nyisd meg elménket, hogy megértsük irgalmad titkát, és lágyítsd meg szívünket, mint a viaszt, hogy viaszként égjen és világítson kimondhatatlan irgalmad fényétől! Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

JUNIUS 19.

1. Szent Júdás apostol. Egy a Tizenkettő közül. József és Szalómé fia, Jakabnak, az Úr testvérének fivére. Józsefnek, az ácsnak, Szalómétól - aki Aggeusnak, Barakiás fia Zakariás lányának volt a leánya - négy fia született: Jakab, Józsiás, Simon és Júdás. Ezt a Júdást néha Jakab Júdásának is nevezik, híresebb fivére, Jakab után. Szent Júdás így kezdi levelét: „Júdás, Jézus Krisztus szolgája, Jakabnak pedig testvére” (Júd 1, 1). Noha őt is az Úr testvérének nevezhették volna, mint Jakabot, alázatból és szégyenérzetből nem tette ezt, mivel kezdetben nem hitt az Úr Krisztusban. Amikor az agg József halála előtt Jézusnak is részt akart adni vagyonából, mint többi gyermekének, mindenki ellenezte ezt, Júdás is; egyedül Jakab volt az, aki önként elkülönített egy részt a sajátjából Jézus javára. Júdást Leviusnak és Taddeusnak is hívják. Van egy másik Taddeus is a Hetven apostol közül (lásd augusztus 21.), de ez a Taddeus, vagyis Júdás, a nagy apostolok egyike volt. Júdeában, Szamáriában, Galileában, Idumeában, Szíriában, Arábiában, Mezopotámiában és Örményországban hirdette az Evangéliumot. Edesszában, Abgár városában kiegészítette a másik Taddeus prédikációját. Amikor az Ararát környékén tanított, a pogányok elfogták, keresztre feszítették és nyilakkal megölték, hogy örökké uralkodjon Krisztus országában.

2. Nagy Szent Paisziosz. Születése és nyelve szerint egyiptomi. Édesanyja egy álombéli látomás után Isten szolgálatára szentelte őt. Fiatalemberként érkezett a kegyes Pambóhoz, aki tanítványává fogadta őt, s így lett társa a kegyes Törpe Jánosnak (Ióannész Kolobosz), aki később Paisziosz életét is megírta. Lelki atyja örömére Paisziosz fáradhatatlanul halmozta a munkát a munkára, az aszkézist az aszkézisre. Többször megjelent neki Jeremiás próféta, akit különösen szeretett és gyakran

olvasott; gyakran megjelentek neki Isten angyalai is, sőt maga az Úr Krisztus is. „Békesség néked, én szeretett szolgám!" - mondta neki az Úr Krisztus. Az Istentől kapott nagy kegyelem folytán Paisziosznak különleges ajándéka volt az ételtől való megtartóztatás. Gyakran tizenöt napig nem evett kenyeret, még gyakrabban egy hétig, egyszer pedig, Törpe János tanúsága szerint, hetven napot élt le anélkül, hogy bármit is magához vett volna. Hatalmas küzdelmet vívott a gonoszság szellemeivel, akik néha valódi alakjukban, néha pedig a világosság angyalainak képében jelentek meg neki. De Isten kegyelemmel telt szolgája soha nem hagyta magát becsapni vagy elámítani. Híres látnok és csodatevő volt egész Egyiptomban. 400-ban költözött az örökkévalóságba. Pelusziumi Szent Izidor vitte át ereklyéit a saját monostorába, és tisztességgel eltemette azokat.

3. Szent Zószimosz vértanú. Római katona Traianus császár idejében. Bátran vallotta az Úr Krisztusba vetett hitét, amiért kegyetlen kínzásokat szenvedett el. A kínok közepette hangot hallott az égből: „Légy bátor, Zószimosz, és tarts ki. Én veled vagyok!" Isten angyalai megjelentek neki a börtönben. Sok gyötrelem után, 116-ban fejszével fejezték le.

4. Boldog János remete. A VI. században élt és folytatott aszkétaéletet Jeruzsálem közelében. Lelki gyakorlataival a tisztaság és az erő olyan magas fokára jutott, hogy még a vadállatok is engedelmeskedtek neki. Késő öregségben, 586-ban hunyt el az Úrban.

A nagy Paisziosz már zsenge korától
Bezárta szíve kapuját minden földi vágytól.
Lelkét Istenhez emelte, egyetlen vágyához,
Hasonlóan a régi, nagy szentatyákhoz.
Kérdezték a monachusok a dicső Paisziosztt:
Mely erény az, mi az Úrnak leginkább kedves?
„Az, amely rejtve marad!" – felelte Paisziosz.
Mert mi megmutatkozik, Istennek nem kedves.
Mikor Paisziosz életével Istent dicsőítette,
A dicsőséges Úr Krisztus magát néki jelentette:
– Békesség néked, szolgám, mondd, mit kívánsz?
Kérésed szerint lesz, kérj hát s fogadd, mit várasz!
Amikor e szavakat az Úrtól meghallotta,
Paisziosz magát, mint gyermek, sírásra adta.
– Ó, jóságos Uram, bűnös ember vagyok én,
Sok-sok vétkem miatt vigasztalan lelkem mélyén.
Irgalmasságod szerint bűneim bocsásd meg,

Miket ifjúságom óta elkövettem, ne nézd meg!
S adj nékem erőt a jövendő időre,
Hogy új bűnök terhét ne rakjam a jövőre.
Hogy végzetemig csak a Te akaratod tegyem,
S irántad való szerelmem egyre nagyobb legyen.
Betölté az Úr e bölcs kívánságát,
S áldását adta szentjére, hogy ugy legyen néki,

ELMÉLKEDÉS

Egyszer a szerzetesek megkérdezték Nagy Paiszioszt: „Atyánk, szólj nekünk az üdvösségről, és arról, miként kell Isten szerint élnünk?" Az aggastyán így felelt nekik: „Menjetek, tartsátok meg Isten parancsolatait, és őrizzétek az Atyák hagyományait." Az Atyák hagyománya a szentek tapasztalata a szellemi élet terén; hatalmas, közel kétezer éves tapasztalat, szent férfiak és nők százezreinek megélése. Milyen túláradó tárháza ez a bölcsességnek! Milyen beláthatatlan halmaza a Szentírás minden egyes igazságát igazoló bizonyítékoknak! És a protestánsok mindezt a kincset, bölcsességet, bizonyítékot és tapasztalatot elvetették! Ó, kimondhatatlan esztelenség! Ó, koldusi szegénység!

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a két vak csodálatos meggyógyítását (Mt 20, 30), mégpedig:

1. hogyan kiáltott a két vak az Úrhoz: „Uram, Dávidnak fia, könyörülj rajtunk!";
2. hogyan érintette meg az irgalmas Úr az ő szemeiket, mire azok rögtön látni kezdtek;
3. hogyan vagyok én is a bűn által megvakítva; és hogyan láthatok megint, ha az Úrhoz kiáltok, hogy érintsen meg engem.

SZENTBESZÉD
A bosszúról és a Bosszúállóról

„Ne mondd: „Csak a rosszat fizetem vissza!"
Hagyatkozz az Úrra, ő majd kártalanít." (Péld 20, 22)

Ne állj bosszút; ne fizess gonosszal a gonoszért. Elég a gonoszság a felebarátodtól; ha gonosszal fizetsz a gonoszért, megkettőzöd a világban a rosszat. Ha azonban nem fizetsz vissza, ő még bűnbánattal elégetheti saját gonoszságát; és te így, türelemmel és megbocsátással csökkenteni fogod a világban a rosszat.

Ne állj bosszút; ne fizess gonosszal a gonoszért; várj az Úrra! Ő lát és emlékezik, és a maga idejében te is és a gonosztevőd is megtudjátok, hogy az Úr lát és emlékezik. Kérdezed: mit értem el azzal, hogy nem fizettem gonosszal a gonoszért? A legbölcsebb dolgot tetted, amit az adott helyzetben tehettél, nevezetesen: átengedted a harcodat a nálad Erősebbnek, és az Erősebb győzedelmesen fog harcolni érted. Ha te szállsz harcba a gonosztevővel, legyőzhetnek. De Istent nem lehet legyőzni. Engedd át hát harcodat a Győzedelmesnek és Legyőzhetetlennek, és várj türelemmel.

Tanulj a kisgyermektől: amikor a kisgyermeket támadás éri szülője jelenlétében, nem támadással válaszol a támadásra, hanem a szülőre néz és sír. Tudja, hogy a szülő megvédi őt. Hogyan ne tudnád te azt, amit a kisgyermek tud? Mennyei Szülőd szüntelenül melletted van. Ezért: ne állj bosszút; ne fizess gonosszal a gonoszért; hanem nézz a Szülőre és sírj. Csak így biztosíthatod magadnak a győzelmet a gonosz emberekkel való szembenállásban.

Ó, Mindenható Urunk, Ki azt mondtad: „Enyém a bosszúállás", védelmezz meg minket mindenható kezeddel az igazságtalanoktól, és tarts vissza minket a bosszútól. Taníts meg minket Szentlelked által, hogy nagyobb hősiesség eltűrni a bajt, mint boszszút állni érte. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

JUNIUS 20.

1. Szent Metód vértanú püspök, Patara püspöke. Már ifjúkorától az aszkézisnek szentelte magát, és mint a hegyen épült város, messziről látszott, így hívták meg a lükiai Patara városának püspökségére. Metód tanult és nagy szónoki képességgel megáldott főpap volt, aki írásaiban az órigenészi eretnekség ellen küzdött. „Istentől ihletett igéi villámként ragyogták be az egész világot." A pogányok végül ellene támadtak, megkínozták és lefejezték a szíriai Khalkiszban, 311-ben.

2. Szent Arisztoklész, Demetriánosz és Atanáz vértanúk. Arisztoklész a ciprusi Tamasszosz városának székesegyházában szolgált papként, és Istennek tetsző életet élt. Buzgóságáért égi hangot hallott, amely arra szólította, hogy menjen a ciprusi Szalamiszba, és fogadja el a vértanúság koszorúját. Csatlakozott hozzá Demetriánosz diakónus és Atanáz felolvasó is. Szalamiszba érve ezen istenfélő férfiak hirdetni kezdték Krisztust. A pogányok elfogták őket, és a kínzások után Arisztoklászt karddal lefejezték, Demetriánoszt és Atanázt pedig tűzben elégették 306-ban.

3. Ohridi Szent Naum. Főünnepe december 23-án van, június 20-án pedig a nyári ünnepét üljük. Ezen a nyári ünnepen hatalmas népgyűlés van a Szent Naum-monostorban. Sok beteg érkezik vagy hozzák őket, hogy ott, a szent ereklyéi felett, hit és ima által gyógyulást nyerjenek. Nemcsak az ortodoxok, hanem más vallásúak is jönnek, hogy segítséget kérjenek Szent Naumtól. Egy reszeni muzulmán férfi 1926-

ban egy harangot adományozott a monostornak hálából, amiért a szent meggyógyította a testvérét, és a halálos ágyáról hozta vissza az életbe. Az adományozót Dzsemajl Zizónak, meggyógyult testvérét pedig Szulejmán Zizónak hívták. Mindketten tekintélyes polgárai voltak Reszen városának.

4. Szent Kallisztosz I. konstantinápolyi pátriárka. Szinai Szent Gergely tanítványaként huszonnyolc éven át élt aszkétaéletet az Athoszon, a Philotheou-monostor közelében lévő Magula-szkítben. Itt építette fel később Szent Mamantusz kolostorát. 1350-ben konstantinápolyi pátriárkává választották. Négy év után lemondott a pátriárkai trónról, és visszatért a Szent Hegyre. János Palaiologosz császár idején azonban visszahívták a trónra, ahol haláláig szolgált. 1368-ban hunyt el Szerezzbe (Szerresz) vezető útján, ahová Jelena szerb cárnőhöz indult, hogy segítséget kérjen a törökök ellen. Ignáccal közösen szerkesztett egy kiváló útmutatót az aszkéták számára (Philokalia-részletek). Ezenkívül megírta Szinai Szent Gergely és Ternovói Szent Teodóz életét, valamint számos beszédet. Érdekes megemlíteni, hogyan jövendölte meg Kapszokaliüvitész Szent Maximosz Kallisztosz pátriárka halálát. Szerbia felé tartva Kallisztosz érintette a Szent Hegyet. Maximosz őt látva így szólt: „Ez az öregember nem látja többé nyáját, mert mögötte már hallatszik a temetési ének: Boldogok, akiknek útja feddhetetlen."

5. Szent Leukiosz, Brindisi (Vruntisziopolisz) püspöke, Itáliában. Alexandriában született, és korán monostorba vonult. Nagy kinyilatkoztatásokban és hatalmas kegyelemben részesült, úgyhogy halottakat támasztott fel és démonokat űzött ki az emberekből. Először Alexandriában volt püspök, majd égi parancsra Itáliába, a pogány Brindisi városába ment, amelyet teljesen megkeresztelt, és ott templomot emelt az Istenszülő tiszteletére. Sok és eredményes munka után költözött az örökkévalóságba II. Theodosius császár idején, az V. században.

6. Boldog Sztudiosz. Híres patrícius és konzul Konstantinápolyban. Az Aranykapu közelében alapította meg Keresztelő Szent János templomát és a róla elnevezett Sztudiosz-monostort. Ez a monostor számos dicső férfiúról, lelkivezetőről, aszkétáról és a hitért szenvedőről vált híressé, akik közül a legismertebb Sztudita Szent Teodor. A latin keresztesek 1204-ben lerombolták e kolostort, de Bíborbanszületett Konstantin Palaiologosz császár 1293-ban újjáépítette. Azon a helyen ma török mecset áll.

– Leukiosz, Leukiosz, te fehérszívű,
Az Élet Könyvében neved áldott és hű,
Emléked az égben örökké élni fog,
S a földön az Egyház dicséretet zengni fog!
Ilyen hangot hallott Leukiosz az égből,
S illatos béke áradt szívébe a fényből.

A szent Leukioszra a fekete ellenség támadt,
De ő a Kereszttel vetett neki gátat.
Az ördög nyilai nem ejtettek rajta sebet,
Mert Isten erejével győzött a gonoszon.
Isten erőt adott néki, a jó pásztornak,
Hogy megőrizze nyáját a bűnös Egyiptomban.
Templomot emelt ő Brindisi városában,
S tanította a népet az Úr akaratában.
Megkeresztelt sokakat s dicső nemeseket,
Az igaz hívő fényével árasztva mindeneket.
Csodáival ámulatba ejtette a világot,
Majd az Úrhoz költözött – s nyerte a dicsőség koszorúját.

ELMÉLKEDÉS

Szent Ciprián így ír a halhatatlanságról: „Ha egy tekintélyes ember ígérne neked valamit, hinnél az ígéretének, és eszedbe sem jutna, hogy megcsal az, aki mindig hű a szavához. De nézd, te hűtlen, maga Isten beszél hozzád, te mégis kétségek közt habozol! Isten halhatatlanságot ígért neked e világból való eltávozásod után, te pedig vakmerően kételkedsz ezen ígéretben! Ez azt jelenti: egyáltalán nem ismerni Istent; azt jelenti: hitetlenséggel sérteni Krisztust, az Urat és Tanítót.” Ó, mily erős Isten szentjeinek hite! És mily világos, ésszerű és jól megalapozott egyszerű, de erőteljes példákkal! A nem-szentek nem azért kételkednek, mintha úgymond okosabbak lennének, hanem azért, mert nem szentek. A szentebb ember mindig ésszerűbb is, mert szíve tiszta tükrében látja az igazságot.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a terméketlen fügefa csodálatos elszáradását (Mt 21, 19), mégpedig:

1. hogyan átkozta meg az Úr a dús levelű, de gyümölcs nélküli fügefát, mire az elszáradt;

2. hogyan van az én életemnek is sok levele – testi gondok, vágyak, gondolatok –, de nincs szellemi gyümölcse, így ugyanazon átok alá kerülhet, ha meg nem javulok.

SZENTBESZÉD

Arról, hogy üdvösségünk Isten kezében van

„A csata napjára paripát nyergelnek,
ám a győzelmet az Úr adja..” (Péld 21, 31)

Kötelességünk felkészülni, de sikerünk Istentől függ. Minden felkészülésünk csupán javaslat Isten előtt, de nem a felkészültség dönt, hanem Isten. Ezért mondja bölcsen a nép a tapasztalata alapján: ember tervez, Isten végez.

Krisztus katonája! Készítsd fel elmédet, mint egy jó lovat, fegyverezd fel szívedet erényekkel, edzd akaratodat aszkézissel, de tudd: az üdvösség az Úrtól van.

Krisztus szántóvetője! Szántsd és szántsd újra lelkedet, vesd bele mindennap az evangélium jó magvát, gyomláld ki lelked szántóföldjéből a gazt, virrassz felette, de tudd: az üdvösség az Úrtól van.

Krisztus kereskedője! Gyakorold magad mindennap a jó kereskedésben, cserélve az anyagit a szellemire, a földit a mennyeire, s a halandót a halhatatlanra, de tudd: az üdvösség az Úrtól van.

Nem segített a ló a fáraónak a Vörös-tengerben. Nem segített a gazdagság Babilonnak az Istennel való elszámolás napján. Mindent előkészíthet valaki, mégis elveszíthet mindent a döntő órában. Mert az üdvösség nem a felkészülésben van, hanem az Úrban. Ezért a szentek, bár a legfelkészültebbek voltak Isten Országára, még a halálos ágyukon is sóhajtoztak, nem tudva, befogadják-e őket az Országba. Ó, mily jól emlékeztek ők az Úr szavára: *„Mikor mindent megtesztek, amit parancsoltak néktek, mondjátok: Haszontalan szolgák vagyunk” (Lk 17, 10)*!

Legyünk készen, testvéreim, a kísértés napjára, jól felövezve és felfegyverezve, de ne a saját felkészültségünkben bízzunk, hanem az Úrban.

Ó, Urunk, Üdvözítőnk, könyörülj rajtunk és ments meg minket! Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

JUNIUS 21.

1. Szent Julián vértanú (Tarzuszi Julián). Nemes, szenátori származású volt; a ciliciai Tarzuszi városában élt, és Diocletianus idején szenvedett vértanúhalált. Noha mindössze tizennyolc éves volt, amikor a hitvallás miatt kínzásoknak vetették alá, szent Julián már kellően nevelt és megerősödött volt a keresztény jámborságban. Egy teljes éven át hurcolta őt a császári helytartó városról városra, folyton kínozva és győzködve

őt, hogy tagadja meg Krisztust. Julián édesanyja távolról követte fiát. Amikor a helytartó elfogatta az anyát, és azzal küldte a börtönbe, hogy tanácsolja fiának Krisztus megtagadását, ő három napon át éppen az ellenkezőjét hirdette neki: tanította és bátorította, hogy ne csüggedjen, hanem hálával Isten iránt és bátorsággal menjen a halálba. A kínzók ezután Juliánt egy homokkal, skorpiókkal és kígyókkal teli zsákba varrták, majd a tengerbe dobták; édesanyja szintén a kínzások során lehelte ki lelkét. Ereklyéit a hullámok partra vetették, a hívők pedig Alexandriába vitték és tisztességgel eltemették a 290. évben. Később ezeket az ereklyéket Antiókhiába szállították. Maga Szent Aranyszájú János később dicsőítő beszédet mondott Szent Julián vértanúról. „A vértanú szájából – mondta Aranyszájú János – szent hang áradt, és a hanggal együtt a napsugaraknál is fényesebb világosság ömlött ki". Valamint: „Vegyél bárkit, legyen az őrült vagy megszállott, és hozd el ehhez a szent sírhoz, ahol a vértanú ereklyéi nyugszanak, és meglátod, hogy ő (a démon) menten kiugrik és elmenekül, mint az égető parázstól". E szavakból világos, mily sok csoda történhetett Szent Julián sírjánál.

2. Szent Iulius és Julián. Édestestvérek a görögországi Mürmidónia vidékéről. Kiskoruktól fogva keresztény hitben nevelkedtek, fogadalmat téve, hogy örök szüzességben élnek és az egyházat szolgálják. Iulius áldozópap (presbiter), Julián pedig diakónus volt. II. Theodosius császártól engedélyt kaptak, hogy a birodalom egész területén lerombolhassák a bálványokat és keresztény templomokat építhessenek. Mint két apostol, e két testvér térítette a nem kereszténységet Keleten és Nyugaton, és építették a templomokat. Életük során száz templomot emeltek. Békességben hunytak el az Úrban Mediolanum (Milánó) közelében. Mediolanum lakói Szent Iuliust hívják segítségül a farkasok ellen.

3. Szent Arcsil vértanú, grúz király. István király fia és a nagy grúz uralkodó, Vahtang unokája volt. Arcsil király, mint hűséges keresztény és a kereszténység védelmezője, a muszlimok keze által szenvedett vértanúságot, és Krisztusért fejezték le 744. március 20-án. Nyolcvanéves volt, amikor az Úrért elszenvedte a mártírhalált és átköltözött a boldog örökkévalóságba.

4. Szent Luarszab vértanú, Kartli (Grúzia) fejedelme. Édesapja, X. György szintén a hitéért szenvedett, őt a perzsa sah mérgeztette meg. Luarszabot a Siráz melletti börtönbe vetették, ahol hét éven át raboskodott. Ezután I. Abbász sah parancsára két szolgájával együtt felakasztották a börtönben 1622. június 21-én. Sírja felett menynyei fényességet láttak.

Amikor Júliusz és testvére, Julián
A Magasságos Istennek felépítették
A kilencvenkilencedik templomot,
Akkor Julián sírboltot emelt

Szent életű bátyja, Júliusz számára.
S mikor a sírhelyet testvérének megmutatta,
Júliusz szelíden így szólt hozzá:
– Készülődj, édes testvérem,
E sír teneked épült,
Készülődj az Isten elé állni,
Előbb, mint bátyád, a bűnös Júliusz.
Mert Júliusznak azt rendelte az Isten,
Hogy építse meg a századik templomot is
Egy távoli, magányos szigeten.
Ahogy a dicső Júliusz mondotta,
Úgy is lett, ahogy megjövendölte:
Az idősebb előtt a fiatalabb testvér tért nyugovóra,
Az idősebb pedig betöltötte a száz templomot,
S mikor a századikat a szigeten befejezte,
Ő is átköltözött az örökkévalóságba.

ELMÉLKEDÉS

Amikor az ember gyakorolni kezdi a hallgatást, a csendet alacsonyabb rendűnek érzi a beszédnél; de amikor már gyakorlottá válik a hallgatásban, felismeri, hogy a beszéd alacsonyabb rendű a csendnél. Egy szerzetes azt mondta Szent Sziszojesznek: „Szeretném megőrizni a szívemet, de nem tudom", mire az öreg így válaszolt: „Hogyan őrizhetnénk meg a szívünket, amikor szívünk kapuja - a nyelv - nyitva áll?" Egyszer megkérdezték Kharilaoszt, Lükurgosz unokaöccsét, miért hozott a nagybátyja oly kevés törvényt. Ő így felelt: „Mert nincs szükség sok törvényre azoknak, akik keveset beszélnek."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni a vak Bartimeus csodás meggyógyítását (Mk 10, 46), nevezetesen:

1. hogyan kiált Bartimeus hittel az Úrhoz gyógyulásért, és hogyan gyógyítja meg őt az Úr,
2. hogyan ülök én is lélekben vakként az út szélén, amelyen az Úr elvonul; ha kiáltok Hozzá, Ő engem is meggyógyít.

SZENTBESZÉD
a vetésről és az aratásról

„Aki törvénytelenséget vet,
nyomorúságot arat.” (Péld. 22, 8)

Ha törvénytelenséget cselekszel, a nyomorúság talán elkerül téged azon a napon, amikor a bűnt elköveted, de ő hallotta a törvénytelenség hangját, és elkerülhetetlenül megérkezik a maga idejében.

Némely vetés édes, de az aratása keserű. Némely vetés életnek tűnik, de gyümölcse és aratása a halál.

Figyelj és tanulj a Szentírásból: Éva törvénytelenséget vetett az engedetlenség által, és a szülés fájdalma sújtotta őt. Káin törvénytelenséget vetett a testvérgyilkosság által, és a földön való álmatlan bolyongás kínja sújtotta őt. Szodoma és Gomora törvénytelenséget vetett, és a borzalmas halál kínját aratta le. Éli főpap fiai törvénytelenséget vetettek, mert tisztátalanságot műveltek a Szövetség ládája mellett, és gyötrelmet arattak, mert keservesen életüket vesztették a harcban.

Emlékezz Saulra, az ő törvénytelenségére és az ő nyomorúságára. Majd emlékezz Ahábra és Jezabelre. Majd emlékezz Heródesre és Júdásra. Majd emlékezz a mai napra, a tegnapi napra, a tegnapelőtti napra, és minden elmúlt napra, és figyelj minden nap szavára: aki törvénytelenséget vet, nyomorúságot arat! Van-e falu a világon, amely elé ez a tanítás nincs odatárva? Van-e tető, amely nem rejt maga alatt ilyen tanulságot? Van-e egyetlen élő ember, aki ne bizonyosodott volna meg e tanításról a körülötte lévő élő példákon keresztül?

Ó, Bölcs Úrunk, ha nem ismernénk akaratodat, kevesebbért felelnénk. De mivel megadtad nekünk, hogy ismerjük azt, Irgalmas Isten, adj nekünk erőt is, hogy végbevigyük azt életünk minden napján: Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

JUNIUS 22.

1. Szent Euszebiosz Szamoszatai vértanú püspök. Az arianizmus nagy leleplezője volt. Amikor az antiochiai püspöki szék megüresedett, az ő törekvéseinek köszönhetően választották meg Melétioszt pátriárkának – Melétioszt, az egyház nagy világítóoszlopát, aki halála után Szent Aranyszájú János méltó dicséretében részesült. Az ariánusok azonban hamarosan kiűzték Melétioszt Antiochiából. Amikor Konstantin gonosz fia, Konsztantiosz meghalt, egy nálánál is rosszabb uralkodó, Julianus Apostata

(a Hitehagyott) került a trónra. A Julianus-féle keresztényüldözések idején Szent Euszebiosz letette a papi ruhát, és katonai öltözetbe bújt, majd katonának álcázva járta a szíriai, föníciai és palesztinai üldözött egyházakat, mindenütt megerősítve az ortodox hitet, kinevezve a szükséges papokat, diakónusokat és egyéb klerikusokat, néhol pedig püspököket is. Julianus hírhedt bukása után Szent Euszebiosz tanácsára Melétiosz zsinatot hívott össze Antiochiában 361-ben, huszonhét főpap részvételével, ahol ismételten elítélték az ariánus eretnekséget, és kihirdették az ortodox hitet, ahogyan azt az I. Egyetemes Zsinaton megfogalmazták. Melétiosz és Euszebiosz mellett ezen a zsinaton különösen kitűnt a laodiceai Szent Pelágiusz, a híres szűz és aszkéta. Ez a zsinat a kegyes Jovianus császár idején zajlott. Ám ez a császár hamarosan meghalt, és a gonosz Valens került hatalomra, akivel visszatért az ortodoxok üldözése. Szent Melétioszt Örményországba, Euszebioszt Thrákiába, Pelágiuszt pedig Arábiába száműzték. Valens után Gratianus császár került trónra, aki szabadságot adott az Egyháznak, és a bebörtönzött vagy száműzött főpapokat visszaküldte helyükre. Így tért vissza Melétiosz Antiochiába, Euszebiosz Szamoszatába és Pelágiusz Laodiceába. Ebben az időben sok egyházmegye és egyházközség maradt pásztor nélkül, ezért Euszebiosz buzgón sietett, hogy törvényes pásztorokat találjon a népnek. Ám amikor a megválasztott Marinosz püspökkel Dolikhi városába érkezett, hogy az új főpapot beiktassa és az ott erős ariánus eretnekséget leleplezze, egy fanatikus eretnik a háztetőről cserepet dobott Euszebiosz fejére, és halálosan megsebesítette. Ebbe a sebbe halt bele az ortodoxia e nagy buzgója, a szent és vértanú, hogy örökké a paradicsomi boldogságban éljen. 379-ben szenvedett vértanúhalált.

2. Szent Zénón és Zina vértanúk. Szent Zénón római tiszt volt az arabiai Filadelfia városában, Zina pedig a szolgája. Amikor Maximianus császár idején kitört a keresztényüldözés, Szent Zénón bátran Maxim herceg elé állt, megvallotta hitét az egyetlen élő Istenben, és tanácsolta a hercegnek, hogy hagyjon fel a holt bálványok imádásával, és vegye fel az egyetlen igaz hitet. A herceg megharagudott és börtönbe vetette Zénónt. Amikor a hűséges Zina meglátogatta urát a fogságban, őt is elfogták és letartóztatták. Ezután mindkettőjüket megkínozták Krisztusért, végül pedig tűzbe vetették őket, amelyre a pogányok olajat öntöttek. Lelküket koszorúval koronázták meg Krisztus országában, testi maradványaikat pedig a Cipariszion nevű helyen, a Szent György-templomban temették el.

3. Szent Anasztázia, Szent Száva édesanyja. Sztefan Nemanja felesége; Vukán, Sztefan és Rasztko édesanyja. 1196-ban tette le a szerzetesi fogadalmat, ekkor kapta az Anasztázia nevet; kereszneve Anna volt. 1200. június 21-én hunyt el az Úrban. A studenicai kolostor előcsarnokában temették el, ereklyéi ma is a studenicai kolostorban nyugszanak. Néhány évvel ezelőtt Vojislav Bilbija diakónus készített egy gyönyörű szarkofágot, amelyben most az ereklyéi találhatók.

Az Egyház sosem marad pásztor nélkül,
Sem kínok nélkül, sem hősök nélkül.
Mikor megvillant a góliáti éles kard,
Ellentállt a szamoszatai pásztor,
Euszebiosz, és vele Melétiosz,
Mint két csillag – a harmadik: Pelágiusz.
A szent ortodoxia buzgó hívei,
Isten Egyházának dicső szentjei.
Szenvedés volt akkor a kereszténveknek,
Kegyetlen kín mindkét oldalról,
Egyfelől a bősz eretnekek,
Másfelől az esztelen császárok.
Nehéz volt a lelket megőrizni,
És az isteni igazság mellett kitartani,
A hazugság és az erőszak ellenében.
A gyom között kevés volt a bazsalikom,
Kevés, kevés a szalmagyopár és az árvalányhaj!
Három püspök – három illatos virág.
Elegendő méz a világ minden mérge ellen.
Euszebiosz hitvallóként kezdte,
És életét vértanúként fejezte be.
Euszebiosz főpapunk,
Áldj meg minket, Isten kedveltje!

ELMÉLKEDÉS

Miért engedi meg a jóságos Úr, hogy az igaz hitet támadások és gyötrelmek érjék, miközben az eretnekségeknek és a pogányságnak megengedi a nyugalom élvezetét? „Miért?" – kérdezi Szent Aranyszájú János is, és rögtön válaszol: „Azért, hogy felismerd azok (vagyis az eretnekségek és a pogányság) gyengeségét, látva, hogy háborgatás nélkül, önmaguktól is szétesnek; és hogy meggyőződj a hit erejéről, amely elviseli a bajokat, sőt, ellenfelei által is gyarapodik." „Ha tehát a pogányokkal vagy a nyomorult zsidókkal vitatkozunk, elegendő az isteni erő bizonyítékaként azt említeni, hogy a (keresztény) hit, számtalan küzdelemnek alávetve, győzedelmeskedett", még akkor is, amikor az egész világ ellene állt. Szent Izsák, a Szír pedig így szól: „Isten ember iránti csodálatos szeretete akkor ismerhető fel, amikor az ember olyan nyomorúságban van, amely lerombolja minden reményét. Itt mutatja meg Isten az Ő erejét és az Ő szabadítását. Mert az ember sohasem ismeri meg Isten erejét a nyugalomban és a szabadságban."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni Zakariás főpap csodás megnémulását (Lk 1, 20), nevezetesen:

1. hogyan nem hitt Zakariás Isten angyalának abban, hogy feleségének idős méhe foganni és szülni tud, és hogyan némult meg emiatt az angyal szava szerint,

2. hogyan vagyok én is mintha némasággal lennék sújtva, amikor nem tudok méltóképpen beszélni Isten csodáiról, mert kicsiny a hitem.

SZENTBESZÉD
arról, hogyan mentegetőzik a lusta

„A lusta azt mondja: oroszlán van odakint!" (Péld. 22, 13).

Hogy igazolja restségét, a lusta valamilyen munka nehézségeit és akadályait hangsúlyozza, és azokat minden mértéken felül felnagyítja. Ha egyetlen ember zavarja, azt fogja mondani, hogy az egész falu hátráltatja; ha zizegnek a levelek, azzal mentegetőzik, hogy a vihar miatt nem tud dolgozni; ha nyúl van a ház előtt, azt mondja: oroszlán! Csak hogy ne kelljen kijönnie a házból, és hogy elhalaszthassa a munkát.

A restség teljesen ellentétes az emberi természettel. Az ember természete cselekvő: arra vágyik, hogy tevékenykedjen, dolgozzon, építsen. A lusta állapot a természet eltorzulásának biztos jele az emberben. Hogy a restség rettenetes bűn, abból is látszik, hogy egy cselekvő ember sohasem irigyli a lustát, míg a lusta irigyli a cselekvőt; éppen úgy, ahogy a józan ember nem irigyli az iszákost, de az iszákos irigyli a józant.

Ó, Urunk, mindenható Teremtőnk, ments meg minket a tompa és bűnös restségtől, amellyel eltávolodunk eredeti természetünktől, a Te képedtől és hasonlatosságodtól, minden teremtmények Uralkodója! Ihless meg minket Szentlelkeddel, aki mindeneket mozgató és örömszerző. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

JUNIUS 23.

1. Szent Agrippina vértanú. Szent Agrippina Rómában született és nevelkedett. Gyermekkorától fogva az evangélium szerint élt, elűzve szívéből a szenvedélyek bűzét, és megtöltve azt a szűzi tisztaság és a szemérmesség illatával. Krisztus Urunknak szentelte magát, és mint Krisztus menyasszonya, Valerianus császár idején szenvedett vértanúhalált. Botokkal verték, amíg csontjai össze nem törtek. Isten angyala

megjelent neki és megerősítette őt. Az újabb kínzások közepette adta át lelkét Istennek. Barátnői: Vasza, Paula és Agatonika Szicília szigetére vitték ereklyéit, és ott tisztességgel eltemették. Később ott templomot emeltek Szent Agrippina tiszteletére. Ereklyéinél számtalan csoda történt. Ereklyéinek ereje még az agarénusokat (szaracénokat) is visszaverte a várostól, ahol nyugodtak. 275-ben hunyt el, és elnyerte a dicsőség koszorúját.

2. Szent Eusztokhiosz, Gaiosz és társaik vértanúk. Eusztokhiosz bálványimádó pap volt Maximianus császár idején, de látva a keresztény vértanúk hősiességét, elvetette a pogányságot és megkeresztelkedett. Maga Eudoxiosz antiochiai püspök keresztelte meg. Ezután Eusztokhiosz fokozatosan áttérítette rokonait a keresztény hitre. Rokona, Gaiosz három ifjúval - Provosszal, Lolliosszal és Orbánnal (Urbanus) – együtt keresztelkedett meg. Mindannyiukat, és másokat is velük együtt, bíróság elé állították, megkínozták és hitükért lefejezték őket Lisztrában. Lelkük Krisztus halhatatlan Országába költözött.

3. A Vlagyimiri Legszentebb Istenszülő-ikon emléknapja. Amikor Ahmed tatár kán ostrom alá vette Moszkvát, Iván Vasziljevics fejedelem seregével a város védelmére indult. Bár a fejedelem serege létszámban elmaradt a tatárokétól és gyengébb is volt náluk, mégis győzedelmeskedett. A tatárokra ugyanis hirtelen leírhatatlan félelem támadt, zavarodottság lett úrrá rajtuk, és elmenekültek. Ezt a váratlan sikert mindenki a Legszentebb Istenszülő ikonjának tulajdonította, amely előtt a nép esedezett a tatárok elleni szabadulásért. Ezért határozták meg Oroszországban június 23-át e csoda emléknapjának.

4. Történet Teofil bűnbánatáról. Ő, a püspök iránti irigységből, eladta lelkét az ördögnek, és írásban tagadta meg Krisztust és az Istenszülőt. Később azonban Teofil keservesen megbánta tettét, negyvennapos böjt és könnyes imádságok után kieszközölte a Szent és Tisztaságos bocsánatát, visszakapta az ördögnek adott írást, és bűnét nyilvánosan megvallotta a templomban a püspök és a nép előtt. Amikor a püspök feloldozta és megáldoztatta őt, Teofil arca felragyogott, mint a nap. Íme a példa, hogy az irgalmas Isten nemcsak megbocsátja az igaz bűnbánók bűneit, hanem a szentek közé is sorolja őket.

Agrippina, tisztább a liliomnál,
Isten Fiának jegyese,
Lelke fényesebb a lángnál,
Hite szilárdabb a kőnél.
A korbácsütések alatt az Úrhoz imádkozott,
Sebeiben zsoltárokat énekelt,
Mindent megbocsátott, mindenkit megáldott,

Mint egy véres oszlop, úgy állt az ítélőszék előtt.
Mikor csontjai már összetörtek,
Angyal szállt alá – és sebei begyógyultak!
De mikor újabb kínok szakadtak rá,
Agrippina ereje elfogyott,
Átadta lelkét az Istennek,
A lélek elszállt, a test hátramaradt.
Szent Agrippina szent ereklyéi
Szicília földjének védelmezői.
Gyógyírai a nyomorultaknak és betegeknek,
S védelem a gyilkos hordák ellen.
Szent Agrippina imádságai által
Minket is kerüljön el minden baj.

ELMÉLKEDÉS

A harag nélküli türelem – ez a keresztény türelem; a tehetetlen haraggal párosult türelem azonban nem sokban különbözik a bosszútól. Szentjeink minden evangéliumi erényben nagyok, de ó, mily hatalmasak és fenségesek a harag nélküli türelemben! Talán azért tűnnek ebben az erényben a legnagyobbnak, mert mi ebben vagyunk a legkisebbek. Amikor a sivatagi atyák egyszer körülvették Törpe Jánost, hogy tanítását hallgassák, egy irigy ember odaszólt: „János, a te edényed tele van méreggel!", mire a haragtalan János rögtön így válaszolt: „Ezt te mondtad, látva csupán a külsejét, de mit mondanál, ha látnád a belsejét is?" Amikor pedig Szent Cipriánt, Karthágó püspökét a kivégzésére vezették, elrendelte, hogy halála után adjanak a hóhérnak fáradozásáért 25 aranyat.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni Zakariás csodás kigyógyulását a némaságból (Lk 1, 64), nevezetesen:

1. hogyan némult meg Zakariás, mert nem hitt Isten angyalának,
2. hogyan szólalt meg, amint teljesítette az angyali parancsot (Lk 1, 63),
3. hogyan hullik le az én lelkemről is a némaság, amint elkezdem teljesíteni Isten parancsolatait, és hogyan telik meg lelkem Isten szerinti értelemmel és bölcsességgel.

SZENTBESZÉD
arról, hogy miért nem kel irigyelni a bűnösöket

„A gonosz emberekre ne nézz
irigy szemmel.” (Péld. 24, 1)

Irigyli-e bárki a leprást? Nem irigyli. Miért irigylik hát némelyek a gonoszt, amikor a gonoszság nagyobb betegség a lepránál? A lepra a test betegsége, a gonoszság pedig a léleké. A leprás lehet belül egészséges, miközben kívül beteg; a gonosz viszont lehet kívül egészséges, de a belső énje beteg – a szíve beteg. Nagyobb értéke van a kívül beteg, de egészséges belsővel bíró fának, mint annak, amely kívül egészséges, de a belseje korhadt. Így a lepra kisebb rossz a gonoszságnál, azaz a bűnnél. Mert a Bölcs a gonoszság alatt a bűnt értette.

Irigyli-e az orvos a beteget? Nem irigyli. Az igaz ember sem irigyli a bűnöst. Ha nem tudod, igaz vagy-e, vizsgáld meg a szívedet: irigyeled-e a bűnöst? Ha irigyeled, akkor nem vagy igaz ember; ha viszont nem irigyeled – örvendezz, Isten igaz embere. Beteg irigyelhet beteget; beteg irigyelhet egészségest; de az egészséges nem irigyli a beteget. Az igaz sem irigyli a bűnöst. Az orvos felismeri a halálos betegséget páciensénél, és tudva azt, sajnálja őt – nem pedig irigyli. Az igaz ember is felismeri a bűn betegségét, amely hátborzongató és halálos, ezért nem irigyli a bűnöst, hanem sajnálja őt.

Ó, jóságos és könyörületes Urunk, gyomláld ki az irigységet szívünkből, és gyökereztesd bele a szeretetet. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

JUNIUS 24.

1. Keresztelő Szent János, az Úr Előhírnöke születése. Hat hónappal azelőtt, hogy a názáreti Boldogságos Szűz Máriának megjelent volna, Isten nagy arkangyala, Gábriel megjelent Zakariás főpapnak a jeruzsálemi templomban. Mielőtt hírül adta volna a férfi nélkül való szűz csodás foganását, az arkangyal hírül adta a gyermektelen, idős asszony csodás foganását. Zakariás nem hitt azonnal Isten hírnökének, ezért nyelve némaságba kötött, és néma is maradt egészen János születésének nyolcadik napjáig. Azon a napon Zakariás és Erzsébet rokonai egybegyűltek a gyermek körülmetélésére és a névadásra. Amikor kérdezték az apát, milyen nevet kíván adni a fiának, ő némaságában egy táblára ezt írta: János. Abban a pillanatban megoldódott a nyelve, és beszélni kezdett. Zakariás háza a hegyekben volt, Betlehem és Hebron között. Egész Izraelben elterjedt a hír Isten angyalának Zakariásnál tett látogatásáról, Zakariás némaságáról és nyelvének megoldódásáról abban az órában, amikor leírta

a János nevet. E hír Heródeshez is eljutott. Ezért Heródes, amikor parancsot adott a betlehemi gyermekek megölésére, embereket küldött Zakariás hegyi otthonába is, hogy Jánost is megöljék. De Erzsébet időben elrejtette a gyermeket. A feldühödött Heródes király ekkor bakókat küldött a templomba Zakariáshoz (mivel Zakariásnak éppen akkor volt szolgálati ideje a jeruzsálemi templomban), hogy öljék meg őt. Zakariást az előcsarnok és a templom között ölték meg; vére megalvadt és megkövesedett a köveken, és ott maradt állandó tanúbizonyságként Heródes ellen. Erzsébet a gyermekkel egy barlangban rejtőzött el, ahol hamarosan elhunyt. Az ifjú János egyedül maradt a pusztában, Isten és Isten angyalainak gondviselésére bízva.

2. Szent Nikéta, Remesiana püspöke. Nolai Szent Paulinus barátja és kortársa (lásd: január 23.). Úgy tűnik, szláv származású volt, és mint ilyen, a szlávok között hirdette az evangéliumot a Nis és Pirot környéki régióban. Hogy milyen változást hozott Szent Nikéta a szlávok között, azt leginkább Szent Paulinus Nikétához írt éneke mutatja: „Micsoda változás! És mily boldogító! Az addig járhatatlan és véres hegyek most rablókat rejtenek, akik szerzetesekké, a béke neveltjeivé váltak. Ahol egykor vadállati erkölcsök voltak, ott most angyali ábrázat van. Az igaz ember abban a barlangban rejtőzik, ahol korábban a gonosztevő lakott." Szent Nikéta székhelye Remesiana városa volt, amelyet egyesek Pirottal azonosítanak. Missziós szolgálata mellett Szent Nikéta több könyvet is írt, például hat könyvet a hitről, valamint egy könyvet az elbukott lányról (amely sokakat bűnbánatra indított). Szent Nikéta az 5. században hunyt el az Úrban.

3. Szent Orentiosz, Pharnakiosz, Erosz, Phirmosz, Phirminosz, Kiriákosz és Longinosz vértanúk. Édestestvérek voltak, római katonák Maximianus császár idején. Amikor a rómaiak a szkíták ellen hadakoztak a Dunán túl, Szent Orentiosz párviadalra kelt a szkíta óriással, Marottal, és megölte őt. Emiatt az egész római sereg áldozatot mutatott be az isteneknek, de Orentiosz és testvérei kijelentették, hogy ők keresztények, és nem áldozhatnak süket és néma bálványoknak. Katonai érdemeikre való tekintet nélkül a Kaszpi-tenger vidékére száműzték őket, de útközben mind a heten, egyik a másik után, az éhségtől és a kínoktól bevégezték életüket, és átköltöztek Krisztus Országába.

Isten csodájával jött János a világra,
Mint egykor Izsák Sárának és Ábrahámnak,
Isten csodájával maradt életben
Heródes véres kése elől.
A kés elvétette az ifjú Jánost,
De nem vétette el János apját.
Isten csodájával a pusztában
János harminc évig kitartott,
Isten szolgájának – angyalok a pásztorai,

Az árvának – angyalok az őrizői!
Növekedett János – mint szelíd bárány,
Hogy Isten Bárányának szolgáljon,
Hogy a fehér napot a nap előtt hirdesse,
Az Ismeretlent megismerje és dicsőítse.
A nagy próféták beteljesítője,
S az isteni apostolok kezdete.
Mint Illés, Istennel beszélgetett,
Mint apostol, szeretett és feddett,
A főpap csodálatos fia,
Isten vértanúinak elsőszülött testvére.

ELMÉLKEDÉS

Az egyik különbség az ékesen szóló görög filozófia és a keresztény hit között az, hogy a görög filozófia szavakkal teljesen és világosan kifejthető, olvasással pedig felfogható, míg a keresztény hitet sem lehet szavakkal maradéktalanul kifejezni, sem pedig – sőt, még kevésbé – pusztán olvasással megérteni. A keresztény hit hirdetéséhez elengedhetetlen a hirdető példamutatása, a megértéséhez és befogadásához pedig az olvasáson kívül a gyakorlásra is szükség van. Amikor Phótiosz pátriárka olvasta Markosz Aszkéta szavait a lelki életről, észlelt bizonyos homályosságot az írónál, melyről bölcsen megjegyezte, hogy az „nem az előadás homályosságából ered, hanem abból, hogy az ott kifejtett igazságok jobban megérthetők a gyakorlat által (mint a szavak révén), és nem magyarázhatók meg pusztán szavakkal. És ez – teszi hozzá a nagy pátriárka - nemcsak ezekre a beszédekre vagy csak erre az egyetlen férfira igaz, hanem mindazokra, akik igyekeztek leírni az aszkézis törvényeit, a szenvedélyeket és az útmutatásokat, amelyek jobban megérthetők magából a cselekvésből (gyakorlásból).”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni az agg Simeon, az Istenfogadó csodás felismerését (Lk 2, 27):

1. hogyan ismerte fel ez a szent aggastyán lélekben a gyenge Gyermeket mint Urat és Messiást, miközben az elvakult írástudók és papok akkor sem ismerték fel Őt, amikor számtalan csodát tett és hallatlan bölcsességet hirdetett,

2. hogyan nem ismerheti fel az én lelkem sem az Urat, ha megcsontosodott a bűnökben.

SZENTBESZÉD
a káröröm ellen

„Hogyha ellenséged elbukik, ne örülj, ne ujjongjon szíved, amikor elbotlik..” (Péld. 24, 17)

Ember ő is, ne örülj az esésének. Testvéred ő, ne repessen a szíved, ha tönkremegy. Isten az életre teremtette őt, és Isten nem örül a pusztulásának. Ne örülj te sem annak, ami Istent szomorítja. Amikor egy ember elvész, Isten veszít; vajon te örülhetsz -e Teremtőd, Szülőd veszteségének? Amikor az angyalok sírnak, te vigadozol?

Amikor elesik ellenséged, imádkozz érte Istenhez, hogy Isten mentse meg őt, és adj hálát Istennek, hogy te nem estél el így. Ugyanabból az anyagból vagytok te is és ő is, mint két edény a fazekas kezéből. Ha az egyik edény eltörik, kell-e a másiknak nevetnie és örülnie? Nézd, a kis kavics, amely összetörte azt az edényt, csak valakinek a kezére vár, hogy felemelje, és összetörje ezt az edényt is. Mindkét edény ugyanabból az anyagból van, és egy kis kavics száz edényt is összezúzhat.

Amikor egy juh elveszik, kell-e a többi nyájnak örülnie? Nem, nem szabad örülniük. Mert nézd, a Pásztor elhagyja a nyájat, és aggódva indul keresni az elveszett juhot. A Pásztor vesztesége a nyáj vesztesége is. Ezért ne örülj, ha elesik ellenséged, mert a te Pásztorod és az övé is, az Úr Jézus Krisztus, nem örül az ő bukásának.

Ó, Úr Jézus Krisztus, Jó Pásztor, gyomláld ki a károrömöt szívünkből, és helyébe ültess szívünkbe könyörületet és testvéri szeretetet. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

JUNIUS 25.

1. Szent Fevronyia vértanúnő. Proszphórosz római szenátor leánya volt. Hogy elkerülje a halandó emberrel való házasságot, Krisztusnak jegyezte el magát, és Keleten, Asszíria földjén vonult kolostorba, ahol nagynénje, Vriena volt az apátnő. Liszimakhosz, egy előkelő fia, feleségül kívánta venni Fevronyiát, ám mivel Diocletianus császár titkos kereszténynek gyanította a férfit, Keletre küldte őt nagybátyjával, Szelénosszal, hogy fogják el és öljék meg a keresztényeket. Szelénosz kegyetlen volt, mint a fenevad, és mindenütt kíméletlenül irtotta a keresztényeket. Liszimakhosz ellenben, ahol csak tudta, kímélte a hívőket és elrejtette őket vadállati nagybátyja elől. Miután Palmürában pusztítást végzett a keresztények között, Szelénosz Szivapolisz városába érkezett, amelynek közelében egy szűzi kolostor állt ötven aszkétanővel, köztük Fevronyiával. Noha mindössze húszéves volt, Fevronyiát a kolostorban és a városban is

nagy tisztelet övezte szelídsége, bölcsessége és önmegtartóztatása miatt. Ebben a kolostorban a korábbi apátnő, boldog Platonyida szabályát tartották, miszerint minden pénteket kizárólag imádsággal és a szent könyvek olvasásával töltenek, minden egyéb munka nélkül. Vriena Fevronyiát jelölte ki, hogy olvasson a nővéreknek; ezt egy függöny mögé rejtőzve tette, hogy senkit ne vonjon el a figyelmét az ő arcának szépsége. Amikor Szelénosz hallott Fevronyiáról, megparancsolta, hogy vezessék elé. Mivel a szent szűz nem volt hajlandó megtagadni Krisztust, sem házasságra lépni egy halandó emberrel, a zsarnok megparancsolta, hogy korbácsolják meg, üssék ki a fogait, vágják le a kezeit, melleit, lábait, végül pedig fejezzék le karddal. Ám a kínzót még aznap utolérte Isten rettenetes büntetése: téboly szállta meg, és halálos rettegés vett erőt rajta; ebben a borzalomban fejét egy márványoszlopba verte és holtan rogyott össze. Liszimakhosz elrendelte, hogy gyűjtsék össze Fevronyia testét és vigyék a kolostorba, ahol tisztességgel eltemették; ő maga pedig sok más katonával együtt megkeresztelkedett. Szent Fevronyia ereklyéinél sok gyógyulás történt, ő maga pedig megjelent ünnepnapján, és ott állt megszokott helyén a nővérek között, akik félelemmel és örömmel néztek rá. Szent Fevronyia 310-ben szenvedett vértanúhalált és költözött az örök boldogságba, 363-ban pedig ereklyéit Konstantinápolyba szállították.

2. Szent Dionisziusz. Az athoszi Szent János (Dionisziat) kolostor alapítója. Az albániai Korça (Koricé) városából származott. Idősebb bátyja, Teodóz a Szent Hegyre vonult, ahol idővel a Philotheou kolostor apátja lett. Amikor Dionisziusz felnőtt, követte bátyját a Philotheouba, ahol az szerzetessé avatta őt. Isten gondviselése folytán Teodózt, miközben egyszer kolostori ügyben Konstantinápolyban tartózkodott, megválasztották és felszentelték Trapezunt (Trebizond) metropolitájává. Dionisziusznak eközben minden éjjel különös fényesség kezdett mutatkozni azon a helyen, ahol később felépítette a Keresztelő Szent János tiszteletére szentelt hajlékot. Ezt a fényt égi jelnek tekintette, amely azt üzente, hogy ott kolostort kell emelnie. Dionisziusz elment Trapezuntba bátyjához és II. Alexiosz Komnénosz császárhoz, hogy segítséget kérjen. A császár pénzt és oklevelet (khrüszobulloszt) adott neki, amelyet mindmáig a kolostorban őriznek. 1380-ban alapította meg Dionisziusz a Keresztelő Szent Jánosmonostort. Ám amikor egyszer tengeri rablók kifosztották az épületet, Dionisziusz ismét Trapezuntba ment segítségért, és ott fejezte be életét, hetvenkét éves korában. A Dionisziatou kolostor mind a mai napig virágzik és fejlődik. Ebben a kolostorban található az Istenszülő „Dicséret” nevű ikonja, amelyet Alexiosz Komnénosz császár ajándékozott Dionisziusznak. A hagyomány szerint ezen ikon előtt olvasták fel először a Szergiosz pátriárka által összeállított Akathisztoszt az Istenszülőhöz.

Fevronyia szűz Krisztust vallja,
Véresen és sápadtan áll az ítélőszék előtt.

Fevronyia ifjú, mint a pálmaág,
Nemes gyümölcstől súlyos az az ág,
Így szól Szelénoszhoz: „Nekem vőlegényem van,
S semmilyen tisztességet tőled el nem fogadok.
Krisztus az én dicsőségem, Krisztus a büszkeségem,
Ó, mily gyönyörű az én Vőlegényem arca!
Vágd le, vágd le lábam – az utat már megtette!
Vágd le, vágd le kezem – a munkát elvégezte!
Vágd le, vágd le nyelvem – szívvel fogok imádkozni!
Zúzd szét, zúzd szét számat – szívvel fogok szólni!
Korbácsold, törd össze testem – mire való a testem?
Szebb öltözetet készített nekem a Vőlegényem,
Fent az egekben, a sok szent között,
Az édes Paradicsomban, az angyalok között.
Amikor elmegyek, ne hidd, Szelénosz,
Hogy életed keserűsége véget ér.
De hallj meg és emlékezz: íme, ugyanazon a napon
Együtt fogunk az élő Isten elé állni:
Te mint kínzó – én mint általad kínzott,
S mindenki viszi magával a tulajdon tetteit.”

ELMÉLKEDÉS

„Aki el akarja kerülni a jövőbeli bajokat, annak örömmel kell viselnie a jelenlegieket” – mondta Márkosz Aszkéta. Az emberek nagy csapásnak tartják a rágalmat, és kevesen vannak, akik zúgolódás nélkül viselik el ezt a nyomorúságot. Ó, mily gyönyörű gyümölcse van a békességgel elviselt kísértésnek! A kísértést azért kapjuk, hogy jó lelki üzletet kössünk, mi mégis elszalasztjuk a lehetőséget, és üres kézzel maradunk a piacon. Nézd, Atanáz, Vazul, Aranyszájú János, Makáriosz, Sziszojesz és a Legrágalmazottabb több ezer más követője is rágalmazás áldozata lett. De Isten, aki mindent az üdvösségünkre rendez el, úgy rendelte, hogy a rágalom tövisei között a dicsőség illatos rózsái nyíljanak ki mindazoknak, akiket az Ő nevéért rágalmaztak. Ha nem rágalmazták volna meg, vajon látta volna-e István a nyitott eget és Isten dicsőségét a mennyben? És a tiszta életű József elleni rágalom nem az ő még nagyobb dicsőségét szolgálta-e?

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni a csodálatos halfogást a mélységben (Lk 5, 4), nevezetesen:

1. hogyan mentek az apostolok a mélyre, és az Úr áldásával hogyan fogtak rengeteg halat,

2. hogyan vagyok én is üres és éhes, amíg az érzékek sekélyes vizében állok, és ott próbálok erőt és bölcsességet fogni,

3. hogyan kell a lelki mélységekbe indulnom az Úr áldásával, hogy ott gazdag zsákmányt ejtsek.

SZENTBESZÉD
a mairól és a holnapi napról

„Ne dicsekedj a holnapi nappal, mert nem tudod, mit hoz a nap." (Péld. 27, 1)

Ne dicsekedjünk, testvéreim, azzal, ami nincs a hatalmunkban. Az időket és az esztendőket az Úr a saját hatalma alá rendelte, és Ő rendelkezik velük. Csak Isten tudja egyedül, hogy a holnapi nap az élők vagy a holtak közé sorol-e minket. Némelyek az esküvőjük előestéjén haltak meg; mások a királyi koronázásuk előtti napon szálltak a sírba. Senki ne mondja hát: holnap lesz életem legboldogabb napja, mert holnap házasságra lépek! Vagy: holnap királyi koronát tesznek a fejemre! Vagy: holnap nagy lakomára megyek! Vagy: holnap nagy nyereség ér engem! Ó, senki ne beszéljen a holnapi nap szerencséjéről. Nézd, még ezen az éjszakán elhagyhatja a lélek a testet, és holnapra fekete démonok gyűrűjében találhatja magát a vámszedőhelyeken! Még ezen az éjszakán elszakadhat az ember rokonaitól és barátaitól, gazdagságtól és tisztességtől, naptól és csillagoktól, és egy egészen ismeretlen társaságban, nem látott helyen, váratlan ítélet előtt találhatja magát.

Ahelyett, hogy a holnapi nappal dicsekednénk, inkább imádkozzunk Istenhez, hogy adja meg nekünk a mindennapi kenyerünket ma. Talán a mai nap az utolsó napunk a földön. Ezért jobb ezt a napot minden elmúlt földi napunk megbánásával tölteni, mint hiábavalóan ábrándozni a holnapi napról – egy olyan napról, amely talán soha nem virrad fel ránk. A holnapi napról való hiú ábrándozás semmi jót nem hozhat nekünk, míg az egyetlen napi bűnbánat és sírás megmenthet minket az örök tűztől.

Igazságos Urunk, égesd el bennünk az esztelen hiúságot. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

JUNIUS 26.

1. Tisztelendő Dávid. Születése szerint szaloniki. Előbb Szaloniki közelében, egy mandulafa alatt épített kunyhóban aszkétáskodott. Később Thesszáliában folytatta lelki tusáját. A böjt, az imádság és a virrasztás által annyira megtisztult, hogy méltóvá vált Isten nagy kegyelmének befogadására. Egyszer parazsat vett a kezébe, tömjént tett rá, és megfüstölte a császárt anélkül, hogy a keze bármilyen sérülést szenvedett volna. Ezt látva a császár földig hajolt előtte. Számtalan csodájával ámulatba ejtette az embereket. Békében hunyt el, és költözött át a boldog örökkévalóságba 540-ben.

2. A Tyihvini ikon ünnepe. Az Istenszülőnek ez az ikonja eredetileg Konstantinápolyban volt, de hetven évvel a város elesése előtt, 1383-ban, hirtelen megjelent a levegőben az észak-oroszországi Tyihvin városa közelében. Ott, ahol a földre ereszkedett, templom és monostor épült. Tyihvin városa után nevezték el Tyihvini ikonnak. Számtalan csoda történt e csodatevő ikon által; különösen sok beteg nyert tőle gyógyulást.

3. Az Hodigitrija (Útmutató) ikon ünnepe. Ezt az ikont maga Lukács evangélista festette fára. A Szentséges Istenszülő látta az ikont és megáldotta azt. Szent Lukács ezt az ikont a méltóságos Teofilnak ajándékozta, akinek az Apostolok Cselekedeteit is írta. Antiochiából az ikon később Jeruzsálembe került, majd Jeruzsálemből Eudokia császárné vitte el és küldte ajándékba a császár jámbor nővérének, Pulkheriának Konstantinápolyba. Pulkheria a saját alapítású blahernai templomban helyezte el. Egyszer a Szentséges Istenszülő megjelent két vak embernek, és a blahernai templomba vezette őket a saját ikonja elé, ahol mindkettőjük látását visszaadta. Ezért nevezték el az ikont Hodigitriának – azaz Útmutatónak. Amikor Hozró perzsa király és a szkíta kagán seregei megtámadták Konstantinápolyt, Szergiusz pátriárka kivitte ezt az ikont a városfalakra, és végighordozta azokon. A Szentséges Istenszülő ekkor megmentette a kereszténye ket a hitetlenektől. Az ellenséges seregek összezavarodtak, a tenger felkorbácsolódott, a hajók elsüllyedtek, az életben maradt ellenségek pedig menekülésre fogtak. Ettől kezdve rendelték el a Szentséges Istenszülő e csodájának emléknapját a Nagyböjt ötödik hetének szombatjára, az Akathisztosz eléneklésével. Az ikonrombolás idején ezt az ikont a Pantokrátor-monostorba vitték, ott a falba falazták, és egy égő mécsest hagytak előtte. Ahogyan befalazták, később pontosan úgy találtak rá.

4. A Liddai (vagy Római) Istenszülő-ikon ünnepe. Gennádiosz pátriárka az ikonrombolás idején Rómába küldte ezt az ikont. Az ikon magától, minden hajónál gyorsabban úszott oda a vízen, majd amikor az ikonrombolók belefáradtak az üldözésbe, ugyanezen az úton úszott vissza Konstantinápolyba.

A Liddai Istenszülő-ikont,
Germán pátriárka, a hit foglya,
Küldte a pápának Konstantinápolyból,
Mikor Kelet az ikonok miatt szenvedett.
Az ikon elindult a víz felszínén,
Gyorsabban, mint tengeren járó gályák,
Könnyebb volt a víznél s a lágy szellőnél,
Hullámok hátán, a vizet nem érintve.
Hosszú ideig maradt az ikon Rómában,
Sok-sok időn át, hosszú éveken,
Amíg az ikonromboló császárok
Krisztus elleni harcukba bele nem fáradtak.
S mikor az arany béke Keletet beborította,
A Liddai ikon hazatért,
Könnyebb volt a víznél s a lágy szellőnél,
Hullámok hátán, a vizet nem érintve.
Két főváros, két mártír-város,
Megismerte az Istenszülő erejét,
A Liddai ikon csodás hatalmát,
Mely halottat támaszt s beteget gyógyít.

ELMÉLKEDÉS

A bűnbánat szüntelenül szükséges a keresztény ember számára, egészen az utolsó leheletéig. „Vizsgáld meg és meglátod" – mondja Szent Márk, a Remete –, „hogy a kegyesség titka Isten kedveltjeiben a bűnbánat által valósult meg." Bűnbánat még a halálos ágyon is! Történt egyszer egy ilyen eset: egy idős aszkéta és neves lelkiatya haldoklott, és papot hívatott, hogy áldoztassa meg. Útközben egy rabló csatlakozott a paphoz, mert ő is látni akarta, hogyan hal meg egy szent ember. A szent öreg békésen magához vette a Szent Áldozást, és nyugodtan beszélgetett a pappal. Ekkor a rabló sírva fakadt, és így szólt: „Boldog vagy te! Ó, vajon én miféle halálra érdemesülök?" A szent öreg (hirtelen elgőgösödve) így válaszolt neki: „Légy te is olyan, mint én, és akkor neked is olyan lesz, mint nekem!" A rabló sírva és önmagát siratva indult vissza útján. Eközben összeesett és meghalt. Ekkor az emberek látták, hogy egy Krisztusért balgatag sír a szent öreg felett, a rabló felett pedig táncol és énekel. Amikor kérdezték tőle ennek okát, ő így felelt: „Amaz (az öreg) kevélységével elvesztett minden érdemet; ez (a rabló) pedig a bűnbánat gyümölcsét nyerte!"

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni a meggörnyedt asszony csodás meggyógyítását (Lk 13, 11):

1. ahogyan az Úr rátette kezét a meggörnyedt asszonyra, és az asszony felegyenesedett,

2. ahogyan az én lelkem is olyan, mint a meggörnyedt asszony, a föld felé hajolva,

3. ahogyan az Úr ráteheti lelkemre az Ő kezét, azaz az Ő Szentlelkét, és a görnyedtségem azonnal felegyenesedik.

SZENTBESZÉD
az istentelenek félelméről

„Futnak a hitetlenek, bár senki sem üldözi őket,az igazak pedig bátrak, mint az ifjú oroszlánok.” (Péld 28,1)

Az istentelenek még az árnyéktól is félnek; a fák árnyéka seregnek tűnik nekik. Bárhol zörren valami, a hitetlen azt gondolja: jön a bosszúálló! A levelek rezgését lánccsörgésnek hallja; a madarak hangját vadászkiáltásnak tekinti, akik vadat űznek; a fűre úgy tekint, mint bűnének kémjére; a vízre mint ellene szóló tanúra; a napra mint bíróra; a csillagokra mint gúnyolódókra. Ó, testvéreim, mennyi hazugság születik a félelemből! Mert a félelem a bűnből van, a bűn az ördögtől, az ördög pedig minden hazugság atyja.

A félelem a bűn első gyümölcse. Amikor Ádám vétkezett, elrejtőzött Isten arca elől. És amikor Isten szólította őt, monda: „Hallottam szavadat, és megijedtem” (Móz I. 3,10). A bűn előtt Ádám nem ismerte a félelmet; nem rejtőzött el Isten arca elől, hanem ellenkezőleg, mindig sietett Isten elé. De amint vétkezett, megijedt!

Az igazak pedig bátrak, mint az ifjú oroszlánok. Bűn nélkül nincs félelem. Bűn nélkül nincs erőtlenség. A bűntelenek hatalmasak, felettébb hatalmasak, és bátrak, felettébb bátrak. Az igazak erősek és rettenthetetlenek. Ilyenek az igazak, csakis az igazak.

Ó, bűntelen Urunk, ments meg minket a hiábavaló félelemtől, de még előbb óvj meg minket a bűntől, a félelem szülőjétől. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

JUNIUS 27.

1. Szent Sámson, a vendégszerető. Ez a szent gazdag és előkelő szülők gyermekeként született a régi Rómában, ahol korának minden világi tudományát elsajátította, különösen az orvostudománynak szentelve magát. Sámson irgalmas és ellenszolgáltatást nem váró (ingyenes) orvos volt, aki a betegeknek testi és lelki orvosságot egyaránt adott, mindenkit a keresztény hit előírásainak betartására buzdítva. Később Konstantinápolyba költözött, ahol egy kicsiny házban élt. Innen árasztotta minden irányba – mint a nap a fény sugarait – az alamizsnát, a vigasztalást, a tanácsot, a reményt, a gyógyírt és általában a segítséget a gyámoltalanoknak, legyen az lelki vagy testi. A pátriárka hallván e férfiú magasztos erényeiről, pappá szentelte őt. Ebben az időben betegedett meg Nagy Jusztiniánusz császár, és betegsége minden orvos bizonyossága szerint gyógyíthatatlan volt. Ekkor a császár nagy buzgósággal imádkozott Istenhez, és Isten álmában kinyilatkoztatta neki, hogy Sámson fogja őt meggyógyítani.

És valóban, amikor a császár megtudta, ki az a Sámson, az udvarába hívatta, és amint az öreg a kezét a fájdalmas helyre tette, a császár meggyógyult. Amikor a császár hatalmas kincseket kínált neki ezért, Sámson köszönettel visszautasította, mondván a császárnak: „Ó, császár, volt nekem aranyam, ezüstöm és egyéb vagyonom is, de mindent elhagytam Krisztusért, hogy elnyerjem az örök mennyei javakat". Ám mivel a császár ragaszkodott hozzá, hogy tegyen érte valamit, Szent Sámson arra kérte, hogy építtessen egy házat a szegényeknek. Ebben a házban Sámson úgy szolgálta a szegényeket, mint szülő a gyermekeit. A szegények és erőtlenek iránti irgalmasság számára természetes volt. Végül ez a szent férfiú, betelve mennyei erővel és jósággal, békében elhunyt 530. június 27-én, és rokona, Szent Mókiusz vértanú templomában temették el. Halála után Sámson többször megjelent azoknak, akik segítségül hívták őt.

2. Szent Szeverusz áldozópap. Közép-Itáliában élt, rendkívüli szentségű férfiú volt. Egyszer hívatták, hogy gyóntasson meg és áldoztasson meg egy haldoklót, de ő elkésett, mert a szőlőben dolgozott. Ekkor érkezett a hír, hogy a beteg meghalt. Szeverusz teljesen megrémült, mintha ő lett volna az ember gyilkosa, és keservesen sírni kezdett a holttest felett. Buzgó imádságára Isten feltámasztotta a halottat. Ekkor Szeverusz meggyóntatta, megáldoztatta őt, és felkészítette a világtól való keresztényi búcsúra. A nyolcadik napon az az ember ismét meghalt.

3. Szent Johanna, a kenethozó. Khúzának, Heródes udvarmesterének felesége. Amikor Heródes lefejeztette Keresztelő Jánost, fejét tisztátalan helyre dobatta. Johanna elvitte a Keresztelő fejét, és tisztességgel eltemette az Olajfák hegyén, Heródes birtokán. Csak Nagy Konstantin idején találták meg ezt a fejet. Szent Johannáról úgy emlékeznek meg, mint aki jelen volt az Úr szenvedésénél és feltámadásánál is. Békében hunyt el.

Mikor a holt életre kelt, kérdezték az emberek:
Mondd, hol jártál? És ki ébresztett fel téged?
– A félelem és a borzalom helyén jártam,
Fekete lények, farkasok és kutyák társaságában,
Mindenféle tisztátalansággal teli mélységben,
Sugár nélküli, feneketlen sötétségben.
S mikor a kétségbeesés lelkemet teljesen átjárta,
Egy fényes ifjú megfogta a kezem, s karját kitárta.
Ekkor hideg áramlatok zúgtak át a mélyen,
S a kutyafejű feketék rám ordítottak az éjben:
„Miénk ez, a miénk! Most hová viszed őt?
Nem ismered tán Pokolnak e lakóját, a bűnöst?"
Erre az angyal monda: „Szeverusz imádkozik érte!

S én elviszem őt az Úr akaratát betöltve.
Még egyszer a testbe kell neki visszatérnie,
Íme, Szeverusz kéri, hogy meggyóntassa őt!
Hogy meggyóntassa és megáldoztassa őt.
Távozzatok, ti gonosz és öntelt seregek!"
Így szólt az angyal, s velem együtt repült tova
A hideg Poklon át, a sötét mélységből kiutat találva.
Míg a világosságra értünk, az én testemhez.
Ez az én történetem, ki halott voltam egyszer.
Ó, micsoda áldás – meggyóntatva lenni,
S megáldoztatva a halhatatlan világba lépni!

ELMÉLKEDÉS

Senki sem ostoba, kivéve azt, aki nem látja saját bűneit és mások erényeit; senki sem megvilágosodott, kivéve azt, aki látja és elismeri saját bűneit és mások erényeit. Aranypajzsú Szent János a legyekhez hasonlítja azokat, akik csak mások hibáit keresik és bírálják: a legyek is mások sebeire szállnak (nem azért, hogy begyógyítsák, hanem hogy még inkább kimarják és megmérgezzék azokat). „Isten penitenciára küldött minket ide" – ezek Kijevi Boldog Teofil (+ 1853) szavai. Aki tudja és érzi, hogy penitencián van, az elmerül a hallgatásban és saját bűne feletti elmélkedésben, amely a büntetésre vezette őt. Ugyanez a boldog ember mondta még: „Siratni felebarátaink bűneit is - enélkül egyetlen emberi teremtmény sem üdvözülhet." Siratni vagy közhírré tenni – hogyan van írva, fiam? Boldog Teofilnál az áll: siratni, a sátánnál pedig: közhírré tenni. Saját magáról pedig Teofil a halálos ágyán ezt a végrendeletet hagyta a testvéreknek: „Emlékezzetek meg a büdös Teofilról!" Ez egy szent ember hagyatéka Kijevben, 1853-ban.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni a vízkóros ember csodás meggyógyítását (Lk 14, 2), mégpedig:

1. ahogyan az Úr megérintette a vízkóros embert, aki meggyógyult és hazament,
2. ahogyan az én lelkem is – a testiség súlya alatt – a „vaskos" vagy vízkóros betegség terhét hordozza,
3. ahogyan az Úr egyetlen érintéssel meggyógyíthatja lelkem elnehezülését, és megszabadíthatja a szenvedélyek nedvességének felesleges terhétől.

SZENTBESZÉD
a magasztos oltalomról

„Aki az Úrban bízik, magasztos oltalomra talál.” (Péld 29,25)

Az Úr oltalmában van az igaz ember, magasztos oltalomban: a víz nem ér fel hozzá, és az áradat nem fojtja meg őt. Noét sem fojtotta meg a vízözön, mert Noé számára az Úr volt a magasztos oltalom.

De van, atyámfiai, egy vízözönnél is gonoszabb áradat: a szenvedélyek áradata. Amikor a szenvedélyek fellobbannak, amikor füstölögnek és befeketednek, amikor mindenfelé szétárasztják bűzüket - hová fusson az ember, és ki menti meg őt? Egyedül az Úr keze alá, egyedül az Ő oltalmába, a magasztos oltalomba. A szenvedélyek áradata üldözőbe vette Dávidot is, de ő elmenekült és az Úr keze alatt rejtőzött el; a magasztos oltalomban megmenekült az üldöző szenvedélyek tüzétől, füstjétől és bűzétől.

Semmiféle áradattól nem menthet meg ember – csak Isten ment meg. Isten a fellegek Ura és a szenvedélyek megzabolázója. Ő valóban magasztos oltalom. Meneküljünk Hozzá, és rejtőzzünk el palástja alatt. A kutya oroszlánnak mutatkozik a koldussal szemben, de mint az üres zsák, úgy hever gazdája lábainál.

Magasztos Úr, Ki a fenséges trónuson ülsz, Te vagy nekünk a magasztos oltalom. Légy irgalmas hozzánk, Teremtőnk, és nyújtsd felénk kezedet, hogy felemelkedhessünk a Te oltalmadba. Ments meg minket a zúgó vizektől, melyek elnyelni készülnek minket. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

JUNIUS 28.

1. Szent Kürosz és János vértanúk. E szent vértanúk ünnepe január 31-én van. Ezen a dátumon található életük és szenvedésük leírása is. Június 28-án ereklyéik Kanóposzból Manutinba való átviteléről, valamint a maradványaiknál történt számos csodáról emlékezünk meg. Szent Cirill alexandriai pátriárka buzgón imádkozott Istenhez, hogy pusztítsa el a bálványimádást Manutinban, ahol bálványtemplom állt és démoni erők uralkodtak. Ekkor megjelent a pátriárkának Isten angyala, és azt mondta neki, hogy Manutin megtisztul a tisztátalanságtól, ha oda szállíttatja Szent Kürosz és János ereklyéit. A pátriárka azonnal meg is tette ezt: a vértanúk tiszteletre méltó ereklyéit Manutinba vitte, és templomot épített ott a nevükre. E vértanúk ereklyéi által gyógyult meg görvélykórból (szkrofula) Ammóniosz, Julianusz alexandriai polgármester fia; egy bizonyos Teodórosz a vakságból; a majumi Iszidórosz a májrothadásból; Teodóra asszony a mérgezésből; egy bizonyos Eugéniosz a vízkórból, és sokan mások egyéb betegségekből és gyötrelmekből. Mindez 412-ben történt.

2. Tisztelendő Szenuphiosz, a Zászlóvivő. Nagy aszkéta és csodatevő az egyiptomi pusztaságból; Teofilosz pátriárka és Nagy Teodóz császár kortársa. Azért nevezték Zászlóvivőnek, mert imádságaival egyszer segített Teodóz császárnak győzelmet aratni az ellenséges sereg felett. Amikor a császár Konstantinápolyba hívta, ő azt válaszolta, hogy nem tud elmenni, de elküldte neki egy kopott szerzetesi ruháját (raszáját) és botját. A háborúba indulva a császár felöltötte Szenuphiosz ruháját, magához vette a botot, és győztesen tért vissza a csatából.

3. Tisztelendő Pál, az orvos. Születése szerint korinthusi. Tanulmányai befejezése után monostorba vonult és szerzetes lett. Nagy harcot vívott a paráznaság tisztátalan szellemével. Amikor a kereszt erejével elűzte azt magától, a szellem bosszút forralt ellene: rávett egy züllött asszonyt, hogy azt állítsa, Páltól született gyermeke. Ekkor az eretnekek kihurcolták őt a monostorból, a kezébe adták a gyermeket, és végighurcolták a városon, hogy az emberek leköpjék. A gyermek ekkor mindössze néhány napos volt. Szent Pál buzgón imádkozott Istenhez, majd így szólt a néphez: „Íme, mondja meg maga a gyermek, ki az apja!" Ekkor a gyermek kinyújtotta kezét a pólyából, egy kovácsra mutatott, és megszólalt: „Ez az apám, nem pedig Pál szerzetes!" Pál ellenségei megszégyenültek, Isten pedig nagy gyógyító erőt adott Pálnak, úgyhogy valahányszor rátette kezét a betegekre, azok meggyógyultak. Időskorában békében hunyt el, földi életével kedvét lelve az Istennek. A VIII. században élt.

Szenuphiosz atya a pusztában böjtöl,
Testéből a vágy kihunyt, mint száraz csontból,
De mint egykor a víz a száraz kősziklából,
Úgy árad belöle a kegyelem a Szentlélek erejéből.
A holt testben hatalmas lélek rejtőzik,
Ennek híre a dicső Teodóz császárig hallatszik.
S mikor a császár hadba készült szállni,
Üzent az atyának: jöjjön őt megáldani.
Hogy áldást adjon, s a császár az ellent leverje,
Ígért is neki kincset, mit csak szív megnyerhetne.
Könnyek szöktek ekkor Szenuphiosz szemébe,
Választ küldött Teodóz császár hívására:
Hogy nem jöhet el, mert messze az út néki,
S imáját gondokkal nem akarja megtörni.
Megköszönt a császárnak minden drága ajándékot,
S elküldte neki régi, viseltes szerzetesi ruháját.
A ruha mellé küldött egy öreg vándorbotot is,
Ezek voltak a szerzetes ajándékai a császárnak!
Hogy fogja a botot a császár, s a ruhát öltse magára,

Így sújt majd le minden ellenség hadára.
Mint egy szerzetes, úgy ment a császár a csatába –
S dicső győztesként tért vissza hadai élén állva.
Győzelmi oszlopot emelt a császár a városban,
Tetejére ábrázatát szerzetesi ruhában állította,
Hogy a világ emlékezzen Teodóz császár hitére,
És a szent Szenuphiosz csodás erejére.

ELMÉLKEDÉS

A protestánsok megtagadták Istentől a tárgyakon keresztül történő csodatevés lehetőségét. Ezzel azt hitték, hogy szellemibbé teszik a keresztény hitet, ám valójában éppen ezzel szegényítették el és csonkították meg azt. Megtagadták Isten erejének hatását az ikonokon, a szentek ereklyéin, a kereszten keresztül, s végül némelyikük még a Szent Áldozáson keresztül is. Ha következetesen haladnának ezen a téves úton, meg kellene tagadniuk azokat a csodákat is, amelyek az Úr Jézus élő testétől származtak, hiszen az Ő teste is anyagi volt; ugyanígy az apostolok és szentek kezének érintése által végbement csodákat is, hiszen azok a kezek is anyagiak voltak, nem is beszélve Mózes botjáról, a Szentséges Istenszülő ruhájáról és övéről, vagy Pál apostol kendőjéről, és így tovább. Ezzel a tagadással a protestánsok szemben állnak az egész ősi egyházzal. Íme egy a több ezer bizonyíték közül arra, hogy Isten tárgyakon keresztül munkálkodik, különösen akkor, amikor meg akarja dicsőíteni szentjeit: Alexandriában magas oszlopot emeltek Teodóz császár szobrával, amelyen szerzetesi ruhában és bottal a kezében látható, annak a győzelemnek az emlékére, amelyet a császár Szent Szenuphiosz ruhájába öltözve és az ő botjával a kezében aratott az ellenség felett. Ha Isten úgy akarja, egy szentnek a ruhája is legyőzi a hitetlenek hatalmas seregeit. Ki merné korlátozni a mindenható Isten erejének hatását és annak módjait?

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni a tíz leprás csodás meggyógyítását (Lk 17, 12), mégpedig:

1. ahogyan az Úr hatalmas szavával meggyógyította a tíz leprás embert, akik könyörögtek Hozzá,
2. ahogyan engem is, aki lelkileg és erkölcsileg leprás vagyok, meggyógyíthat az Úr, ha kiáltok Hozzá.

SZENTBESZÉD
a szentségről

„Mint ahogy szent, aki meghívott benneteket, legyetek ti is szentek bármilyen körülmények között;.” (I Pét 1, 15)

A szentség, atyámfiai, az az erény, amely magában foglalja az összes többi erényt. Ezért a szent is olyan ember, aki minden erénnyel fel van ékesítve. Mert ha valaki imádságos lelkületű, de nem irgalmas, nem nevezhető szentnek. Vagy ha valaki türelmes, de hit és remény nélkül – nem tartozik a szentek közé. Vagy ha valaki felettébb irgalmas, de Istenbe vetett hit nélkül – bizony, az ilyen nem számláltatik a szentek közé. A szent a tökéletes ember, olyan, amilyen Ádám volt a Paradicsomban; vagy még inkább: olyan, amilyen az Új Ádám, az Úr Jézus Krisztus volt. Ő a Szentek Szentje. Ő a szentség magvetője a földön és a szentek gondviselője a történelemben. Ő hívott el minket a szentek méltóságára. Ő mutatott nekünk példát az igazi szentről. Ő a szent prototípusa, miként Ő az ember ősképe is. Az igaz ember, testvéreim, nem jelent mást, mint szentet. Szent és ember – ez egy és ugyanaz. Ő megmutatta nekünk, mit jelent embernek lenni, vagy mit jelent szentnek lenni. Apostola, Péter pedig megparancsolja nekünk: legyetek szentek egész életmódotokban! A szent nem élete egy-egy részében szent, hanem egész életében. Életünk minden tettében és minden apró részletében szentnek kell lennünk, hogy a szentek közé számláltassunk, azaz emberek közé, a szent prototípusa és az ember ősképe, az Úr Jézus Krisztus szerint. Szentséges Urunk, Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

JUNIUS 29.

1. Szent Péter apostol. Jónás fia, a hívott András testvére, Simeon törzséből, Betszaida városából. Halász volt, és eredetileg Simeonnak hívták, de az Úrnak úgy tetszett, hogy Kéfásnak vagy Péternek nevezze őt (Jn 1, 42). Ő volt az első a tanítványok közül, aki világosan megvallotta az Úr Jézusba vetett hitét, mondván: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia” (Mt 16, 16). Az Úr iránti szeretete hatalmas volt, hite pedig fokozatosan szilárdult meg. Amikor az Urat ítélőszék elé vitték, Péter háromszor megtagadta Őt, de elég volt egyetlen pillantás az Úr arcára - és Péter lelkét elárasztotta a szégyen és a bűnbánat. A Szentlélek leszállása után Péter az Evangélium félelem nélküli és hatalmas hirdetőjeként jelent meg. Egyetlen jeruzsálemi beszéde után mintegy háromezer lélek tért meg a hitre. Hirdette az Evangéliumot Palesztinában, Kis-Ázsiában, Illíriában és Itáliában. Hatalmas csodákat tett: betegeket gyógyított, halottakat támasztott fel; még az árnyéka által is meggyógyultak a betegek. Nagy harcot vívott Simon mágussal, aki istennek adta ki magát, de valójában a sátán szolgája volt. Végül megszégyenítette és legyőzte őt. A gonosz Neró császár, Simon barátjának parancsára Pétert halálra ítélték. Miután Linuszt Róma püspökévé tette, Krisztus nyáját pedig

tanácsokkal látta el és megvigasztalta, Péter örömmel indult a halálba. Látva maga előtt a keresztet, kérte hóhérait, hogy fejjel lefelé feszítsék meg, mivel méltatlannak tartotta magát arra, hogy úgy haljon meg, mint az ő Ura. Így hunyt el a nagy Urunk nagy szol-gája, és elnyerte az örök dicsőség koszorúját (lásd január 16.).

2. Szent Pál apostol. Tarzuszból származott, Benjámin törzséből. Előbb Saulnak hívták, Gamálielnél tanult, farizeus és a kereszténység üldözője volt. Csodálatos módon maga az Úr térítette meg a keresztény hitre, aki megjelent neki a damaszkuszi úton. Anániás apostol keresztelte meg, ekkor kapta a Pál nevet, és a nagy apostolok szolgálatába állt. Lángoló buzgósággal hirdette az Evangéliumot mindenütt Arábia határaitól Spanyolországig, a zsidók és a pogányok között egyaránt. A „pogányok apostola" nevet kapta. Amilyen rettenetesek voltak szenvedései, oly mértékű volt emberfeletti türelme is. Prédikálásának minden évében, napról napra úgy függött élet és halál között, mint egy gyenge hajszálon. Miután minden nappalát és éjszakáját a Krisztusért való fáradozással és szenvedéssel töltötte, miután számos helyen megszervezte az egyházat, és elérte a tökéletesség azon fokát, hogy elmondhatta: „Nem én élek már, hanem Krisztus él énbennem", lefejezték Rómában, Neró császár idején, ugyanakkor, amikor Péter apostolt is kivégezték.

Tudatlan és tudós, de lélekben egyenlők,
Isten szerelmétől, mint angyalok, erősek,
Péter, az egyszerű ember, Pál, a tanult –
A Lélek kegyelmétől mindketten kigyúltak.
Két lángoló gyertya, kioltatlan fények,
Két tündöklő csillag, magasztosak, szépek.
Bejárták a földet, a világosságot vitték,
Mindent az embereknek adtak, semmit el nem vettek,
Koldusszegények voltak – s a világot gazdagították,
Foglyok és szolgák – s az egész földet meghódították.
Krisztus tanításával a világot gazdagították,
Új fegyverekkel az egész földet meghódították:
Alázattal, békével és jóságos szelídséggel,
Imával - böjttel és hatalmas kegyelmességgel.
Mikor viharos napjuknak viharos estje eljött,
A vérszomjas Neró életükre tört.
De mikor a világ ura a parancsot kiadta,
S Pétert és Pált a szenvedésnek átadta,
A világ már az övék volt, s nem az övé többé –
Az apostolok halálukkal elnyerték az Országot örökké.

ELMÉLKEDÉS

Simon Péter és Simon mágus. A kereszténység ellenségei gyakran szeretnek példákat hozni a pogányok közötti nagy csodatevőkről, hogy ezzel a hiszékenyeket becsapják, a keresztény hitet megalázzák, a pogányságot, a varázslást, a jóslást, a sátánizmust és mindenféle sarlatánságot pedig felemeljenek. Kétségtelen, hogy a sátán is megpróbál csodákat tenni szolgái által, de szolgáinak ezen „csodái" nem emberszeretetből, szánalomból, irgalomból vagy Istenbe vetett hitből fakadnak, hanem gőgből, önzésből, hiúságból és embergyűlöletből. A keresztény embernek az apostoli történetekből meg kell tanulnia megkülönböztetni az isteni csodákat a sátáni csalástól és fantáziálástól. Jusson eszébe csak Péter apostol és Simon mágus. Hasonlítsa össze Péter csodáit Simon állítólagos csodáival. Az apostol az emberek kőszívét nemes szívvé változtatta, betegeket gyógyított, halottakat támasztott fel, és mindezt imádsággal és az élő Istenbe vetett hittel tette; Simon mágus ellenben ördögi látomásokkal ejtette ámulatba az embereket. Péter apostol Isten barátja volt, Simon mágus pedig a romlott Neró császár barátja és pártfogoltja, aki öngyilkossággal végezte be életét. A pogány fakírok csodái Simon mágus látomásaihoz és csalásaihoz hasonlatosak. Ahogyan a forró homok távolról víznek tűnik, úgy hasonlítanak a fakírok „csodái" az éltető keresztény csodákhoz.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni a vak Bartimeus csodás meggyógyítását (Mk 10, 46), mégpedig:

1. ahogyan Bartimeus könyörgött az Úrhoz: „Irgalmazz nekem!"
2. ahogyan az Úr monda: „Lass!" – és ő látni kezdett,
3. ahogyan az Úr szava az én vak lelkemnek is visszaadhatja látását, ha imádkozom.

SZENTBESZÉD
az Istenfélelemről

„Félelemmel töltsétek el vándorlásotok idejét." (I Pét 1, 17)

Ezek a nagy Péter apostol szavai; szavak, melyek kettős megerősítéssel bírnak: a mennyei ihletettséggel és a saját tapasztalattal. A mennyei ihletettség által lett Péter, az egyszerű halász, a népek tanítója, a hit oszlopa és hatalmas csodatevő. Saját tapasztalata által pedig megtanulta, hogy minden bölcsessége és ereje Istentől van, és ezért kell hordoznia magában az Istenfélelmet. Semmi más félelmet, csakis az Istenfélelmet.

A bolond csak akkor retteg, mikor a villám cikázik és a mennydörgés csattan, a bölcs azonban minden nap és minden órában féli az Istent. A villám és a mennydörgés Teremtője félelmetesebb mindkettőnél, és Ő nem csak időről időre jelenik meg előtted, mint a villám és a dörgés, hanem szüntelenül előtted van, és nem távozik mellőled. Ezért nem elég csak időnként érezni az Istenfélelmet, hanem az Istenfélelemmel kell lélegezni. Az Istenfélelem az ózon lelkünk fülledt légkörében. Ez az ózon tisztaságot, könnyedséget, jóillatot és egészséget hoz. Amíg nem erősödött meg az Istenfélelemben, Péter csak Péter volt, és nem apostol, hős, a népek tanítója és csodatevő.

Ó, testvéreim, ne vigadjunk az aratás előtt! Ez az élet nem az aratás, hanem a vetés, a fáradozás, a veríték és a félelem ideje. A földműves is félelemben él, amíg be nem takarítja termését a mezőről. Hagyjuk mi is a vigasságot az aratás napjára, most pedig a fáradozás és a félelem ideje van. Üdvözülök-e majd? Ennek a kérdésnek kell gyötörnie mindannyiunkat, ahogyan a földművest is gyötri a kérdés: vajon learatom-e fáradozásom gyümölcsét a mezőn? A földműves minden nap fáradozik és fél. Fáradozzunk mi is és féljünk földi életünk egész idejében.

Ó, félelmetes és hatalmas Úr, tarts meg minket a Te félelmedben! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

JUNIUS 30.

1. A szent, dicsőséges és minden dicséretre méltó apostolok gyülekezete. Habár a tizenkét nagy apostol mindegyikének megvan a saját külön ünnepnapja az évben, az Egyház mégis kijelölte ezt a napot mindannyiuk - és mellettük Pál - közös, gyülekezeti ünnepeként. Íme a szent Tizenkettő neve és külön ünnepnapjaik: Péter - június 29. és január 16.; András - november 30.; Zebeus fia Jakab - április 30.; Teológus János - szeptember 26. és május 8.; Fülöp - november 14.; Bertalan - június 11. és augusztus 25.; Tamás - október 6.; Máté evangélista - november 16.; Alfeus fia Jakab - október 9.; Taddeus (vagy Jakab fia Júdás) - június 19.; Kánaáni Simon - május 10.; Mátyás - augusztus 9.; Pál - június 29. Említsük meg itt azt is, hogyan fejezte be földi életét e világ történelmének tizenhárom legszentebb és leghasznosabb embere: Péter - fejjel lefelé megfeszítve; András - megfeszítve; Zebeus fia Jakab - lefejezve; Teológus János - csodálatos módon hunyt el; Fülöp - megfeszítve; Bertalan - megfeszítve, megnyúzva, majd lefejezve; Tamás - öt lándzsával átszúrva; Máté - tűzben elégetve; Alfeus fia Jakab - megfeszítve; Taddeus - megfeszítve; Kánaáni Simon - megfeszítve; Mátyás - megkövezve, majd holtában bárddal lefejezve; Pál - lefejezve.

2. Boldog Péter cárevics. Származása szerint tatár, Berkej tatár kán unokaöccse. Hallotta Cirill rosztovi püspök szavait az üdvösségről, és e szavak a szívéhez nőt-

tek. Amikor pedig látta Berkej fiának csodás meggyógyulását Cirill püspök imája által, titokban elhagyta az Arany Hordát és Rosztovba menekült. Ott megkeresztelkedett, és teljes szívvel-lélekkel átadta magát az aszkézisnek és a jámbor hit tanulmányozásának. Egyszer egy tó partján éjszakázott, és álmában megjelent neki Péter és Pál apostol, megparancsolva, hogy építsen templomot a nevükre pont azon a helyen; ehhez még a szükséges pénzt is megkapta tőlük. Péter valóban gyönyörű templomot épített ott, amelyben idős korára, felesége halála után, maga is szerzetes lett. Békében hunyt el mély öregségben 1290. június 29-én. Temploma monostorrá vált, amelyet ma Petrovszkij monostornak neveznek.

3. Tisztelendő Ibériai (Grúz) György. Ibériában (Grúziában) született 1014-ben, a grúz királyok rokonaként. Gyermekkorában kiváló klasszikus műveltséget szerzett, de szíve a lelki élet felé vonzotta. A híres lelkivezetőnél, Györgynél aszkétáskodott a Fekete-hegyen. Később a Szent Hegre (Athosz) menekült, és az Iviron-monostorban folytatta lelki tusáját. Az Iviron apátja lett. Konstantin Monomakhosz császár segítségével megújította az Ivironot, és ólommal fedte be a templomot. Ez az ólomtető a mai napig áll. Grúz nyelvre fordította a Szentírást, a Prológot és a szertartáskönyveket. Bagrat király Grúziába hívta, hogy tanítsa a népet. Hazájában királyi fogadtatásban részesült. Mindenfelé járt, tanítva a papságot és a népet. Időskorában a Szent Hegyen kívánt elhunyni, ezért útnak is indult, de a halál Konstantinápolyban érte utol 1067-ben. Ereklyéit az Ivironba szállították. Bár május 24-én hunyt el, az ivironi szerzetesek június 30-án ünnepelik emlékezetét, mivel az apostolokkal egyenlőnek tekintik őt.

Az egész világ volt, mint a száraz puszta:
A Lélek szekerei repültek át rajta –
A szent apostolok, tüzes tekintettel:
Általuk a Szentlélek a mindenséget ujjáépítette.
Különös kegyelem folyói fakadtak,
A holt pusztaságban új életre keltek,
Csodás apostolok, vízzel telt felhők,
Egyszerű bölcsek, halász-hősök!
A Gangestől a Temzéig vitték a fáklyát,
A Nílustól a Pontuszig hirdették a szentséget.
A tarka Perzsiától a kövér Galliáig,
Hol láb gyalogolt vagy gálya úszott a vízen –
Mindenütt hirdették a Megtestesült Isten csodáját,
Mindenütt vallották a Feltámadott Krisztus nevét.
Panasz és félelem nélkül, zavarodottság nélkül:
Hegyek és tengerek nem voltak nékik akadályul.

Kard meg nem rettentette, üldözés meg nem állította őket,
Sem a pokol minden tüze, mely ellenük támadt.
Az Igazság vezette őket, nem hamis mese:
„Krisztus nekünk az élet, a halál pedig nyereség!”
Így szóltak ők. Mit tehettek az ilyenekkel?
Keresztre feszíteni testüket? Megnyúzni bőrüket?
A világ meg is tette, de – mit ártott ez nékik?
„Uralkodjanak örökké!” – az Isten így ítélt.

ELMÉLKEDÉS

Gondoskodás minden ember javáról! Ez a gondoskodás töltötte be a szent apostolok magasztos lelkét és nemes szívét. Pál apostolról írva Aranyszájú Szent János a „világ közös atyjának” nevezi őt. „Mintha csak ő maga szülte volna az egész világot” - mondja Aranyszájú -, „úgy nyugtalankodott, fáradozott és igyekezett mindenkit bevezetni az Országba.” Valóban, igen magasztos ez az elnevezés: „a világ közös atyja”, de ha Isten után bárkire is alkalmazható, az csakis Krisztus apostola lehet. A világ egésze iránti szülői gondoskodásuk miatt valóban ők voltak a „világ közös atyjái”. Sok anya van a világon, aki kevesebbet törődik saját gyermekei javával, mint amennyit az apostolok törődtek üldözőik és ellenségeik javával. Legádázabb ellenfelét, Simon mágust, Péter apostol kétszer mentette meg a haláltól: egyszer, amikor a nép el akarta égetni, másodszor pedig, amikor egy kutya szét akarta tépni. És gondoljunk bele, hogyan hálálta meg a világ ezeknek a jótevőinek! Úgy bánt velük, mint a legnagyobb rablókkal és bűnözőkkel. Ó, mily igazak Szent Ciprián szavai, aki így szól: „Amíg a testben vagyunk, nekünk, kereszténynek minden ugyanúgy történik, mint a pogányoknak; a különbség csupán a lélekben van.”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni a lator csodás bűnbánatát a kereszten (Lk 23, 40), mégpedig:

1. ahogyan az okos lator a szenvedésben érzi Isten közelségét, megbánja bűneit és Istenhez imádkozik üdvösségért, míg az oktalant a kín Isten káromlására indítja,

2. ahogyan én is lator vagyok a bűneim miatt, olyanná kell válnom, mint az az okos lator, akit a szenvedés nem eltávolít Istentől, hanem közelebb visz Istenhez és az üdvösséghez.

SZENTBESZÉD
a jócselekedetek erejéről és hatásáról

„Mert az az Isten akarata, hogy tetteitekkel némítsátok el az ostoba emberek tudatlanságát.” (I Pét 2, 15)

Nehéz, atyámfiai, vitatkozni a hitetlennel; nehéz beszélni az oktalannal; nehéz meggyőzni a haragost. A hitetlent, az oktalant és a haragost nehezen fogod meggyőzni szavakkal. Inkább meggyőzöd őket tettekkel. „Lássák a ti jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék Istent.” (I Pét 2, 12) Azokkal, akik vitatkozni akarnak veletek, tegyetek jót, és megnyeritek a vitát. Egyetlen irgalmas cselekedet hamarabb észhez téríti az oktalant és lágyítja meg a haragost, mint sok órányi beszélgetés. Ha a hitetlenség, az oktalanság és a gonoszság a tudatlanságból fakad, akkor ez a tudatlanság olyan, mint a veszettség, amelyet leggyorsabban jótékonysággal lehet megfékezni. Ha a hitetlennel az ő dühös módján vitatkozol, azzal csak fokozod a hitetlenség dühét. Ha az oktalannal gúnyolódva beszélsz, az oktalanság sötétsége csak növekszik. Ha a haragost haraggal akarod meggyőzni, azzal csak jobban felszítod a gonoszság tüzét. A szelíd és jóságos tett olyan, mint a víz a tűzben. Emlékezz mindig a szent apostolokra és az emberekkel való bánásmódjuk sikeres módjára. Ha a hitetlen kihív téged, nem az ember hív ki, hanem az ördög; az ember természete szerint vallásos. Ha az oktalan szid téged, nem az ember szid, hanem az ördög; az ember természete szerint értelmes. Ha a haragos üldöz téged, nem az ember üldöz, hanem az ördög; az ember természete szerint jóságos. Az ördög hív ki téged hosszú vitákra és meddő beszélgetésekre, de a jó cselekedettől elmenekül. Tégy jót Krisztus nevében, és az ördög elmenekül; akkor pedig dolgod már csak az emberekkel lesz, az igazi emberekkel: a vallásosakkal, az értelmesekkel és a jóságosakkal. De bármit teszel, az Úr nevében tedd.

Jóságos Urunk, segíts nekünk jót cselekedni, és a Te nevedben a jóval győzedelmeskedni. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.